

**Vác Város Önkormányzat Bölcsődék
és Fogyatékosok Intézménye**
2600 Vác Kölcsey Ferenc u. 4.
Tel./Fax.: (27)504-105
E-mail: bfi@bfi.vac.hu

**VÁC VÁROS ÖNKORMÁNYZAT BÖLCSŐDÉK ÉS
FOGYATÉKOSOK INTÉZMÉNYE**

**EGYSÉGES
SZAKMAI PROGRAM**

Vác Város Önkormányzat Képviselő-testülete.....
számú határozatával jóváhagyta.

Vác, 2015.....

.....
polgármester

TARTALOMJEGYZÉK

I. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK.....	6 oldal
1. Szervezeti felépítés.....	6 oldal
1.1. Az Egységes Szakmai Program célja.....	7 oldal
1.2. Az Egységes Szakmai Program feladata.....	7 oldal
1.3. Az Egységes Szakmai Program tartalma	7 oldal
1.4. Az Egységes Szakmai Program hatálya.....	7 oldal
1.4.1. Az ESZP személyi hatálya	7 oldal
1.4.2. Az ESZP területi hatálya	7 oldal
1.4.3. Az ESZP időbeni hatálya	8 oldal
1.5. Az Intézmény működésének törvényi háttere	8 oldal
1.6. Az Egységes Szakmai Program jogszabályi háttere.....	8 oldal
1.7. Szakirodalom.....	9 oldal
1.8. Módszertani levelek	10 oldal
1.9. Az Egységes Szakmai Program hatályba lépése	11 oldal
2. Az Intézmény rendszer bemutatása	11 oldal
2.1. Az Intézmény felügyelete	11 oldal
2.2. Szervezeti feltételek.....	12 oldal
3. Az Intézményi ellátásra vonatkozó általános szabályok	12 oldal
3.1. Az Intézményi ellátás igénybevétele.....	13 oldal
3.2. A bölcsődei ellátás igénybevétele.....	13 oldal
3.3. A bölcsődei ellátás megszűnése	13 oldal
3.4. A Fejlesztő Napközi Otthon igénybevétele	13 oldal
3.5. A Fejlesztő Napközi Otthoni ellátás megszűnése	14 oldal
3.6. A Fogytékosok Napközi Otthonának igénybevétele.....	14 oldal
3.7. A Fogytékosok Napközi Otthonában az ellátás megszűnése	14 oldal
4. Az Intézmény által biztosított közétkeztetés	14 oldal
II. BÖLCSŐDEI FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK RÉSZLETES SZAKMAI MEGHATÁROZÁSA	17 oldal
1. Gyermeki jogok védelme.....	19 oldal
2. Az Intézmény saját hatáskörben végzett a gyermekek napközbeni ellátásához kapcsolódó egyéb szolgáltató tevékenységei.....	20 oldal
2.1. Vendégétkeztetés	20 oldal
2.2. Napközbeni gyermekfelügyelet	21 oldal
2.3. Gyermekek napközbeni ellátása	21 oldal
2.4. Házi gyermekfelügyelet.....	21 oldal
3. A bölcsődei nevelés jellemzése	21 oldal
3.1. A bölcsődei nevelés – gondozás alapelvei.....	22 oldal
3.1.1. A családi nevelés elsődlegességének tisztelete	22 oldal
3.1.2. A gyermeki személyiség tiszteletének elve	22 oldal
3.1.3. A nevelés és gondozás egységének elve.....	22 oldal
3.1.4. Az egyéni bánásmód elve	22 oldal
3.1.5. A biztonság és stabilitás leve	23 oldal
3.1.6. Az aktivitás, az önállósulás segítésének elve	23 oldal
3.1.7. Az egységes nevelő hatások elve	23 oldal
4. A gyermekek napközbeni ellátása során létrejövő kapacitások.....	23 oldal
4.1. A személyi feltételek	24 oldal

5. A szolgáltatásról szóló tájékoztatás	24 oldal
6. Működési nyilvántartás	25 oldal
7. Továbbképzési kötelezettség	25 oldal
Kölcsey utcai Bölcsőde Szakmai Programja	27 oldal
Bölcsőde és Speciális Csoport Szakmai Programja	51 oldal
Szegfű utcai Bölcsőde Szakmai Programja.....	73 oldal
III. SZOCIÁLIS NAPPALI ELLÁTÁS FELADATAI, A TEVÉKENYSÉGEK RÉSZLETES SZAKMAI MEGHATÁROZÁSA	
1. A szociális nappali ellátás célja	95 oldal
2. A szociális nappali ellátás feladata	95 oldal
3. Az ellátandó célcsoport jellemzői	96 oldal
4. Fogyatékosok Napközi Otthona	97 oldal
4.1. A biztosított szolgáltatások formái, köre, rendszeressége.....	98 oldal
4.1.1. Gondozás	98 oldal
4.1.2. Egészségügyi ellátás	99 oldal
4.1.3. Terápiás foglalkoztatás.....	99 oldal
5. Fejlesztő Napközi Otthon	99 oldal
5.1. A fejlesztés alapelvei.....	100 oldal
5.2. A fejlesztés célja.....	100 oldal
5.3. A fejlesztés feladatai	101 oldal
5.4. A fejlesztés eszközei, eljárásai	101 oldal
6. Az ellátottak és a személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelme, speciális jogok, tájékoztatási kötelezettség	101 oldal
6.1. Az ellátottak jogai	101 oldal
6.2. Az ellátotti csoportok speciális jogai	103 oldal
6.3. Az ellátottak jogi képviselője	104 oldal
6.4. A szolgáltatást végzők jogai.....	106 oldal
6.5. A tájékoztatási kötelezettség	106 oldal
7. A szociális nappali ellátás során létrejövő kapacitások.....	108 oldal
8. Személyi feltételek.....	108 oldal
9. A létrejövő kapacitások nyújtott szolgáltatás elemek.....	108 oldal
10. Tevékenységek leírása	109 oldal
11. Az ellátás igénybevételének módja	109 oldal
12. Az ellátást igénylők és igénybe vevők nyilvántartása	110 oldal
13. A szolgáltatásról szóló tájékoztatás helyi módja	110 oldal
13.1. Általános tájékoztatás	110 oldal
13.2. Konkrét tájékoztatási kötelezettség	110 oldal
Fejlesztő Napközi Otthon Szakmai Programja	112 oldal
Fogyatékosok Napközi Otthonának Szakmai Programja.....	127 oldal

MELLÉKLETEK

1. számú melléklet: Alapító Okirat oldal
2. számú melléklet: Intézményi Megállapodás minták oldal
3. számú melléklet: Bölcsődék és Fogyatékosok Intézménye Szervezeti és Működési Szabályzata..... oldal
4. számú melléklet: Házi rend oldal
5. számú melléklet: Bölcsődék és Fogyatékosok Intézménye Intézményi Felvételi Szabályzat oldal
6. számú melléklet: Bölcsődék és Fogyatékosok Intézménye Érdekképviselői Fórum Szervezeti és Működési Szabályzata oldal
7. számú melléklet: Bölcsődék és Fogyatékosok Intézménye Gyakornoki Szabályzat..... oldal
8. számú melléklet: Bölcsődék és Fogyatékosok Intézménye Közalkalmazotti Tanács Szervezeti és Működési Szabályzat oldal
9. számú melléklet: Bölcsődék és Fogyatékosok Intézménye Adatkezelési Szabályzat..... oldal

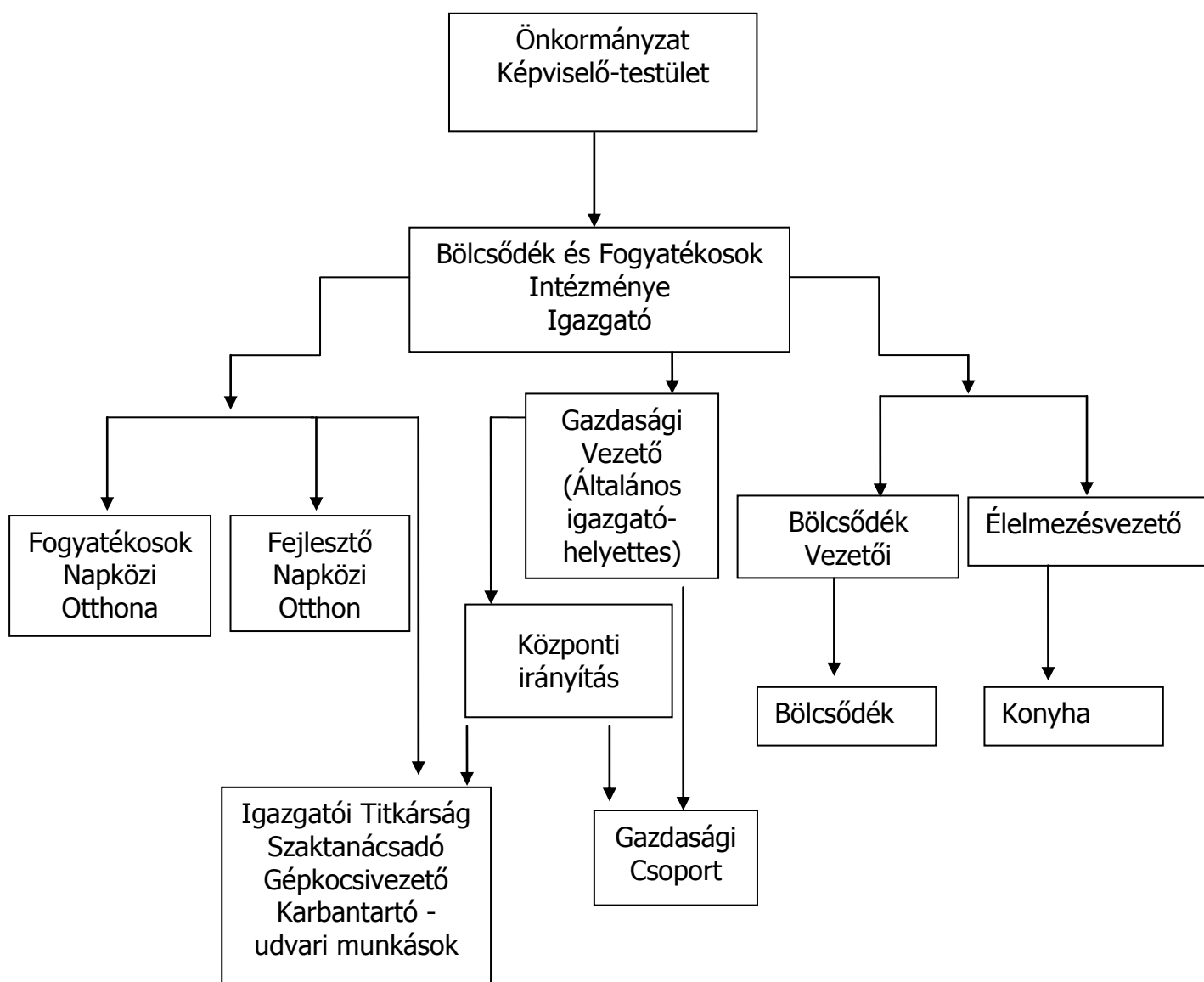
"Egymás kölcsönös tisztelete nélkül nincs ép társadalom, se kicsi, se nagy.

A gyermekek abban a küldetésben születnek, hogy a közös szépség egy-egy darabját közénk elhozva, a maguk hozzájárulásával újjáteremtsék az emberiséget. Ezzel a teremtő erővel mindegyikük rendelkezik, akkor is, ha fél keze van, vagy egy se, ha vak, ha béna, ha mongoloid, vagy ha süketnéma. Nincs szebb, felemelőbb, nemesebb feladat, mint az ő újjászülető munkájukban segédkezni, és igen nagy megtiszteltetés, ha engedik..." (*Kokas Klára*)

I. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

VÁC VÁROS ÖNKORMÁNYZAT BÖLCSŐDÉK ÉS FOGYATÉKOSOK INTÉZMÉNY RENDSZERÉNEK ÁLTALÁNOS BEMUTATÁSA

Szervezeti felépítés

A 15/1998. (IV.30.) NM rendelet szól a személyes gondoskodást nyújtó gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről, melynek 4/A. §-a alapján a gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltató intézménynek Egységes Szakmai Programmal (továbbiakban ESZP.) kell rendelkeznie, mely meghatározza a szolgáltató működését, külső és belső kapcsolataira vonatkozó rendelkezéseit.

1.1. Az Egységes Szakmai Program célja

Célja, hogy meghatározza a Vác Város Önkormányzat Bölcsődék és Fogyatékosok Intézményének (továbbiakban Intézmény) szervezeti felépítését, a működés belső rendjét, a belső és külső kapcsolatokra vonatkozó megállapításokat és mindazon rendelkezéseket, melyeket a jogszabályok nem utalnak más hatáskörbe.

Célja továbbá az Intézmény jogszerű működésének biztosítása, a zavartalan működés garantálása a gyermeki jogok érvényesülése, a szülők, a gyermekek és az Intézmény dolgozói közötti kapcsolat erősítése, az Intézményi működés demokratikus rendjének garantálása.

Célja a legmagasabb szintű szakmai munka biztosítása az ellátásban részt vevők számára.

1.2. Az Egységes Szakmai Program feladata

Feladata, hogy megállapítsa az Intézmény működési szabályait a jogszabályok által biztosított keretek közt, illetve a működésével összefüggő minden olyan kérdésben, amelyet a jogszabályok rendelkezése alapján jogszabályban nem kell, vagy nem lehet szabályozni.

1.3. Az Egységes Szakmai Program tartalma

A törvény szabályozási felhatalmazásának megfelelő szervezeti, végrehajtási, eljárási és gyakorlati magatartású szabályok kialakítása.

1.4. Az Egységes Szakmai Program hatálya

1.4.1. Az ESZP személyi hatálya kiterjed

- az Intézmény szolgáltatásait igénybe vevőkre,
- az Intézmény valamennyi dolgozójára,
- az Intézményben működő közösségekre (érdekvédelmi fórum, érdekképviselői fórum, szakszervezet, alapítvány),
- az Intézményvezetőre, a vezetés tagjaira,
- az Intézménnyel jogviszonyban nem állókra, akik kapcsolatba kerülnek, igénybe veszik a szolgáltatásait, illetve részt vesznek az Intézmény feladatainak megvalósításában.

1.4.2. Az ESZP területi hatálya kiterjed

- az Intézmény épületeire, udvaraira,
- az Intézmény területén kívül szervezett ellátási idő keretében zajló programokra, eseményekre,
- az Intézmény képviselője szerinti alkalomra, külső kapcsolati alkalomra,
- az Intézmény ellátási idejében, keretében zajló programokra, eseményekre, illetve az Intézmény külső képviselői alkalmaira.

1.4.3. Az ESZP időbeni hatálya kiterjed

- az ESZP Vác Város Önkormányzatának Képviselő-testülete jóváhagyása után történő kihirdetés napján lép hatályba és határozatlan időre szól.

1.5. Az Intézmény működésének törvényi háttere

Vác Város Önkormányzat Bölcsődék és Fogyatékosok Intézménye a fenntartó, Vác Város Önkormányzatának Képviselő-testülete által elfogadott, többször módosított Alapító Okirata szerint működik. (ESZP. 1. számú melléklet)

Az Intézmény szakmai munkáját a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényben, valamint végrehajtási rendeleteiben, illetve az Önkormányzat rendeletében szabályozott előírások szerint végzi.

1.6. Az Egységes Szakmai Program jogszabályi háttere

- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.),
- 1993. évi III. Szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló tv.,
- 235/1997. (XII. 17.) Korm. rendelet a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról,
- 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról,
- 1998. évi LXXXIV. törvény a családok támogatásáról,
- 38/2011. (X. 5.) NGM rendelet a gyermekjátékok biztonságáról,
- 223/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény végrehajtásáról,
- 8/2000. (VIII. 4.) SZCSM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról,
- 9/2000. (VIII. 4.) SZCSM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról,
- 5/2003. (II. 19.) ESZCSM rendelet a magasabb összegű családi pótlékra jogosító betegségekről és fogyatékoságokról,
- 2005. évi CXL. törvény a szülői felelősséggel és a gyermekek védelmét szolgáló intézkedésekkel kapcsolatos együttműködésről, valamint az ilyen ügyekre irányadó joghatóságról, alkalmazandó jogról, elismerésről és végrehajtásról szóló, Hágában, 1996. október 19-én kelt Egyezmény kihirdetéséről,
- 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet a gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről,
- 2007. évi CLII. törvény egyes vagyonyilatkozat-tételi kötelezettségekről
- 226/2006. (XI. 20.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények ágazati azonosítójáról és országos nyilvántartásáról,
- 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról,
- 1997. évi XXXI. tv. a gyermekvédelemről és a gyámügyi igazgatásról (**Gyvt**),

- 1991. évi LXIV. törvény a Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről,
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről,
- 78/2003. (XI. 27.) GKM rendelet a játszótéri eszközök biztonságosságáról,
- 1/2000. (I.7.) SZCSM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről.

1.7. Szakirodalom

- a pszichológiai és a pedagógiai kutatások eredményei,
- az első életéveknek a későbbi fejlődés szempontjából is meghatározó szerepének elismerése,
- A bölcsődei ellátás nemzetközileg elismert gyakorlata,
- ANDORKA Rudolf 2003: Bevezetés a szociológiába. Oziris kiadó, Budapest (596-601.old)
- Bábosi István 1997: A modern nevelés elmélete. TELOSZ Kiadó, Budapest
- BÁNFALVI Csaba 2000: Fogyatékosok és szociális hátrány. in: Illyés Sándor: Gyógypedagógiai alapismeretek. (81-115.old) ELTE BGGYFK, Budapest
- BUCKMÜLLER Maria 1998: A függőségtől az autonómiáig in: Zászkaliczky Péter: A függőségtől az autonómiáig. Kézenfogva alapítvány, Budapest
- BUCKMÜLLER Maria 1999: Mit jelent az önrendelkezés gyakorlata az intézményekben élő értelmileg akadályozott emberek számára. In: Lányiné dr. Engelmayer Ágnes 1999: Kiscsoportos lakóotthonok. Soros Alapítvány kiadványa, Budapest. (81-91.old.)
- CZEIZEL E.- Lányiné E. Ágnes - Rátay Csaba 1978: Az értelmi fogyatékosok kóreredete a „Budapest-vizsgálat” tükrében. Medicina Kiadó, Budapest
- Dr. Buday József – dr. Göllész Viktor – dr. Horváth László – dr. Kullmann Lajos – dr. Magenheimer Mihály – dr. Méhes József – dr. Palotás Gábor 1990 : Gyógypedagógiai kórtan: Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest 1998.
- DR. HATOS Gyula - Kisgyörgyné Cziráki Andrea - Dr. Stollár János 2004: Fogyatékosok szociális ellátása, rehabilitációja. (segédanyag szociális szakvizsgálathoz.) Nemzeti Család és Szociálpolitikai Intézet, Budapest
- Dr. Göllész Viktor 1981: A fejlődéstan alapjai, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest
- DR. STOLLÁR János 2004: Fogyatékos embereket segítő-ellátó szociális intézmények modernizációs programja Kiadta a Nemzeti Család és Szociálpolitikai Intézet, Budapest
- GORDOSNÉ Szabó Anna 2004: Bevezető általános gyógypedagógiai ismeretek. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest
- GORDOSNÉ Szabó Anna 1996: Bevezetés a gyógypedagógiába. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest
- GOSZTONYI Géza - Pik Katalin 1998: A szociális munka szótára. Szociális Munkások Magyarországi Egyesülete
- Gyógypedagógiai Alapismeretek 1987: Tankönyvkiadó Budapest
- Gyógypedagógiai Lexikon 2001: ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kar: Budapest
- HATOS Gyula 2000: Értelmileg akadályozottak pedagógiai kísérése. ELTE BGGYK, Budapest

- HATOS Gyula 2008: Az értelmi akadályozottsággal élő emberek: nevelésük, életük. 4. átdolgozott kiadás, APC - Stúdió, Gyula
- Huszár Ilona 1998, A pszichiátria vázlata HIETE Budapest,
- Hoffmann Gertrúd, Horányi Annabella, Schödl Livia: Lélektani Alapismeretek, Fővárosi Pedagógiai Intézet
- ILLYÉS Sándor 2000: Gyógypedagógiai alapismeretek. ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai kar, Budapest
- KALMAN Zsófia - Könczei György 2002: A Taigetosztól az esélyegyenlőségig. Osiris kiadó, Budapest
- KELE Mária 2009: Fogyatékoság - jog - integráció. In: Laki Ildikó: Fogyatékoság és a mai magyar társadalom. MTA Szociológiai Kutató Intézete, Szeged- Budapest (14-19.old.)
- KOVÁCS András - Tausz Katalin 1997: Gyorsjelentés a fogyatékos emberek helyzetéről. (5-40.old.) Szociális Szakmai Szövetség, Budapest
- KOZMA Judit 2002: Kézikönyv szociális munkásoknak. Szociális Szakmai Szövetség
- KÖNCZEI György 1992: Fogyatékosok a társadalomban. Gondolat kiadó, Budapest
- LÁNYINÉ dr. Engelmayer Ágnes 1999: Kiscsoportos lakóotthonok. Soros Alapítvány kiadványa, Budapest
- Michael Cole, Sheila R. Cole Fejlődéslélektan, 1998. Osiris Kiadó, Budapest
- Mérei Ferenc – V. Binét Ágnes Gyermeklélektan , Medicina Könyvkiadó Rt. 1999.
- PÁSZTOR Enikő - Zolnai Erika 2009: Fogyatékos személyek részvétele a társadalmi folyamatokban. In: Laki Ildikó: Fogyatékoság és a mai magyar társadalom. MTA Szociológiai Kutató Intézete, Szeged- Budapest (20-30.old.)
- P. dr. Balogh Katalin . S. dr. Gerencsik Eszter Pedagógia – Pszichológia, Nemzeti Tankönyvkiadó 1998.
- Rita L. Atkinson, Richard C. Atkinson, Edward E. Smith, Daryl J. Bem, 1997.: Pszichológia, OSIRIS Budapest,
- Salamon Jenő 1997: A megismerő tevékenység fejlődéslélektana Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest
- Stöckert Károlyné 1997: Játékpszichológia (Szöveggyűjtemény) Eötvös József Könyvkiadó Budapest
- Volentics Anna 1999: Gyermekvédelem és reszocializáció Nemzeti Tankönyvkiadó Rt. Budapest
- ZÁSZKALICZKY Péter 1998: A deinstitutionalizáció folyamata a német nyelvű országokban.(38-44.old.) In: A függőségtől az autonómiáig (Helyzetértékelés és jövőkép a kiscsoportos lakóotthonokról) Kézenfogva alapítvány, Budapest
- ZÁSZKALICZKY Péter 1998: A függőségtől az autonómiáig (Helyzetértékelés és jövőkép a kiscsoportos lakóotthonokról) Kézenfogva alapítvány, Budapest
- ZOLNAI Erika 2001: Felnőttek, mert felnőttek. Kézenfogva alapítvány, Budapest

1.8. Módszertani levelek

- Bölcsődei gondozás-nevelés szakmai szabályai módszertani levél,
- „ A bölcsődék működési engedélyének szakmai követelményei”,
- A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja

Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet Gyermekjóléti és Gyermekvédelmi Főosztály Bp. 2008.

- „Fogyatékos gyermekek gondozása nevelése a bölcsődében”
- Korai fejlesztés a bölcsődében. Módszertani levél NCSSZI Bp. 1994.
- „Játék a bölcsődében”/ Bp. 2009./
- „Folyamatos napirend a bölcsődében” /BOMI Bp./
- „ Irányelv az anyával történő fokozatos bölcsődei beszoktatáshoz”
- „Bölcsőde – család kapcsolata” / Stróbl Mária/
- „Óvoda – Bölcsőde kapcsolata”
- Útmutató - a fejlődési tábla vezetéséhez.
- „A Közegészségügyi – Járványügyi Szakmai Kollégium Módszertani levele a bölcsődékben és oktatási intézetekben alkalmazható vegetáriánusi és hasonló jellegű étrendekről.”
- „Orvosi munka a bölcsődében és a csecsemőotthonokban”/ Dr Kardos Andor/
- „Ének-zenei nevelés a bölcsődében” /Forrai Katalin/
- „Ének az óvodában” / Forrai Katalin/
- „A bölcsőde kertje, az épület külső kapcsolatai” /BOMI/
- „A szakmai munka ellenőrzésének szempontjai”
- Felszerelési jegyzék VI. Bölcsődék /EüM. Bp. 1944./
- Bölcsődei szakmai és szervezési útmutató /BOMI Bp.1993/
- Bölcsődei Szakmai Kollégium I. sz. módszertani levele az AIDS-ről
- A bölcsőde kertje, az épület külső kapcsolatai. Kialakítási útmutató /BOMI Bp.

1.9. Egységes Szakmai Program hatályba lépése

Az Intézmény Egységes Szakmai Programját az Intézmény Igazgatója készíti el a Közalkalmazotti Tanács és Érdekképviseleti fórum egyetértésével, Vác Város Önkormányzatának Egészségügyi és Szociális Szakbizottsága véleményezi, majd Vác Város Önkormányzatának Képviselő-testülete hagyja jóvá.

2. Az Intézmény rendszer bemutatása

2.1. Az Intézmény felügyelete

Az Intézmény szakmai felügyeletét Vác Város Polgármesteri Hivatalának Intézményfelügyeleti és Humán Osztálya látja el.

A felügyeleti irányítás feladatai:

- az alapító által meghatározott céloknak megfelelő működés ellenőrzése,
- az Intézmény működési költségének, fejlesztésének megállapítása,
- a gazdálkodás és működés törvényességének ellenőrzése,
- az Intézmény pénzügyi-gazdasági ellenőrzése (ez utóbbi feladat ellátására jogszabályi felhatalmazás alapján jogosult még a képviselő testület Pénzügyi-Ügyrendi Bizottsága, valamint az Önkormányzat Jegyzője),
- az Intézmény szakmai működésének ellenőrzése (jogosult az Egészségügyi és Szociális Bizottság, valamint az Önkormányzat Jegyzője megbízásával az Intézményfelügyeleti és Humán Osztály).

A felügyeleti irányítás nem sértheti az Intézmény szakmai önállóságát, szakmai hatáskörét.

2.2. Szervezeti feltételek

Vác Város Önkormányzat Bölcsődék és Fogyatékosok Intézménye alapító okirattal és telephelyekre vonatkozó működési engedéllyel rendelkező önálló jogi személy, helyi önkormányzat által felügyelt önállóan működő és gazdálkodó költségvetési szerv. Az Intézmény gyermekvédelmi és szociális feladatokat lát el, és főzőkonyhát működtet.

A Kölcsey utcai Bölcsőde családban nevelkedő 20 hetestől 3 éves korú gyermekek, a Szegfű utcai Bölcsőde és a Baba utcai Bölcsőde 1 évestől 3 éves korú gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmények. A Bölcsőde és Speciális Csoport 1 évestől 3 éves korú normál fejlődésű gyermekek illetve bölcsődei ellátás keretében a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői Bizottság szakvéleménye alapján a sajátos nevelési igényű gyermek hatéves koráig fejlődését biztosító nevelésben, gondozásban vesz részt, korai fejlesztését a Pest Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Váci Tagintézményének munkatársai végzik. A bölcsődék szakmai munkáját szaktanácsadó segíti.

Szociális nappali ellátás keretében a Fejlesztő Napközi Otthon és a Fogyatékosok Napközi Otthona biztosít ellátást 3 éves kortól fogyatékos személyek részére lehetőséget biztosítunk napközbeni tartózkodásra, ápolói, gondozói felügyelet mellett, társas kapcsolatok kialakítására, szociális viselkedési minták elsajátítására, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére, továbbá megszervezzük az ellátottak igény szerinti étkeztetését.

Az Intézmény az étkeztetést és a főzőkonyhai feladatokat külön szakfeladatként látja el.

A gazdasági, pénzügyi, személyügyi feladatokat a gazdasági csoport látja el.

Az Igazgatói titkárság koordinál/illetve irányít minden olyan feladatot, amely valamennyi, illetve több szakterületet érint, összehangolja az egyes szakterületek munkáját (továbbképzés, képzési rendszer, fejlesztések - pályázati munka koordinálása, intézményi szintű programok, rendezvények, intézmény arculata, PR tevékenység, kommunikáció, információáramlást, stb.) és szervezi a karbantartási munkálatokat.

3. AZ INTÉZMÉNYI ELLÁTÁSRA VONATKOZÓ ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK

A szolgáltatások közös célja a differenciált, személyes, speciális ellátási szükségleteket kielégítő, minőségi szolgáltatások nyújtása.

Az Intézmény komplex szolgáltatásai miatt a terület ellátórendszerének meghatározó és nélkülözhetetlen része.

Az Intézmény működését az Igazgató irányítja, felelős a területi szociális koncepcióban megfogalmazott stratégiai célkitűzések Intézményi szintű megvalósításáért.

Az Igazgató felelős az Intézmény célkitűzéseinek megvalósításáért.

Ennek érdekében módszertani elveket fogalmaz meg, felépíti az ellátások strukturális rendjét, eszközrendszerét, a megvalósítás lehetséges módjait. A működéshez szükséges, jogszabályban előírt dokumentációkat szakfeladatonként rendszerezi, vezetésüket ellenőrzi. A megállapodásokat minden esetben az Igazgató köti meg az ellátottakkal. A nappali ellátások vezetői javaslata alapján dönt arról, hogy a három

hónapos próbaidő után továbbra is ellátásban maradjon-e az igénybevevő a megállapodásban foglalt határidőig.

Figyelemmel kíséri a szakmai, módszertani újításokat, változásokat, és arra felhívja a munkatársai figyelmét.

A dolgozók feladatainak, jogkörének leírása a Szakmai Program 3. számú mellékletében (Szervezeti és Működési Szabályzat) található.

3.1. Az intézményi ellátás igénybevételeének módját a Vác Város Önkormányzat 5/2008. (II. 22.) rendelete a személyes gondoskodást nyújtó szociális és gyermekjóléti ellátások igénybevételeéről és a fizetendő térítési díjakról szóló rendelet szabályozza. Az Intézmény ellátásáért térítési díjat kell fizetni, amelyet a Képviselő-testület évente határoz meg, rendeletében szabályozza.

3.2. A bölcsődei ellátás a szülő írásos kérelmére jön létre, a szülő és az Intézmény között kötött megállapodás alapján. A Speciális Csoportba a felvételhez szükséges a Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői Bizottságának szakértői véleménye, és a Speciális Csoportban a felvétel 3 hónapos próbaidő kikötésével hozható létre.

3.3. A bölcsődei ellátás megszűnik:

- a bölcsődei nevelési év végén (augusztus 31.), ha a gyermek a 3. életévét betöltötte, Speciális Csoport esetén a 6. életévét betöltötte,
- a szülő írásbeli kérésére,
- annak a gyermeknek, aki orvosi szakvélemény szerint egészségi állapota miatt bölcsődében nem gondozható,
- ha az ellátásért fizetendő térítési díjat az igénybe vevő vagy a törvényes képviselője a tárgyhavi befizetés időpontjától számított 3 hónap után felszólítás ellenére sem fizeti be,
- ha a gyermek magatartászavara veszélyezteti a többi gyermek fejlődését (ebben az esetben a szülő kérheti a Szakszolgálat és az Intézmény gyógypedagógusának szakvéleményét),
- váci lakóhely vagy tartózkodási hely megszűnése,
- a házirendben meghatározott szabályok súlyos megsértése,
- az ellátást egybefüggően 30 napon át bejelentés nélkül (igazolatlanul) nem veszi igénybe,
- nem váci igénybevevők esetében, amennyiben a települési önkormányzat fizetési kötelezettségének az elszámolási határidőt követő 60 nap után sem tesz eleget.

3.4. A Fejlesztő Napközi Otthon gondozottja elsősorban Vác városában illetve önkormányzatok közötti megállapodás alapján Vác vonzáskörzetében élő olyan sajátos nevelési igényű (súlyosan, halmozottan fogyatékos) és/vagy autista személy lehet, aki családban nevelkedik, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, állandó felügyeletre szorul.

Az Intézményi ellátás a szülő kérelme alapján jön létre, a szülő és az Intézmény között kötött megállapodás alapján. A felvételhez szükséges a Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői Bizottságának szakértői véleménye, illetve Országos Rehabilitációs és Szociális Szakértői Intézet szakvéleménye. A felvétel 3 hónapos próbaidővel jön létre.

3.5. A Fejlesztő Napközi Otthoni ellátás megszűnik, ha:

- a szülő/gyám azt írásban kéri,
- ha az ellátásért fizetendő térítési díjat az igénybe vevő vagy a törvényes képviselője a tárgyhavi befizetés időpontjától számított 6 hónap után felszólítás ellenére sem fizeti be,
- váci lakóhely vagy tartózkodási hely megszűnése,
- a házirendben meghatározott szabályok súlyos megsértése,
- az ellátást egybefüggően 30 napon át bejelentés nélkül (igazolatlanul) nem veszi igénybe,
- nem váci igénybevevők esetében, amennyiben a települési önkormányzat fizetési kötelezettségének az elszámolási határidőt követő 60 nap után sem tesz eleget,
- az intézmény jogutód nélkül megszűnik,
- a próbaidő által támasztott feltételeknek a gondozott nem felel meg,
- szakorvos írásos véleménye alapján,
- más típusú intézménybe való áthelyezés esetén,
- a gondozott halálakor.

3.6. Fogytékosok Napközi Otthona:

Az Intézményi ellátás a szülő/gyám kérelme alapján jön létre, a szülő/gyám és az Intézmény között kötött megállapodás alapján. A felvételhez szükséges a Országos Rehabilitációs és Szociális Szakértői Intézet szakvéleménye. A felvétel 3 hónapos próbaidővel jön létre.

3.7. A Fogytékosok Napközi Otthonában az ellátás megszűnik, ha:

- a szülő/gyám azt írásban kéri,
- az Intézmény jogutód nélkül megszűnik,
- ha az ellátásért fizetendő térítési díjat az igénybe vevő vagy a törvényes képviselője a tárgyhavi befizetés időpontjától számított 6 hónap után felszólítás ellenére sem fizeti be,
- váci lakóhely vagy tartózkodási hely megszűnése,
- a házirendben meghatározott szabályok súlyos megsértése,
- az ellátást egybefüggően 30 napon át bejelentés nélkül (igazolatlanul) nem veszi igénybe,
- nem váci igénybevevők esetében, amennyiben a települési önkormányzat fizetési kötelezettségének az elszámolási határidőt követő 60 nap után sem tesz eleget,
- a próbaidő által támasztott feltételeknek a gondozott nem felel meg,
- szakorvos írásos véleménye alapján,
- más típusú Intézménybe való áthelyezés esetén,
- a gondozott halálakor.

Az Intézményi ellátásra vonatkozó részletes szabályokat Vác Város Önkormányzat Bölcsődék és Fogytékosok Intézményének Felvételi Szabályzata tartalmazza.

4. Az Intézmény által biztosított közétkeztetés

Az Intézmény 300 adagos főzőkonyhával rendelkezik, melyből naponta általában 100 adag óvodás korú, 100 adag a bölcsődés korú gyermek valamint 25 fogytékos

gyermek illetve felnőtt étkeztetését biztosítjuk. A vendég és a dolgozói ebédek száma egyre nő. A főzőkonyha látja el az Intézmény összes telephelyének ételmezését, melyet Pest Megyei Kormányhivatal Váci Járási Hivatal Járási Állategészségügyi és Élelmiszer-ellenőrző Hivatala engedélyével rendelkező ételszállító autó szállít a telephelyekre.

A Baba utcai Bölcsőde és a Szegfű utcai Bölcsőde valamint a Fogytékosok Napközi Otthona tálalókonyhával rendelkezik, itt a befejező műveletet végzik el a tálalókonyhai dolgozók. A Kölcsey utcai Bölcsőde és a Fejlesztő Napközi Otthon valamint a Kölcsey utcai Óvoda és a vendégétkeztést igénybe vevők a főzőkonyháról közvetlenül kapják az ételt.

Az ételmezési üzemegység vezetését szakképzett ételmezésvezető látja el, orvos és dietetikus felügyelete és segítsége mellett, ő állítja össze az étlapot, felel az étel előállításáért, irányítási, szervezési feladatokat lát el. Minden hétre három étlap kerül előállításra, mely tartalmazza a csecsemő, a bölcsődei, az óvodai és a felnőtt étrendet. A bölcsődében 5 hónapos kortól 3 - 4 éves korig, továbbá egészséges és sérült gyermekek, fiatalok, felnőttek étkeztetését biztosítjuk.

Az egészséges életmód és a helyes étkezési szokások kialakítása, ízlésvilág formálása meghatározó a további fejlődésre, a későbbi életszakaszokra. A családban történő táplálkozást kiegészíti a bölcsődei ételmezés, az otthoni táplálkozási szokásokat is figyelembe véve kell kialakítani, esetenként kompenzálni az otthoni hiányosságokat, kialakult helytelen táplálkozási szokásokat.

Figyelemmel kísérjük a korszerű ételmezéstudományi ajánlásokat, azokat beépítjük a napi gyakorlatba.

A gyermekek életkori illetve a fogyatékosok igényének sajátosságait figyelembe véve napi háromszor – négyszer, illetve igény szerint történik az ellátás. Az egyéni igények közé tartozik a csecsemők ellátása, a többféle diétás étrend elkészítése, mely többnyire a sérült gyermekek körében gyakori. Ezek elkészítése minden esetben lehetséges, a tárgyi és személyi feltételeknek eleget tudunk tenni. Az egység ezt a feladatot is maradéktalanul ellátja, mely nagy odafigyelést igényel.

Az életkori sajátosságokon kívül szem előtt kell tartani a bölcsőde, a Fogytékos Napközi Otthonok napirendjét, mely az étkezések köré csoportosul. Minden étkezés a megfelelő időben történik minden területen.

Az alapanyagok beszerzése körültekintően valósul meg, az árak állandóságát a közbeszerzéssel és beszerzéssel kötött szerződések biztosítják.

Az egészséges táplálkozás ismérveit figyelembe véve az üzemegység alapelvei, és jövőbeni folyamatosan működő tervei a következők:

- legfontosabb alapelvünk, hogy jó minőségű ételeket, csak jó minőségű alapanyagokból lehet készíteni,
- kizárólag ellenőrzött minőségű alapanyagból készítjük el az ételeket,
- a főzelékeket a csecsemőknek burgonyával sűrítjük, a többi korcsoportnak inkább liszttel, vagy zsiradék hozzáadása nélkül, habarással készítjük az ételeket,
- az üzem törekszik a cukor, só, és zsiradék minimális használatára,
- a friss és szárított zöld fűszerek változatos, megfelelő alkalmazására,
- a korosztálynak megfelelő tápanyag és vitaminbevitel továbbá ételmi rost bevitel maximális szem előtt tartására,
- a napi többféle friss gyümölcs, a kis étkezéseknél friss zöldség adására, nyers

- zöldségek kínálására,
- az étlap minél változatosabb, színesebb és minden igényt kielégítő kialakítására,
 - az idénynek megfelelő főzelékfélék készítésére, így többnyire friss alapanyagokból készülnek ételeink,
 - hetente egyszer hal beillesztése az étlapba, jó minőségű halfilé, és szardínia alkalmazásával,
 - hozzájárulunk az ünnepek jó hangulatban való eltöltéséhez az alkalomhoz illő menü összeállításával,
 - alapelvünk és jövőbeni tervünk, hogy a szakemberek megfelelő továbbképzéseken, és fórumokon vegyenek részt, hogy munkájukat naprakészen felkészülve, felelősségteljesen tudják továbbra is végezni.

II.

BÖLCSŐDEI FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK RÉSZLETES SZAKMAI MEGHATÁROZÁSA

Az 1997. évi XXXI. a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló törvény (Gyvt.) VI. fejezetének értelmében a gyermekjóléti alapellátások célja:

38. § (1) Az alapellátásnak hozzá kell járulnia a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez.

(1a) Az alapellátás hozzájárul a gyermek hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetének feltárásához, és a gyermek szocializációs hátrányának csökkentésével annak leküzdéséhez.

(2) Az alapellátás keretében nyújtott személyes gondoskodást - lehetőség szerint - a jogosult lakóhelyéhez, tartózkodási helyéhez legközelebb eső ellátást nyújtó személynél vagy intézményben kell biztosítani.

A bölcsőde olyan szolgáltató Intézmény, amely az alapellátás keretében alaptevékenységként napközbeni ellátást nyújt a gyermekek számára (Gyvt. 42.§).(1).:

42. § (1) A bölcsőde a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. Ha a gyermek a 3. évét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében.

A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló többször módosított 1997. évi XXXI. törvény 2015. 01. 01-i módosítása a 42. § (4 a) bekezdésével bevezette a bölcsődei nevelési évet, mely szeptember 01-től a következő év augusztus 31-ig tart.

A bölcsődében gondozó, nevelőmunka folyik, mely tartalmazza azokat a nevelési, gondozási feladatokat, amelyek biztosítják a gyermekek testi, szellemi, értelmi, erkölcsi fejlődését.

A bölcsőde a családban nevelkedő, a szülők munkavégzése, betegsége vagy egyéb ok miatt ellátatlan gyermek nappali felügyeletét, gondozását, nevelését napközbeni ellátás keretében biztosítja.

A bölcsőde a Gyvt. 42.§ (2) A bölcsőde az (1) bekezdésben foglaltakon túl végezheti a fogyatékos gyermekek nevelését és gondozását is. A bölcsődei ellátásban az Nktv. 4. § 25. pontja szerinti gyermek legfeljebb hatéves koráig vehet részt.

A bölcsődei ellátás keretében a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői Bizottság szakvéleménye alapján a sajátos nevelési igényű gyermek hatéves koráig fejlődését biztosító nevelésben, gondozásban vesz részt, korai fejlesztését a Pest Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Váci Tagintézményének munkatársai végzik.

A bölcsőde feladata a három éven aluli gyermekek, valamint a speciális csoportban a 1-6 év közötti sajátos nevelési igényű gyermekek gondozása-nevelése, harmonikus testi-szellemi fejlődésének segítése az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével, továbbá a gyermekvédelmi szabályok betartása, melyet a tv. által meghatározott szabályok szerint végez.

Az Intézmény a gondozás, nevelés során a gyermek életkorának és egészségi állapotának megfelelően biztosítja 15/1998 (IV.30) NM rendelet 40.§ alapján:

- a) a gondozás-nevelés feltételeit, így különösen
 - aa) a törvényes képviselő közreműködésével történő fokozatos beilleszkedés lehetőségét,
 - ab) megfelelő textíliát és bútorzatot,
 - ac) a játéktevékenység feltételeit,
 - ad) a szabadban való tartózkodás feltételeit,
- b) az egészséges táplálkozás követelményének megfelelő étkeztetést az energia- és tápanyagbeviteli, illetve étel-miszer-felhasználási ajánlásokat tartalmazó jogszabályban meghatározottak szerint.

A bölcsőde feladata, hogy olyan életkörülményeket biztosítson a 20 hetes -3 (6) éves korú gyermekeknek, amely a családi nevelést kiegészíti. A szülővel való kapcsolattartás és a kisgyermeknevelő-gyermek közti érzelmi kötődés és szeretet kulcsfontosságú. Nagyon fontos, hogy megértő segítséget nyújtson a gyermeket nevelő- gondozó felnőtt, mely saját gondozónői rendszerben valósul meg. Nem általában a kisgyermeknevelőkhöz tartozás, hanem egyetlen személyhez kötődés az egész bölcsődei tartózkodása alatt meghatározó. A kisgyermeknevelő a személyiségével nevel, hat a gyermekekre. A személyes példaadás, a meghitt stabil kapcsolat alapja a szocializációnak, a társadalmi értékek, normák személyiségbe való beépülésének. A gyermek biztonságérzetét megalapozó személyes kapcsolata csak úgy alakulhat ki az őt gondozó felnőttel, ha kölcsönösen jól ismerik egymás szokásait, reakcióit, egyéni jelzéseit, magatartását. Ennek alapfeltétele az állandó kisgyermeknevelői kollektíva és a szakmai tudás folyamatos fejlesztése.

A gyermek ellátásának nélkülözhetetlen feltétele a gyermeki személyiség megismerése, sajátosságainak figyelembevétele. Alapelv, hogy figyelembe kell venni a gyermekek személyiségét, tiszteletben kell tartani emberi méltóságát.

A gyermeki jogok ismerete és tiszteletben tartása a gyermekért felelős személyek feladata. A gyermeket érintő döntéseikben a gyermek mindenek felett álló érdekét kell elsősorban figyelembe venni. A kisgyermeknevelőnek nevelői gondozási munkáját tudományos megalapozottsággal, a nevelési módszerek tudatos alkalmazásával kell ellátnia.

A kisgyermeknevelők támogassák a gyermek saját kezdeményezésén alapuló önálló aktivitását. A kisgyermek akkor lesz aktív, ha jó érzelmi állapotban van, vidám, kiegyensúlyozott, alapvető szükségleteit megfelelő módon elégítették ki. Fontos hogy a gyermekek a gondozási műveletek közötti időt aktív tevékenységgel, játékkal töltsék. Ennek alapja az az érzelmi biztonság, ami a kisgyermeknevelő szilárd, meghitt kapcsolatában, a gyermek számára is áttekinthető napirendben és a tárgyi feltételekben rejlik. Biztosítani kell a gyermekeknek megfelelő lehetőséget az aktivitásra, adekvát mozgásterületet, kényelmes ruházatot, megfelelő stabil, de változatos környezetet. A gyermek saját aktivitása ahhoz az élményhez juttatja, hogy

képes a felnőttől független cselekvésre. Ő dönti el, hogy milyen testhelyzetet vesz fel, mivel szeretne játszani, érezheti, hogy rajta múlik, tovább kísérletezik vagy lemond a próbálkozásról és másba kezd. Miközben szabadon próbálgatja mi mindent lehet csinálni egy-egy tárggyal, a tárgyak megismerésén és rácsodálkozás örömén kívül arról is bizonyosságot szerezhet, hogy ő képes erre. Hatni tud a környezetére, változásokat tud előidézni. A hatékonyság, a kompetencia élménye fenntartja az érdeklődését a tárgyi világ iránt, a szabadság és felelősségtudat formálásának első lépcsője ez. Már a legkisebb kortól kezdve úgy kell tekinteni a gyermekre, mint önálló értékes emberre, szellemi személyre, emberi méltóságát felismerve és tiszteletben tartva. Az önálló mozgás és játéktevékenység alatt is éreznie kell a gyermeknek, biztosnak kell lennie abban, hogy bármikor segítséget kap, ha szüksége van rá.

Fokozatosan kell hozzászoktatni a gyermeket a bölcsődei szokásokhoz. A családokkal való kapcsolattartás, a fokozatos, szülővel együtt megvalósuló beszoktatás kihat a gyermek egész bölcsődei tartózkodására, mely hat a későbbi személyiség fejlődésére. Biztonságot adó szokásrend és napirend kialakítása, mely elősegíti, hogy a gyermek térben és időben tájékozódjon. A sérült gyermekek 1 éves - 6 éves korukig sérülés specifikus egyéni és csoportos gyógypedagógiai ellátásban és mozgásfejlesztésben részesüljenek.

A program tartalmazza a bölcsődei csoportokban folyó nevelő- gondozó munka szakmai alapelveit, melyek érvényesek a speciális csoportokra is, a sajátosságaiknak megfelelő kiegészítésekkel. Ezeknek az elveknek az elfogadása és a gyakorlatban való érvényesítése a bölcsőde nevelő-gondozó munkájának minimum követelménye. Alapja a Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet Gyermekvédelmi Főosztály által kiadott „A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja” c. dokumentum.

Az egyes bölcsődék helyi nevelési-gondozási program szerint dolgoznak, amit a „A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja” mint a tartalmi szabályozás legmagasabb szintű dokumentuma figyelembevételével dolgoznak ki. Ez az egymásra épülés biztosítja egyrészt az általános követelmények teljesítését, másrészt pedig az egyes intézmények szakmai önállóságát, a családok és a fenntartók elvárásaihoz és a helyi lehetőségekhez igazodást.

1. Gyermeki jogok védelme

Az 1997. évi XXXI. a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló törvény 11. §-a tartalmazza a gyermeki jogok védelmét az alábbiak szerint:

11. § (1) A gyermeki jogok védelme minden olyan természetes és jogi személy kötelessége, aki a gyermek nevelésével, oktatásával, ellátásával, törvényes képviselőjének biztosításával, ügyeinek intézésével foglalkozik.

11/A. § (1) A gyermekjogi képviselő ellátja a gyermekvédelmi gondoskodásban részesülő gyermek e törvényben meghatározott jogainak védelmét, és segíti a gyermeket jogai megismerésében és érvényesítésében, valamint kötelességei megismerésében és teljesítésében. A gyermekjogi képviselő kiemelt figyelmet fordít a különleges vagy speciális ellátást igénylő gyermek védelmére.

(2) A gyermekjogi képviselő

a) segít a gyermeknek panaszja megfogalmazásában, kezdeményezheti annak kivizsgálását,

b) segíti a gyermeket az állapotának megfelelő ellátáshoz való hozzájutásban, a gyermekjóléti szolgálat esetmegbeszélésén, illetve a gyámhatóság által tartott tárgyaláson az ezzel kapcsolatos megjegyzések, kérdések megfogalmazásában,

c) a 36. § (2) bekezdése szerinti esetben eljár a gyermek szülője vagy más törvényes képviselője, a gyermek, illetve fiatal felnőtt, valamint a gyermekönkormányzat felkérése alapján,

d) eljár az érdek-képviselői fórum 35. § (4) bekezdése szerint tett megkeresése alapján,

e) a gyámhatóság kirendelése alapján képviseli a gyermeket a nevelési felügyelettel kapcsolatos eljárásban,

f) a 100/A. § (1) bekezdése szerinti jogsértések észlelése esetén javaslatot tehet

fa) gyermekvédelmi igazgatási bírság kiszabására az arra a 100/A. § (1) bekezdése szerint jogosult szervnek,

fb) a jogsértés jövőbeni előfordulásának megelőzése érdekében a jogsértéssel érintettek között, szükség szerint szakértők bevonásával, egyeztető megbeszélés tartására a gyámhatóságnak,

fc) a jogsértő személy továbbképzésére a fenntartónak, működtetőnek.

(3) A gyermekjogi képviselő jogosult a gyermekjóléti, illetve gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végző működési területén tájékoztatást, iratokat, információkat kérni és a helyszínen tájékozódni. A gyermekjogi képviselő köteles a gyermek személyes adatait az adatvédelmi jogszabályoknak megfelelően kezelni.

(4) A gyermekjogi képviselő e célra létrehozott szervezet keretében működik. A gyermekjogi képviselő jogállására és eljárására vonatkozó részletes szabályokat külön jogszabály rendezi.

(5) A gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végző biztosítja, hogy a gyermek és hozzátartozói a gyermekjogi képviselő személyét és a vele való kapcsolat felvételének módját megismerhessék.

(6) A gyermekjóléti és gyermekvédelmi intézmények, illetve szolgálatok vezetői tizenöt napon belül, a fenntartó harminc napon belül, illetve a képviselő-testület vagy a közgyűlés a következő testületi ülésén érdemben megtárgyalja a gyermekjogi képviselő észrevételeit, és az ezzel kapcsolatos állásfoglalásáról, intézkedéséről tájékoztatja őt.

2. Az Intézmény saját hatáskörében végzett a gyermekek napközbeni ellátásához kapcsolódó egyéb szolgáltató tevékenységei

A bölcsőde alapfeladata mellett térítésmentesen:

- a szülők vagy törvényes képviselők igényei alapján összeállított témakörökben tanácsot ad, segítséget nyújt.

Térítés ellenében, külön szolgáltatóként, a gyermeküket otthon nevelő családok számára az alábbi szolgáltatásokat nyújtja a szabad kapacitás terhére:

- vendégétkeztetés /gyermek/
- napközbeni gyermek felügyelet és ebéd biztosítása.

2.1.Vendégétkeztetés

A gyermek életkorának, fejlettségi szintjének megfelelő és korszerű táplálék biztosítása.

2.2. Napközbeni gyermek felügyelet

A gyermek teljes körű ellátásának és játéklehetőségének biztosítása, a szülő vagy törvényes képviselő által kért alkalommal és időtartamban.

2.3. Gyermek napközbeni ellátása

A bölcsőde időszakos gyermekfelügyelettel, a játszóházzal, baba-mama klubbal, játékkölcsönzéssel, speciális tanácsadással, Zenebölcsi vagy más gyermeknevelő szolgáltatással összefüggő feladatok is ellát.

2.4. Házi gyermekfelügyelet

1997. évi XXXI. a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény értelmében:

44. § (1) A házi gyermekfelügyelet keretében a gyermekek napközbeni ellátását a szülő vagy más törvényes képviselő otthonában gondozó biztosíthatja, ha a gyermek állandó vagy időszakos ellátása nappali intézményben nem biztosítható (pl. betegség miatt) és a szülő a gyermek napközbeni ellátását nem vagy csak részben tudja megoldani.

(2) A házi gyermekfelügyelet keretében végzett napközbeni ellátás időtartama a szülő munkarendjéhez igazodik.

A fenti szolgáltatás külön díj fizetése ellenében biztosítja az Intézmény saját kisgyermeknevelőjével.

3. A Bölcsődei nevelés jellemzése

A Gyvt. 94. § (5) bekezdése alapján a települési önkormányzat által fenntartott bölcsőde ellátási területe a település lakosságára terjed ki, valamint külön szerződés alapján a környező településeket is elláthatja.

A bölcsődei nevelés-gondozás a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Tevékenységét a vonatkozó gyermeki és szülői jogok és köteleességek figyelembe vételével végzi.

A bölcsődelátogatás, a családlátogatás, a szülővel történő fokozatos beszoktatás és a napi találkozások biztosítják, hogy a szülők megismerjék a bölcsődei nevelés-gondozás elveit és gyakorlatát, a kisgyermeknevelő pedig, a szülő segítségével megismeri a gyermek egyéni igényeit, szokásait.

Ezek a tapasztalatok kölcsönösen segítik a család és az intézmény közötti jó kapcsolat kialakítását és elősegíti az együttnevelés megvalósulását.

A bölcsőde – egymás kompetencia határainak kölcsönös tiszteletben tartásával – együttműködik mindazokkal, akik a családoknak nyújtott szolgáltatások és ellátások során a gyermekkel, illetve a gyermek családjával kapcsolatba kerülhetnek (gyermekjóléti szolgálat, védőnői szolgálat, házi gyermekorvosi szolgálat, nevelési tanácsadó, családsegítő központ, óvoda, képző intézmények, a korai fejlesztés szakemberei, szakértői bizottság, gyermekvédelmi szakellátás, gyámügy).

A kisgyermekkor tanulás színterei a természetes élethelyzetek: a gondozás és a játék, a felnőttel és a társakkal való együttes tevékenység és kommunikáció. A tanulás

formái: utánzás, spontán játékos tapasztalatszerzés, a kisgyermeknevelő-gyermek interakcióból származó ismeretszerzés és szokáskialakítás.

A beszéd a kisgyermekkorban tanulás nagyon fontos eleme. A kommunikatív képességek fejlődésének feltételei a biztonságos és támogató környezetben zajló felnőtt-gyermek és gyermek-gyermek interakciók. Figyelembe kell venni azoknak a gyermekeknek a nyelvi szükségleteit, akiknek más az anyanyelvük, mint a nemzeti nyelv.

3.1. A bölcsődei nevelés-gondozás alapelvei

3.1.1. A családi nevelés elsődlegességének tisztelete

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. A bölcsőde a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és lehetőség szerint erősítve vesz részt a gyermekek gondozásában, nevelésében, illetve szükség esetén lehetőségeihez mérten törekedve a családi nevelés hiányosságainak kompenzálására, korrigálására.

Mindezek értelmében fontos tehát a szülők számára lehetővé tenni a tevékeny, különböző szinteken és módokon megvalósuló bekapcsolódást a bölcsőde életébe.

3.1.2. A gyermeki személyiség tiszteletének elve

A gyermeket – mint fejlődő személyiséget – a kisebb körű kompetenciából fakadó nagyobb segítségigénye/ ráutaltsága miatt különleges védelem illeti meg.

A bölcsődei nevelés-gondozás értékközvetítő és értékteremtő folyamat, amely a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére irányul, az emberi jogok és az alapvető szabadságjogok tiszteletben tartásával.

3.1.3. A nevelés és gondozás egységének elve

A nevelés és a gondozás elválaszthatatlan egységet alkotnak. A nevelés tágabb, a gondozás szűkebb fogalom: a gondozás minden helyzetében nevelés is folyik, a nevelés helyzetei, lehetőségei azonban nem korlátozódnak a gondozási helyzetekre.

3.1.4. Az egyéni bánásmód elve

A gyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a felnőtt őszinte érdeklődése, figyelme, megbecsülése, a kompetenciájának elismerésén alapuló választási lehetőség biztosítása az egyes élethelyzetekben, a pozitív megnyilvánulások támogatása, megerősítése, elismerése.

A kisgyermeknevelő meleg, szeretetteljes odafordulással, a megfelelő környezet kialakításával, a gyermek életkori- és egyéni sajátosságait, fejlettségét, pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, hangulatát figyelembe véve segíti a gyermek fejlődését. Fontos, hogy a bölcsődébe járó gyermekek mindegyike folyamatosan érezze a róla gondoskodó felnőtt elfogadását akkor is, ha lassabban fejlődik, akkor is, ha esetleg több területen jelentős eltérést mutat az átlagos fejlődéstől; ha sajátos nevelési igényű; ha viselkedése bizonyos esetekben különbözik a megszokottól, emiatt nehezebben kezelhető. A kisgyermeknevelő elfogadja, tiszteletben tartja a gyermek vallási, nemzetiségi/etnikai, kulturális ... stb. hovatartozását, és a lehetőségek szerint segíti az identitástudat kialakulását és fejlődését, segíti a saját és a más kultúra és hagyományok megismerését és tiszteletben tartását.

3.1.5. A biztonság és a stabilitás elve

A gyermek személyi- és tárgyi környezetének állandósága („saját” gondozónő-rendszer, felmenőrendszer, csoport- és helyállandóság) növeli az érzelmi biztonságot, alapul szolgál a tájékozódáshoz, a jó szokások kialakulásához.

A napirend folyamatosságából, az egyes mozzanatok egymásra épüléséből fakadó ismétlődések tájékozódási lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot eredményeznek a napi események sorában, növelik a gyermek biztonságérzetet.

A gyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új megismerését, a szokások kialakulását. A biztonság nyújtása természetesen magában foglalja a fizikai és a pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is.

3.1.6. Az aktivitás, az önállósulás segítségének elve

A gyermek ösztönzése, megnyilvánulásainak elismerő, támogató, az igényekhez igazodó segítése, az önállóság és az aktivitás tevékenység-specifikusságának, fizikai és pszichés állapottól függésének elfogadása, a gyermek felé irányuló szeretet, elfogadás és empátia fokozzák az aktivitást és az önállóság iránti vágyat.

A biztonságos és tevékenységre motiváló személyi és tárgyi környezet megteremtése, a próbálkozásokhoz elegendő idő biztosítása, a gyermek meghallgatása, véleményének figyelembevétele, a kompetenciájának megfelelő mértékű döntési lehetőség biztosítása a bölcsődei nevelés-gondozás egyik kiemelt feladata.

A kisgyermeknevelő az élményszerzés lehetőségének biztosításával, saját példamutatásával, az egyes élethelyzeteknek a gyermek számára átláthatóvá, befogadhatóvá, kezelhetővé tételével, a tapasztalatok feldolgozásának segítségével, az egyes viselkedésformákkal való próbálkozások bátorításával segíti a tanulást.

3.1.7. Az egységes nevelő hatások elve

A nevelés érték közvetítés és értékteremtés egyben. Eredményessége érdekében fontos, hogy a gyermekkel foglalkozó felnőttek – a közöttük levő személyiségbeli különbségek tiszteletben tartásával – a gyermek elfogadásában; a kompetenciájának és pillanatnyi szükségleteinek megfelelő fizikai és érzelmi biztonság és szeretetteljes gondoskodás nyújtásában; öntevékenységének biztosításában egyetértsenek; az alapvető értékek, erkölcsi normák és célok tekintetében nézeteiket egyeztessék; nevelői gyakorlatukat egymáshoz közelítsék.

4. A gyermekek napközbeni ellátása során létrejövő kapacitások

Bölcsőde neve, címe	Férőhelyek száma	Csoportok száma
Bölcsőde Speciális Csoport Vác, Baba utca 2.	48 férőhely	4
Kölcsey u. Bölcsőde Vác, Kölcsey u. 4.	56 férőhely	4
Szegfű u. Bölcsőde Vác, Szegfű u. 1.	42 férőhely	3

4.1. Személyi feltételek

A bölcsődei ellátás kötelező szakmai létszáma: 15/1998. (IV.30.) NM. rendelet:

Bölcsőde neve	csoportok száma	munkakör megnevezése	szakmai létszám	jogszabály szerinti min. létszám
Kölcsey u. Bölcsőde	4	Bölcsődevezető	1	1
Kölcsey u. Bölcsőde		Kisgyermeknevelő	8	8
Kölcsey u. Bölcsőde		Technikai dolgozó	2	-
Kölcsey u. Bölcsőde		Orvos	havi 16 óra	havi 4/csoport
Kölcsey u. Bölcsőde		Karbantartó udvari munkás	1	-
Bölcsőde és Speciális Csoport	4	Bölcsődevezető	1	1
Bölcsőde és Speciális Csoport		Kisgyermeknevelő	8	8
Bölcsőde és Speciális Csoport		Gyógypedagógiai asszisztens, kisgyermeknevelő	2	-
Bölcsőde és Speciális Csoport		Technikai dolgozó, konyhalány	3	-
Bölcsőde és Speciális Csoport		Orvos	havi 16 óra	havi 4/csoport
Bölcsőde és Speciális Csoport		Karbantartó udvari munkás	1	-
Szegfű u. Bölcsőde	3	Bölcsődevezető	1	1
Szegfű u. Bölcsőde		Kisgyermeknevelő	6	6
Szegfű u. Bölcsőde		Technikai dolgozó	1,5	-
Szegfű u. Bölcsőde		Orvos	havi 12 óra	havi 4/csoport
Szegfű u. Bölcsőde		Karbantartó udvari munkás	1	-

5. A szolgáltatásról szóló tájékoztatás

A szolgáltatás közzétételének helyi módja:

- internetes elérhetőség,
- Intézményi honlap,
- helyi médiákban való megjelenés,
- szakmai rendezvények,
- konferenciák

Konkrét tájékoztatási kötelezettség:

- az Igazgató, bölcsődevezető, teljes körű tájékoztatást nyújt az Intézmény által biztosított ellátási formákról, szolgáltatásokról,
- valamennyi telephelyen ki kell függeszteni az Intézmény Házirendjét, az ellátott jogi és gyermekjogi képviselő nevét, elérhetőségét,
- a szolgáltatás nyitvatartási rendjét,
- elérhetőségének módját, formáit,
- a panaszkezelés rendjét.

6. Működési nyilvántartás

A személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról, az Sztv. 132.§. (2) bekezdésének e) pontjában foglalt felhatalmazás alapján a 8/2000. (VIII.4.) Sz.Cs.M. rendelet, valamint az Sztv. 92/D-92/H.§-ában foglaltak szerint a személyes gondoskodást végző személyek adatait működési nyilvántartásba kell venni

- a működési nyilvántartást a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet vezeti (továbbiakban: Nyilvántartó)
- működési nyilvántartásba az – a személyes gondoskodást végző személy – vehető, aki az 1/2000. (I.7.) Sz.Cs.M. rendeletben, valamint a 15/1998. (IV. 30.) N.M. rendeletben meghatározott képesítési előírásokhoz kötött tevékenységet főállású munkaviszony keretében végzi és képesítési előírásoknak megfelelő szakképzettséggel rendelkezik
- bejelentési kötelezettsége az Intézményben munkaviszonyban főállásban foglalkoztatott szakalkalmazottak esetében az intézmény vezetőjének van
- önbejelentésre kötelezett az Intézmény vezetője,
- a Nyilvántartó a működési nyilvántartásba vételről igazolást állít ki, melyen szerepel a nyilvántartási szám. A nyilvántartásba vételről szóló igazolást megküldi a munkáltatónak
- a működési nyilvántartásba vételről szóló igazolás eredeti példányát a munkavállalónak át kell adni, 1 másolati példány a Intézményi egységes továbbképzési nyilvántartásba kerül
- a munkavállaló – a nyilvántartásba vételről szóló – igazolást a továbbképzési időszak végéig, illetve az új igazolás kiállításáig köteles megőrizni
- az Intézmény a továbbképzési kötelezettségről, a továbbképzéseken való részvételről, a továbbképzési kötelezettség teljesítéséről egységes nyilvántartást vezet. A munkavállaló köteles az általa elvégzett továbbképzések igazolását az intézmény nyilvántartásába leadni.

7. Továbbképzési kötelezettség

A személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szakvizsgáról az Sztv. 132.§. (2) bekezdésének felhatalmazása alapján a 9/2000. (VIII.4.) Sz.Cs.M. rendelet rendelkezik.

- az Intézményben főállású munkaviszonyban foglalkoztatott – a működési nyilvántartásba felvett – személyes gondoskodást végző szakalkalmazottak továbbképzésre kötelezettek
- a továbbképzési időszak tartama öt év
- a továbbképzési időszak kezdete:

- a képesítési előírásoknak megfelelő szakképzettséggel rendelkezők esetén a munkába állás (főállású munkaviszony létesítése) napja,
- a munkába álláskor (főállású munkaviszony létesítésekor) a képesítési előírásoknak megfelelő szakképzettséggel nem rendelkezők esetén a szakképesítés megszerzésének napja.
- a továbbképzési kötelezetteknek – egy továbbképzési időszakon belül – felsőfokú végzettség esetén 80, egyéb szakképesítés esetén 60 pontot kell megszereznie
- a továbbképzési pontérték a 9/2000. (VIII. 4.) Sz.Cs.M. rendelet szerinti minősített továbbképzési programban történő részvétellel szereshető meg
- továbbképzési kötelezettségét teljesíti az is, aki az adott továbbképzési időszakon belül (munkaköréhez kapcsolódó területen)
 - OKJ-s szakképesítést szerez
 - felsőfokú alapképzésben oklevelet szerez
 - felsőfokú végzettség esetén kiegészítő alapképzésben vagy szakirányú továbbképzésben második vagy további oklevelet szerez
 - tudományos fokozatot szerez
 - szociális szakvizsgát tesz.

Az Intézmény éves továbbképzési tervet készít, amely tartalmazza a 9/2000. (VIII.4.) Sz.Cs.M. rendelet 15.§.(2) bekezdésében foglaltakat.

- a továbbképzési tervben szereplő a továbbképzésen résztvevő munkavállalókat a továbbképzésen való részvétel idejére munkaidő kedvezmény, illetve távolléti díj illeti meg. Továbbá a munkáltató a továbbképzés költségeit – amennyiben a munkáltató rendelte el a továbbképzésen való részvételt – köteles viselni.
- az Sztv. 92/D (4) bekezdés értelmében megszüntethető – az Mt. (1992. évi XXII. Tv.) 89.§. (3) bekezdése, illetve a Kjt. (1992. évi XXXIII. Tv. 30.§-a (1) bekezdésének d) pontjára hivatkozással annak a személyes gondoskodást végző személynek a munkaviszonya, illetve közalkalmazotti jogviszonya, aki a továbbképzési kötelezettségét a 9/2000. (VIII.4.) Sz.Cs.M. rendelet 2.§. (1) bekezdésben foglalt képzési időszak alatt nem teljesíti.

**Vác Város Önkormányzat Bölcsődék
és Fogyatékosok Intézménye**

2600 Vác Kölcsey Ferenc u. 4.

Tel./Fax.: (27)504-105

E-mail: bfi@bfi.vac.hu

**Vác Város Önkormányzat Bölcsődék és
Fogyatékosok Intézménye**

Kölcsey utcai Bölcsőde

Szakmai Programja

TARTALOM

I. BEVEZETŐ.....	30 oldal
1.1. Szerkezeti felépítés	30 oldal
1.2. A bölcsődei nevelés- gondozás célja.....	30 oldal
1.3. Gyermekkép.....	31 oldal
1.4. Bölcsődekép.....	31 oldal
1.5. A Kölcsey utcai Bölcsőde bemutatása	31 oldal
II. ÁLTALÁNOS RÉSZ.....	32 oldal
2.1. A bölcsődei nevelés-gondozás alapelvei.....	32 oldal
2.1.1. A családi nevelés elsődlegességének tisztelete	32 oldal
2.1.2. A gyermeki személyiség tiszteletének elve	32 oldal
2.1.3. A nevelés-gondozás egységének elve	32 oldal
2.1.4. Az egyéni bánásmód elve	32 oldal
2.1.5. A biztonság és stabilitás elve	32 oldal
2.1.6. Az aktivitás, az önállósulás segítésének elve	33 oldal
2.1.7. Az egységes nevelői hatások elve.....	33 oldal
2.1.8. A pozitívumokra támaszkodás elve	33 oldal
2.1.9. A rendszeresség elve.....	33 oldal
2.1.10. A fokozatosság elve.....	33 oldal
2.2. A bölcsődei nevelés-gondozás feladatai.....	33 oldal
2.2.1. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása	33 oldal
2.2.2. Az érzelmi fejlődés és a szocializáció segítése	34 oldal
2.2.3. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése	34 oldal
2.3. A bölcsődei élet megszervezésének elvei.....	35 oldal
2.3.1. Kapcsolat a szülőkkel	35 oldal
2.3.2. Családlátogatás.....	35 oldal
2.3.3. Beszoktatás (adaptáció)- szülővel történő fokozatos beszoktatás	36 oldal
2.3.4. „Saját gondozónői” rendszer	37 oldal
2.3.5. Napirend	37 oldal
2.4. A bölcsőde kapcsolatai más intézményekkel	38 oldal
2.5. Gyermekcsoportok szervezése	38 oldal
2.6. A bölcsődei nevelés-gondozás főbb helyzetei, intézményünkre megfogalmazott szakmai program	38 oldal
2.6.1. Tanulás	39 oldal
2.6.2. Gondozás	39 oldal
2.6.3. Játék.....	40 oldal
2.6.4. Mozgás.....	40 oldal
2.6.5. Mondóka, ének	41 oldal
2.6.6. Vers, mese	41 oldal
2.6.7. Alkotó tevékenység	42 oldal
2.6.8. A környezet-természet megismerése	42 oldal
2.6.9. Egyéb tevékenységek (munka jellegű tevékenységek).....	43 oldal
2.7. A bölcsődei ellátás igénybevételének szabályai	43 oldal
2.8. Térítési díj megállapításának rendje	44 oldal
2.8.1. Étkezési térítési díj	44 oldal
2.8.2. Gondozási térítési díj.....	44 oldal

2.9. Az intézmény szolgáltatásáról szóló tájékoztatás helyi módjai	44 oldal
2.10. Az ellátottak és a személyes gondoskodást végzők jogai	45 oldal
2.10.1. Az ellátott jogai	45 oldal
2.10.2. A szülő jogai, kötelességei	45 oldal
2.10.3. A szolgáltatást végzők jogai	45 oldal
2.10.4. Az ellátottjogi, gyermekjogi képviselő feladatai	45 oldal
2.11. A szolgáltatást nyújtók szakmai felkészültségének módja	46 oldal
2.12. Alapellátáson túli szolgáltatások.....	46 oldal
2.13. A fejlődés jellemzői a bölcsődés kor végére	46 oldal
2.14. Dokumentáció	46 oldal
2.14.1. A dokumentáció vezetésénél fontos szempontok	46 oldal
Mellékletek.....	47 oldal

I. **BEVEZETŐ**

1.1. Szerkezeti felépítés

Fenntartó: Vác Város Önkormányzata

Szolgáltatást nyújtó: Vác Város Önkormányzat Bölcsődék és Fogyatékosok Intézménye

Szolgáltatási hely: Bölcsődék és Fogyatékosok Intézménye Kölcsey utcai Bölcsőde 2600 Vác, Kölcsey u. 4.

Vác Város Önkormányzat Bölcsődék és Fogyatékosok Intézménye az alább felsorolt részlegek irányítását végzi:

- Kölcsey utcai Bölcsőde
- Szegfű utcai Bölcsőde
- Bölcsőde és Speciális Csoport
- Fejlesztő Napközi Otthon
- Fogyatékosok Napközi Otthona
- Kölcsey utcai Főzőkonyha
- Gazdasági Csoport
- Igazgatói titkárság

„A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja” keretül szolgál a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátás keretein belül a 20 hetes -3 éves korosztály ellátására vonatkozó szakmai standardok és a bölcsődei nevelés-gondozás egyes területeihez kapcsolódó módszertani javaslatok kidolgozásához.

Bölcsődénk helyi nevelési-gondozási szakmai programja szerint dolgozik, amit „A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja” mint a tartalmi szabályozás legmagasabb szintű dokumentuma figyelembe vételével dolgoztunk ki. Ez az egymásra épülés biztosítja egyrészt az általános követelmények teljesítését, másrészt pedig az intézmények szakmai önállóságát, a család és fenntartó elvárásaihoz és a helyi lehetőségekhez igazodást.

A bölcsődei nevelés-gondozás:

- gyermekközpontú,
- figyelembe veszi, hogy a gyermek fejlődő személyiség,
- a gyermek fejlődését genetikai adottságok és a szociális háttér határozza meg.

Az életkori sajátosságokat figyelembe véve biztosítja a gyermek sokoldalú fejlődését. Nevelésünk egész folyamatában a helyes gyermekképünk kialakításában a különféle pedagógiai és pszichológiai irányzatok közös vonásait kell figyelembe vennünk. A bölcsőde, mint intézmény képes arra, hogy megőrizze a korosztály megfelelő elvi és módszertani sajátosságait, a gyermekközpontú szemléletet és a mértékletességet.

1.2. A bölcsődei nevelés-gondozás célja

A gyermek egészséges, harmonikus személyiségfejlődésének elősegítése, testi-szellemi érzelmi és szociális fejlődésük támogatásán keresztül. A családban

nevelkedő kisgyermek számára a családi nevelést segítve, napközbeni ellátás keretében feltétel nélküli szeretettel és elfogadással, a gyermek nemzetiségi/ etnikai hovatartozásának tiszteletbe tartásával, identitásának erősítésével, kompetenciájának figyelembe vételével segítse a harmonikus fejlődést.

1.3. Gyermekkép

Elfogadjuk az Alapprogram által meghatározott elvet, miszerint minden gyermek külön személyiség, individuum és szociális lény egyszerre. Fejlődő személyiség, akinek sajátos életkori és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.

Személyiségének szabad kibontakoztatásában a gyermekeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. A bölcsődében a nevelést-gondozást mindenben ehhez igazítjuk.

1.4. Bölcsődekép

A bölcsőde, mint a gyermekjóléti alapellátás része, a családban nevelkedő gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását, nevelését végző intézmény.

Azoknak a 3 éven aluli gyermekeknek a nevelését-gondozását vállaljuk, akiknek szülei valamely okból nem tudják biztosítani napközbeni ellátásukat, illetve szociális és egyéb ok miatt szükséges az intézményi ellátásuk.

1.5. A Kölcsey utcai Bölcsőde bemutatása

Bölcsődénk 1980 -ban nyitotta meg kapuit Vác Város Alsóvárosi részén. A bölcsőde 2 gondozási egységben, 4 gyermekcsoporttal működik, 2 - 2 összenyitható szobával. Az egységekhez külön – külön fürdőszoba, átvadó, babakocsi tároló és felnőtt mosdó tartozik. A gyermekek szabadban való tartózkodását a játszó udvar biztosítja. A bölcsőde fűtése, meleg víz ellátása a TÁVHŐ szolgáltatásán keresztül történik.

A Kölcsey utcai Bölcsőde családban nevelkedő 20 hetestől 3 éves korú gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény.

A bölcsődei csoportban nevelkedő 2 éven aluli gyermekek felvétele esetén a férőhelyek feltöltése csoportonként maximálisan 12 fő lehet. 14 főre bővíthető a csoportban gondozható, nevelhető gyermekek létszáma, ha minden gyermek betöltötte a második életévét. A férőhely száma a 4 csoportban összesen 56 fő.

A bölcsőde hétfőtől péntekig 6³⁰ –tól 16³⁰ –ig tart nyitva.

A nyár folyamán fenntartói engedéllyel a bölcsőde 4 hétig zárva tart, ügyelet szükség szerint igénybe vehető másik váci telephelyen működő bölcsődében. A bölcsőde igény felmérés alapján, fenntartói engedéllyel december hónap utolsó hetében zárva tart.

A bölcsőde életének fontos dokumentuma a **Házirend**, melyet minden szülőnek ismernie kell. Itt tájékoztatjuk a szülőket az **Érdekképviseleti Fórum (ÉF)** működéséről.

A bölcsőde dolgozói létszáma: 11 fő

Szakdolgozói létszám:	1 fő bölcsődevezető
	8 fő kisgyermeknevelő
Egyéb alkalmazott:	2 fő technikai dolgozó

II. **ÁLTALÁNOS RÉSZ**

2.1. A bölcsődei nevelés-gondozás alapelvei

2.1.1. A családi nevelés elsődlegességének tisztelete

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. A bölcsőde a családi nevelés értékeit, hagyományait megismerve, tiszteletbe tartva azt erősítve vesz részt a gyermek nevelésében gondozásában. Meg kell ismernünk a családi élet értékeit, aztán átültetni a bölcsődei gyakorlatba. El kell érni, hogy a családok intenzíven bekapcsolódjanak a bölcsőde életébe.

2.1.2. A gyermeki személyiség tiszteletének elve

Bölcsődei nevelésünk-gondozásunk érték közvetítő és értékteremtő folyamat, amely a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására irányul, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok tiszteletben tartásával.

A gyermekeket -mint fejlődő személyiséget- a kisebb körű kompetenciából fakadó nagyobb segítségigénye, rászorultsága miatt különleges védelem illeti meg.

2.1.3. A nevelés-gondozás egységének elve

Nevelésünk - gondozásunk elválaszthatatlan egységet alkotnak. A nevelés tágabb, a gondozás szűkebb fogalom. A gondozás minden helyzetében nevelés is folyik, a nevelés helyzetei nem korlátozódnak a gondozás helyzeteire.

2.1.4. Az egyéni bánásmód elve

A kisgyermeknevelő meleg, szeretetteljes odafordulással, megfelelő környezet kialakításával, a gyermek életkori és egyéni sajátosságait, fejlettségét, pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát hangulatát figyelembe véve segíti a gyermek fejlődését. A bölcsődébe járó gyermekek mindegyike folyamatosan érezze a róla gondoskodó felnőtt elfogadását akkor is ha lassabban fejlődik, akkor is ha esetleg több területen jelentős eltérést mutat az átlagos fejlődéstől, viselkedése bizonyos esetekben különbözik a megszokottól, emiatt nehezebben kezelhető.

A kisgyermeknevelő elfogadja, tiszteletben tartja a gyermek vallási, etnikai hovatartozását és a lehetőségek szerint segíti az identitástudat kialakulását és fejlődését, segíti a saját és más kultúra és hagyományok megismerését és elfogadását.

A bölcsődei nevelés-gondozásban kezelni kell a naptári kor és funkcionális kor közötti lényegbeli különbséget.

Az egyes gyermekek sajátos egyéni igényeit figyelembe kell venni, ugyanakkor az egészséges és problémás fejlődésmentek közötti különbséget a bölcsődei szakembernek fel kell ismernie.

2.1.5. A biztonság és stabilitás elve

A gyermek személyi és tárgyi környezetének állandósága növeli az érzelmi biztonságot, a napirend folyamatosságából, az egyes mozdulatok egymásra épüléséből adódó ismétlődések stabilitást kiszámíthatóságot jelentenek a gyermekeknek. Az új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatás segíti az alkalmazkodást a változások elfogadását. Mindennek megvalósulását segíti a saját gondozónő - rendszer (felmenőrendszer), a csoport – és helyállandóság.

2.1.6. Az aktivitás, az önállósulás segítésének elve

A gyermeki próbálkozások elismerő, támogató segítése, a gyermek felé irányuló figyelem és elfogadó szeretet fokozzák az aktivitást.

Feladataink a biztonságos és tevékenységre motiváló környezet megteremtése, a próbálkozások bátorítása az egyéni kompetenciának megfelelő döntési lehetőség biztosítása, az egyes élethelyzetek átláthatóvá, befogadhatóvá tétele.

2.1.7. Az egységes nevelői hatások elve

A gyermekekkel foglalkozó felnőttek alapvető nevelési elveiket egyeztessék, nevelési gyakorlatukat egymáshoz közelítsék.

2.1.8. A pozitívumokra támaszkodás elve

A nevelés alapja a pozitív megnyilvánulások támogatása, megerősítése, elismerése.

2.1.9. A rendszeresség elve

Az ismétlődés, tájékoztatási lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot eredményez a napi események sorában, növeli a gyermek biztonságérzetét.

2.1.10. A fokozatosság elve

A gyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új megismerését, a szokások kialakulását.

2.2. A bölcsődei nevelés-gondozás feladatai

2.2.1. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

A harmonikus testi és lelki fejlődéshez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése.

A primer szükségletek egyéni igények szerinti kielégítése.

Az alapvető kultúrhigiénés szokások kialakulásának segítése, életkori igényeknek megfelelő napirend kialakítása.

A bölcsőde az intézményes egészségvédelem és az egészséges életmódra nevelés első lépcsője, melyben az alapok lerakása kell, hogy megtörténjen:

- Alapvető kultúrhigiénés szokások kialakulásának segítése
- Helyes táplálkozás
- Szabad levegőn való tartózkodás
- Egészséges életmódra nevelés
- A fejlődés rendszeres ellenőrzése
- Szükség esetén speciális szakember bevonásával prevenciós és korrekciós feladatok ellátása

2.2.2. Az érzelmi fejlődés és a szocializáció segítése

- derűs légkör biztosítása, adaptációval járó nehézségek megelőzése, ill. csökkentése, a gyermekek segítése az esetlegesen átélt nehézségeik feldolgozásában,
- személyes, érzelmi biztonságot jelentő kapcsolat kialakítása a kisgyermeknevelővel,
- az egyéni szükségletek kielégítése a csoportban élés helyzetében, az én tudat fejlődésének segítése,
- a társas kapcsolatok alakulásának, az együttélés szabályaink elfogadása, a másik iránti nyitottság, empátia és tolerancia fejlődésének segítése,
- lehetőség teremtés a kisgyermeknevelővel, vagy társakkal közös élmények szerzésére, az én - érvényesítés és a tolerancia egyensúlyának irányába, befolyásolva a gyermek fejlődését,
- kommunikatív képességek fejlődésének segítése, a kommunikációs kedv felébresztésével és fenntartásával (meghallgatás, figyelem, kérdésekre válaszok),
- a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, érzékszervi és/vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, az elhanyagolt gyermekek nevelés-gondozása speciális törődéssel, szükség esetén szakemberek bevonásával.

A bölcsődéskor nevelés-lélektani jelentősége az, hogy ebben az életkorban dől el, hogy a gyermek ügyes, önálló, jó önértékelésű, környezetéhez jól alkalmazkodó személyiséggé válik-e, vagy folyton a felnőttbe kapaszkodó, küszködő emberré. Fontos, hogy a beilleszkedéshez milyen alapokat teremtünk számára

Fontos, hogy a kisgyermeknevelő:

- viselkedésével védelmet, biztonságot jelentsen,
- magatartását az elfogadás, a tolerancia jellemezze,
- nevelését barátságos, megértő, együttérző attitűd jellemezze,

Az otthonos barátságos légkör kialakításánál fontos feladat:

- derűs jó légkör uralkodjon a csoportban,
- éreztesse, hogy bízik a gyermekekben,
- magatartása modell értékű legyen,
- legyen megértő igazságos minden helyzetben.

2.2.3. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

- az érdeklődés kialakulásának, fennmaradásának, erősödésének, az érdeklődés kör bővülésének segítése,
- a kommunikatív képességek és a kommunikációs kedv fejlődésének segítése,
- a gyermek életkorának, érdeklődésének megfelelő tevékenységek lehetőségének biztosítása,
- a gyermek igényéhez igazodó, közös tevékenység során élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása,
- önálló aktivitás és a kreativitás támogatása,
- az önálló véleményalkotásra, a döntésre, a választásra való képessé válás segítése,
- ismeretnyújtás, a tájékozódásnak, a tapasztalatok és élmények feldolgozásának segítése,

- a gyermek tevékenységének támogató – bátorító odafigyeléssel kísérése, megerősítése, az önkifejezés lehetőségeinek megteremtése az egyes helyzetekben.

2.3. A bölcsődei élet megszervezésének elvei

2.3.1. Kapcsolat a szülőkkel

A bölcsődei nevelés-gondozás a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek megfelelő fejlődését. A családi és a bölcsődei nevelés – gondozás összhangja, a szülők és a kisgyermeknevelők közötti partneri kapcsolat kialakítása elengedhetetlen feltétele a gyermekek harmonikus fejlődésének. A szülő ismeri legjobban gyermekét, így közvetíteni tudja szokásait, igényeit, szükségleteit, nagymértékben segítve ezzel a kisgyermeknevelőt gyermek ismeretén alapuló differenciált, egyéni bánásmód kialakításában. A kisgyermeknevelő pedig szaktudásával tudja segíteni a szülőt a gyermeke nevelésében.

A szülők és a bölcsőde folyamatosan és kölcsönösen tájékoztatják egymást a gyermek fejlődéséről, az alapvető fontosságú a személyre szóló bölcsődei nevelés-gondozás kialakításában és a családokat is segíti a gyermek nevelésében.

A korrekt partneri együttműködés feltétele az őszinteség, a hitelesség, a személyes hangvétellű (de nem bizalmaskodó), etikai szempontból megfelelő, az érintettek személyiségi jogait tiszteletben tartó, tapintatos kommunikáció.

A kapcsolattartásnak, tájékoztatásnak többféle formája is van, (családlátogatás, beszélgetés érkezéskor, hazamenetelkor, szülői értekezlet, szülőcsoportos beszélgetés, hirdetőtábla, üzenő füzet, nyílt napok, írásos tájékoztatók, szervezett programok).

Az együttműködés területei:

- Egymás kölcsönös segítése
- A nevelési feladatok összehangolása
- Vélemények különbözőségeinek egyeztetése

Az együttműködés fő színterei:

A bölcsődei szolgáltatást igénybe vevők, vagyis a beíratott gyermekek szülei és a bölcsőde közti kapcsolat:

- az első találkozás
- családlátogatás a felvétel előtt
- szülői értekezlet
- beszoktatás a szülővel
- közös programok
- nyílt napok
- fogadó óra

2.3.2. Családlátogatás

Az őszinte, bizalmas szülő-kisgyermeknevelő kapcsolat kialakításának előfeltétele, hogy a szülő az első pillanattól kezdve érezze az elfogadást, az őszinte odafordulást. Így nem érzi magát kiszolgáltatottnak és kialakulhat a kisgyermek fejlődéséhez nélkülözhetetlen együttműködés. Fontos, hogy az első családlátogatásra a

beszoktatás előtt kerüljön sor. A szülő ezen a találkozón bővebben informálódhat a bölcsődéről, jobban megismerheti a kisgyermeknevelőt. A családi élet az emberek intim szférájához tartozik, ezért a családlátogatás lehetőségének ajánlásakor, az időpont megválasztásakor, a családlátogatás alatt és után a család kívánságait mindenekfelett tiszteletben kell tartani (a családlátogatás előli elzárkózást is). A családlátogatás elsősorban a családdal való kapcsolatfelvétel és a gyermekkel való megismerkedés, másodsorban a családról való információszerzés miatt fontos. Megfigyelhetjük a szülő – gyermek kapcsolatot, benyomást szerezhetünk a gyermek családban elfoglalt helyéről és számos olyan körülményről, mely érdeklődésére, értelmi fejlődésére hatással lehet. A gyermek számára is fontos, hogy a kisgyermeknevelőt az érzelmi biztonságot nyújtó szülők társaságában és a védett otthoni környezetben látja először, itt az idegen személlyel való kapcsolatfelvétel, a barátkozás, beszélgetés is könnyebb neki.

Az ismerkedő családlátogatást a csoport két kisgyermeknevelője együtt teszi meg, a bölcsődébe kerülés előtt 1 – 2 héttel. A beszélgetést a gyermek kisgyermeknevelője vezeti. Az első látogatáskor a kisgyermeknevelő készítsen apró figyelmességet a gyermek számára (pl.: gyermek jele, ujjbáb, stb.), megkönnyíti a gyermekkel való barátkozást.

A kisgyermeknevelő helyes magatartása családlátogatáskor:

- viselkedése magabiztos, határozott, de nem fölényes,
- megfelelő időben, személyre szóló tapintatos kérdéseket tesz fel,
- értő figyelem, nyitott, odaforduló magatartás,
- őszinte érdeklődés, visszajelzés a szülőknek,
- tiszteletben tartja a személyiséghatárokat,
- nem oktató, vagy parancsoló,
- pontosság, rugalmasság,

Ezen kívül lehetőség van:

- a félelmek eloszlatására,
- a problémák tisztázására,
- a kisgyermekkel kapcsolatos fontos információk megszerzésére,
- az egész családdal való megismerkedésre,
- a szülő –gyermek kapcsolat mélyebb megismerésére,
- láthatjuk, hogy az anya mennyire figyel gyermeke jelzéseire, hogyan reagál rájuk,
- a gyermek hogyan kooperál az anyjával,
- milyen kettejük kommunikációja.

2.3.3. Beszoktatás (adaptáció) - szülővel történő fokozatos beszoktatás

A gyermek bölcsődébe kerülése komoly megterhelést okoz a családnak, de különösen a gyermek számára. A szülővel történő fokozatos beszoktatás a családdal való együttműködést helyezi előtérbe. A beszoktatás során a kisgyermeknevelő nemcsak a gyermekeket, de a szülőt is átsegíti a krízisen. A gyermekek koruktól, ellenálló képességüktől függően különbözően reagálnak a változásokra. Minden gyermek számára megterhelő a bölcsődei élethez való alkalmazkodás, az anyától való elválás. A szülővel történő fokozatos beszoktatás a családdal való együttműködést helyezi előtérbe.

Az anya vagy az apa jelenléte biztonságot ad a gyermeknek megkönnyítve az alkalmazkodást. A kisgyermeknevelővel kialakuló érzelmi kötődés segíti az elfogadást, a beilleszkedést, csökkenti az adaptáció során fellépő negatív tüneteket (étvágytalanság, súlyvesztés, nyugtalanság, sírás..).

Fontos, hogy:

- a biztonságérzet kialakulását segítse a kisgyermeknevelő,
- az anya jelenlétében ismerje meg a kisgyermeknevelőt.

A 2-3 hétig tartó folyamat alatt a kisgyermeknevelő fokozatosan veszi át az anyától a gondozási műveleteket.

A beszokás első napjaiban a szükséges gondozási műveleteket a szülő végzi el, a kisgyermeknevelő megfigyeli a folyamatot. A kisgyermeknevelő a gyermek együttműködésétől függően, már az első napokban próbálkozik a kapcsolat kialakításával, szükséges, hogy fokozatosan átvegye a szülő jelenlétében a gyermek gondozását. Fontos az étkezési idők, az alvás idő és a szokások egyeztetése.

A szülővel történő fokozatos beszoktatás módszerének eredményessége egyértelműen abban rejlik, hogy a gyermek számára, a család és a bölcsőde aktív együttműködésével megteremtődnek a feltételek a bölcsődei élet elfogadásához.

Egy kisgyermeknevelőhöz azonos időben egy szülő és egy gyermek érkezik, hogy a tervezett időben tudjon szülővel és gyermekkel foglalkozni. A társ kisgyermeknevelő párhuzamosan végezheti a beszoktatást, de a csoportszobában két szülőnél több ne legyen.

A szülő a bölcsődében csak a saját gyermekével foglalkozhat.

2.3.4. „Saját gondozónő” rendszer

A személyi állandóság elvén nyugszik. A csoport gyermekeinek egy része (6 -7 gyermek) tartozik egy kisgyermeknevelőhöz.

A nevelés-gondozás mellett ő kíséri figyelemmel a gyermek fejlődését. Vezeti a feljegyzéseket, törzslapot, üzenő füzetet, beszoktatási és családlátogató dokumentációt. A „saját gondozónő” szoktatja be a gyermekeket a bölcsődébe, a bölcsődei tartózkodás teljes időtartama alatt ő marad a kisgyermeknevelője (felmenőrendszer). Az ölelkezési időben (az az időszak, amikor mindkét kisgyermeknevelő a csoportban van) idejét elsősorban a „saját” gyermekei nevelésére gondozására fordítja.

A „saját gondozónő” rendszerben több figyelem jut minden gyermekre, az egyéni igényeket, szokásokat számon lehet tartani. Elsősorban „saját gondozónő” segíti át a gyermekeket a bölcsődei élet során adódó nehézségeken.

2.3.5. Napirend

A jól szervezett, folyamatos és rugalmas napirend segíti a gyermek igényeinek, egyéni szükségleteinek kielégítését, a nyugodt gondozás feltételeit.

A kisgyermek napirendjének alakításában figyelembe vesszük egyéni szükségleteit, pillanatnyi hangulatát, általános állapotát. A folyamatos gondozáson belül az egymást követő események (tisztálkodás, étkezés, alvás) a gyermek biztonságérzetét, jó közérzetét teremtik meg.

A napirend függ a gyermekcsoport életkori összetételétől, fejlettségétől, szükségleteitől, az évszakoktól, az időjárástól, a csoportlétszámtól, a bölcsőde nyitvatartási idejétől, építészeti adottságaitól.

A kisgyermeknevelők munkarendje a gyermekek napirendje alapján készül el.

A tárgyi feltételek kialakításánál fontos:

- a frusztrációk csökkentése
- a felesleges várakozási idő kiiktatása
- az aktivitás lehetőségének megteremtése.

A kisgyermeknevelő támogató, elismerő, elfogadó megnyilvánulásai a gyermek egyéni igényeihez igazodó segítség megteremti a kisgyermek:

- aktivitását,
- önállósodási vágyát, mely az „én tudat” kialakulásának fontos tényezője.

2.4. A bölcsőde kapcsolatai más intézményekkel

A bölcsőde legszorosabb kapcsolatban a családdal van.

a.) Bölcsőde-óvoda

Óvodába kerülés előtt fontos, hogy megismerjék a gyermekeket. Ennek érdekében közös látogatásokat szervezünk. Év közben részt veszünk óvodai rendezvényeken. Az Alsóvárosi Óvodák egyesített vezetője minden évben meghívott vendég a tavasszal tartott szülői értekezletnek, ahol a szülőknek elmondja az óvodai beiratkozás menetét, illetve röviden ismerteti az óvodai élet fontosabb eseményeit.

b.) Egyéb kapcsolatok

A kompetencia határok kölcsönös tiszteletben tartásával jól működő kapcsolatokat kell kiépíteni mindazokkal az intézményekkel, melyekkel a családok kapcsolatba kerülnek. (Védőnői Szolgálat, Gyermekorvos, Gyermekjóléti Szolgálat, Családsegítő, Gyámhatóság, Nevelési Tanácsadó)

2.5. Gyermekcsoportok szervezése

A bölcsődei gyermekcsoport létszámát jogszabályok határozzák meg. Két éven aluli gyermekek felvétele esetén egy csoportban 12 gyermek gondozható, nevelhető, azonban, ha minden gyermek betöltötte a második életévét, akkor ez a szám maximálisan 14 – re bővül. A gyermek a bölcsődébe járás teljes időtartama alatt ugyanabba a gyermekcsoportba járjon. Életkor szerint homogén és vegyes csoportok egyaránt előfordulnak.

2.6. A bölcsődei nevelés-gondozás főbb helyzetei, intézményünkre megfogalmazott szakmai program

Bölcsődében a nevelés és a gondozás egységet alkot, valamennyi helyzetben biztosítani kell a gyermek számára, hogy érdeklődésének, pillanatnyi pszichés szükségletének megfelelően ismerkedhessen tárgyi és személyi környezetével. A nevelés és gondozás minden helyzetében biztosítani kell a gyermek szabad aktivitás iránti igényének és kompetencia érzésének erősödését.

A nevelés-gondozás feltételeit, valamint a szakmai munka részletes szempontjait

„**A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja** „ alapján állítottuk össze. Erre építve és az alapelveket figyelembe véve alkottuk meg bölcsődénk saját szakmai programját

A gyermekek természetes kíváncsiságára építve szakmai programunk fő célkitűzése, hogy minél változatosabb lehetőséget kínáljunk:

- a különféle ismeretek szerzésére,
- az alkotó-kézügyesség fejlesztő tevékenységre,
- az ének-zene, vers, mondóka és az ehhez kapcsolódó mozgásra,
- valamint a rendszeres mesélések, beszélgetések megteremtésére.

Mindezeknek a lényege, hogy ezek önálló, vagy a kisgyermeknevelő által kezdeményezett tevékenységek során valósulnak meg. Fontos szerepet kapnak az ünnepekhez kapcsolódó néphagyományok ápolásai is. Lényeges szempont, hogy a gyermekek szabadon dönthessenek érdeklődésüknek, fejlettségüknek, személyiségüknek megfelelően.

Nem a játékot irányítjuk hanem:

- megtervezzük a tevékenységet,
- szervezéssel előkészítjük a megfelelő eszközöket,
- kialakítjuk a megfelelő környezetet.

A felkínált lehetőségek közül a gyermek választ. Érdeklődése, érzelmi-vagy belső készítése alapján.

A kisgyermeknevelő mindvégig jelen van, nem irányít, hanem **segít, megerősít.**

2.6.1. Tanulás

A bölcsődei nevelés-gondozás területén a tanulás fogalmát a lehető legtágabban értelmezzük: minden olyan tapasztalat és/vagy információszerzési folyamat, tanulás, amely tartós változást idéz elő a viselkedésben és/vagy a gondolkodásban.

A tanulás legfontosabb irányítója a személyes kíváncsiság, érdeklődés.

A kisgyermekkor tanulás színterei a természetes élethelyzetek: gondozás, játék, a felnőttel való együttes tevékenység és kommunikáció. A tanulás formái: utánzás, spontán, játékos tapasztalatszerzés, a kisgyermeknevelő-gyermek interakcióiból származó ismeretszerzés és szokáskialakítás. A kisgyermeknevelő a sajátos nevelési igényű gyermekekkel való foglalkozás során figyelembe veszi, hogy náluk hosszabb időt igényel a tanulási folyamat és ebben direktbben kell részt vennie, mint az egészséges gyermekeknél. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében kevésbé építhet arra a belső motivációra, amely az ép gyermeknél természetesen jelentkezik a fejlődés folyamán.

A beszéd a kisgyermekkor tanulás nagyon fontos eleme. A kommunikatív képességek fejlődésének feltételei a biztonságos és támogató környezetben zajló felnőtt – gyermek és gyermek – gyermek interakciók. Figyelembe kell venni azoknak a gyermekeknek a nyelvi szükségleteit, akiknek más az anyanyelvük, mint a nemzeti nyelv.

2.6.2. Gondozás

Belsőleges interakciós helyzet a kisgyermeknevelő és a gyermek között, amelynek elsődleges célja a gyermek testi szükségleteinek kielégítése.

A személyes és szociális kompetencia kialakításának egyik feltétele, hogy a gyermek kezdetől aktívan részt vehessen a gondozási helyzetekben, szabadon próbálkozhasson, érezve a kisgyermeknevelő figyelmét, támogató segítségét. Sikeres próbálkozásait a felnőtt megerősítéssel, dicsérettel jutalmazza. Lényeges az elegendő idő biztosítása, mivel egyes mozzanatok megtanulása hosszú gyakorlást igényel. A gondozás jelentősen befolyásolja a szokások kialakítását és az önállósodást.

A kisgyermek nevelésénél-gondozásánál figyelembe kell vennünk, hogy fejlődésére hatással vannak öröklött tulajdonságai, a környezete tárgyi s személyi feltételei. Életkoronként változó testi és lelki szükségletei vannak. Nevelésünk gyermekközpontú, alapelvünk a boldog, szeretetteljes légkör biztosítása.

2.6.3. Játék

A gyermekkor legfontosabb tevékenysége, a világ megismerésének eszköze, a fejlődés fontos tényezője. A játék, a kisgyermek számára örömet nyújtó tevékenység. Motivációja belülről fakadó spontán érdeklődés.

A kíváncsiság készíti játékokra, a valóság felfedezésére, aminek a megismerése a játékon keresztül történik. A játék önmagáért való spontán és önkéntes belsőleg motivált cselekvés. A játék lehetőséget ad a társas kapcsolatok fejlődésére. A többi gyermekkel való együttjátszás örömforrás számára, a társak viselkedése mintát nyújt, segítve a szociális képességek fejlődését.

A kisgyermeknevelő a játék feltételeinek biztosításával és nevelői magatartásával támogatja az elmélyült, nyugodt játéktevékenységet, a kreativitást.

A nyugodt játék feltételei

- megfelelő napirend biztosítása,
- a játékok helyes kiválasztása,
- a gyermek kreativitásának segítése,
- öntevékenység és a szabad választás lehetősége,
- a felnőtt elismerése, ötletadása, az együttjátszás jelentősége,
- kisgyermeknevelői állandóság,
- nyugodt légkör,
- a környezet megfelelő elrendezése,
- a játékok elhelyezése és megfelelő mennyisége.

2.6.4. Mozgás

A kisgyermek mozgásigénye óriási, az egészséges gyermek örömmel gyakorolja mozgását. A mozgás számukra a játék egyik lehetősége és örömforrás is egyben. A rendszeres szabad mozgás hatására bővülnek tapasztalatai, ismeretei. Fejlődnek testi képességeik, kialakul a helyes testtartás, a harmonikus szép mozgás. Jelentős szerepe van az egészség megóvásában, a szervezet biológiai egyensúlyának fenntartásában. Mind az udvaron, mind a szobában biztosítani kell a gyermekek számára minél nagyobb mozgásteret, mozgásfejlesztő játékokat, melyek használatával gyakorolják az egyes mozgásformákat, fejlődik mozgáskoordinációjuk, harmonikussá válik mozgásuk. A nagymozgásos játékokra a szabadban több lehetőség adott. A szobai játékok sokféleségük folytán elsősorban kéz finommozgását fejlesztik. Csecsemőknek olyan játszóhelyet kell biztosítani, amely védett, de elegendő hely áll rendelkezésre, pl.: hempergő, elkerített szobasarok.

A kisgyermeknevelő feladata

- megfelelő napirenddel elegendő idő biztosítása,
- megfelelő hely, környezet és mozgásfejlesztő eszközök biztosítása,
- derűs, biztonságos légkör megteremtése, amiben a gyermek a legtöbbet mozoghat.

2.6.5. Mondóka, ének

A bölcsőde sokrétű zenei élmény átélésére, tapasztalatszerzésre ad lehetőséget a környezet hangjainak megfigyelése, a kisgyermeknevelő kellemes ének- és beszédhangja, spontán dúdolgatása, ritmusos szövegmondása, a dallam és ritmushangszerek hallgatása, megszólaltatása, a közös éneklés. Az örömteli, élménygazdag mondóka, ének-zene a hallás-és ritmusérzéken kívül segíti a helyes légzés kialakulását. A gyermek életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlettségéhez, érzelmi, hangulati állapotához igazodó, felelősséggel kiválasztott és alkalmazott játékos mondókák, gyermekdalok, népdalok és értékes zeneművek felkeltik a kisgyermek érdeklődését, segítik a hagyományok megismerését és továbbélését.

A zenehallgatás öröm, nemcsak művel, de személyiséget is formál. Megvalósulhat a gyermek zenei érdeklődésének felkeltése, zenei ízlésének formálása és esztétikai fogékonyságának kialakulása. A személyes kapcsolatban, játékhelyzetben átélt mondókázás éneklés pozitív érzelmeket keltenek, örömelményt, érzelmi biztonságot adnak a kisgyermeknek. Az ismétlődések, játékos mozdulatok megerősítik a zenei élményt, érzelmi biztonságot adnak a kisgyermeknek.

Fontos, hogy a gyermek számára

- az ének a mondóka ne csak a nap egy bizonyos szakaszára korlátozódjék, hanem bármikor legyen lehetőségük e tevékenységekre,
- legyen módjuk az ünnepekhez kapcsolódó szokások, zenék, dalok megismerésére, a hagyományok ápolására,

A gyermekek

- szívesen és sokat énekelnek, mondókáznak,
- a kiegyensúlyozott boldog gyermek spontán énekel, dallamokat, szövegeket talál ki,
- szívesen hallgatja a kisgyermeknevelő éneklését, hangszerjátékát,
- megtanulja, felismeri a különféle zörejeket, hangokat, társak és a hangszerek hangját,
- képesek a természet és a környezet hangjainak finom eltéréseit megfigyelni,
- figyelmesen hallgatják, élvezik a zenét.

2.6.6. Vers, mese

A mesélés, verselés, a képeskönyv nézegetés nagy hatással van a kisgyermek értelmi, érzelmi és szociális fejlődésére. A mesének tartalma, a versnek ritmusa, zeneisége, a képeskönyvnek viszont tartalma és esztétikuma az elsődleges örömforrás. A verselés, mesélés, képeskönyv nézegetés bensőséges kommunikációs helyzet, így a kisgyermek számára alapvető érzelmi biztonság egyszerre feltétele és eredménye.

Mindezek által a gyermek olyan ismeretekre tesz szert, amelyekre más helyzetekben nem lenne lehetősége:

- gazdagodik emberismerete, segíti a világban való eligazodását,
- a róla szóló történetek hatására jobban fel tudja dolgozni saját élményeit, érzései,
- a főhőssel való azonosulás révén fejlődik az empátiája,
- megtanulja a folyamatos beszéd megértését, a nyelvi struktúrákat, relációkat,
- segíti az idő-tér, ok-okozati összefüggésével, a különféle viszonylatrendszerrel kapcsolatos fogalmak kialakulását.

Fontos, hogy a kisgyermeknevelő

- teremtsen meg a mindennapi verselés, mesélés lehetőségét és feltételeit,
- tegye lehetővé, hogy életkorának és érdeklődésének megfelelő irodalmi élményhez juthasson a kisgyermek,
- a ritmikus mozgással egybekötött mondókák, versek játékos érzéki-érzelmi élményt nyújtsanak,
- a mesék versek által gazdagodhasson a gyermek fantázia világa, gondolkodása, nyelvi kifejező képessége, szóincse.

2.6.7. Alkotó tevékenység

Az öröm forrása maga a tevékenység, nem az eredmény (érzelmek feldolgozása és kifejezése). Komplex élményt nyújtanak a gyermek számára, mind az érzékelésben, mind a fantáziában, játékban. A gyermek tér-, forma-, színeképzésének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti fogékonyságuk, igényességük alakítása a cél.

A kisgyermeknevelő feladata

- nyújtson vizuális tapasztalatot életkoruknak megfelelően,
- teremtsen meg a feltételeket a gyermek, ábrázoló, konstruáló képességének fejlődéséhez,
- elegendő időt adjon a tevékenységekhez,
- tegye lehetővé, hogy bármikor kedvükre rajzoljanak, gyurmázzanak, tépjenek,
- juttassa el a gyermekeket az alkotás öröméhez,
- ismertesse meg a gyermekeket a különféle anyagokkal, technikákkal,
- kezelje érték-ként a gyermek munkáit.

Az alkotó tevékenység általi eredmények

- fejleszti a probléma megoldó gondolkodását, a természeti és környezeti ismeretek elsajátításával,
- megismeri az alkotáshoz szükséges különféle eszközöket, anyagokat, azok helyes használatát,
- örömhöz jut az egyéni és társas alkotásai révén,
- korának és fejlettségének függvényében megismer különféle technikákat. (tépés, nyomdázás, újfestés, hajtogatás, gyurmázás, rajzolás)

2.6.8. A környezet-természet megismerése

A környezettel, természettel való ismerkedés programunk fontos részét képezi. Olyan szokásokat, szokásrendszereket, viselkedésformákat alakítunk ki, melyek meghatározzák a természettel és az ember által létrehozott környezettel való

harmonikus együttélést. A környezet megismerése közben a gyermekek mennyiségi, alakí, nagyságbeli, tér-és síkbeli szemléletét fejlesztjük.

A kisgyermeknevelő feladata

- megismerteti és megszeretteti a gyermekekkel a természet csodáit,
- alakítsa ki a megfelelő magatartási szabályokat viselkedési formákat,
- használja a természetes anyagokat,
- valósítsa meg az egészséges életmódra való nevelést,
- fedezze fel az évszakok közti különbséget,
- a szép esztétikus környezettel nevelje őket arra, hogy ne szemeteljenek, ne rongálják a tárgyakat, a növényeket, állatokat óvják, gondozzák,
- tegye lehetővé, hogy tapasztalatokat szerezhessenek érzékszerveikről.

A gyermekek tevékenysége

- beszélgetnek a családról, otthonról,
- ismereteket szereznek érzékszerveikről,
- folyamatosan figyelik a természet változásait, az évszakok jellegzetességeit,
- virágokkal, gyümölcsökkel, zöldségekkel ismerkednek,
- megfigyelik a környezetükben élő állatokat, ismereteket szereznek az állatvilágról.

2.6.9. Egyéb tevékenységek (munka jellegű tevékenységek)

Az egyéb játék kategóriába tartoznak azok a tevékenységek, melyeket a gyermek „munka”ként él meg. Megismerkedik a természeti környezetben fellelhető különféle anyagokkal, termékekkel. A gyermek, játék közben ismerheti meg a felnőtt mindennapi tevékenységbeli feladatait. Az öröm forrásai az együttesség, a közös munkálkodás és a tevékenység fontosságának, hasznosságának átélése. A gyermekek bármikor bekapcsolódhatnak, és bármikor kiléphetnek az önkéntesség nagyon fontos, a tevékenység nem lehet feladat. Az egyes tevékenységek fejlesztik az ízlést, a hétköznapi élet esztétikumai iránti igényességet, a mások felé fordulást, mások igényeinek figyelembe vételét és az empátiát.

2.7. A BÖLCSŐDEI ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK SZABÁLYAI

Bölcsődébe felvehetőek azok a kisgyermek, akik szülei valamely okból kifolyólag nem tudják biztosítani napközbeni ellátásukat.

A felvételnél előnybe kell részesíteni azokat a gyermekeket, akiknek szociális, vagy egyéb hátrányok miatt egészséges fejlődése csak intézményi / bölcsődei / keretek között biztosítható a nevelése-gondozása.

A kisgyermek bölcsődei elhelyezését a szülő előzetes hozzájárulásával kezdeményezheti:

- Védőnő
- Házi orvos, házi gyermekorvos
- Szociális, illetve családgondozó
- Gyermekjóléti szolgálat
- Gyámhatóság

A bölcsődei ellátás megszűnik:

- a bölcsődei nevelési év végén, ha a gyermek a 3. életévét betöltötte,

- ha a gyermek a 3. évét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, akkor a 4. életévének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében,
- ha a bölcsőde orvosának szakvéleménye szerint egészségi állapota miatt bölcsődében nem gondozható vagy magatartászavara veszélyezteti a többi gyermek fejlődését,
- ha a szülő a Házirendet súlyosan megsérti.

2.8. Térítési díj megállapításának rendje

2.8.1. Étkezés térítési díj megállapítása

Vác Város Önkormányzata minden év január 1. hatállyal rendeletben megállapítja az étkezésért fizetendő nyersanyagköltséget. A térítési díj fizetésére kötelezett az étkezésért az áfával növelt nyersanyagköltséget köteles megfizetni.

Minden év április 1-től Vác Város Önkormányzata a szolgáltatási önköltség számítás alapján felülvizsgálja a térítési díjakat, és rendeletben szabályozza a fizetendő térítési díjak összegét külön ellátásonként a 328/2011. (XII.29.) Korm. rend. alapján.

Az intézményvezető a kötelezettet írásban tájékoztatja a térítési díj összegéről a megállapodás megkötésekor, illetve a térítési díj változásakor.

2.8.2. Gondozási díj megállapítása

Vác Város Önkormányzata minden év április 1-től rendeletben határozza meg a fizetendő gondozási díjat. A Bölcsődékben, a Fejlesztő Napközi Otthonban és a Fogyatékosok Napközi Otthonában ellátottak részére az Önkormányzat gondozási díj fizetését állapította meg.

A gondozási díj áfa mentes.

Az intézményvezető a kötelezettet írásban tájékoztatja a gondozási díj összegéről a megállapodás megkötésekor, illetve a gondozási díj változásakor.

A térítési díj teljes összegét átvállalja a fenntartó Rendszeres Gyermekvédelmi Kedvezményben részesülő, a 3 vagy több gyermekes, illetve a Speciális Csoportba járó gyermekek családjaitól, ők mentesülnek a gondozási térítési díj fizetése alól.

A gondozási térítési díj 50 %-át hiányzás esetén is ki kell fizetni.

2.9. AZ INTÉZMÉNY SZOLGÁTTATÁSÁRÓL SZÓLÓ TÁJÉKOZTATÁS HELYI MÓDJAI

Az intézményben pontos információk található az elérhetőségeinkről, a bölcsődei ellátásról. A bölcsődevezető fogadó óra keretén belül tájékoztatja az érdeklődő szülőket a bölcsődébe való jelentkezés módjáról, a bölcsőde életéről.

Szakmai Programunk pedig minden olyan információt tartalmaz, amelynek alapján megismerhetik az intézményben folyó munkát. A Szakmai Program ezért minden gondozási egységben kifüggesztésre kerül. Az évente megrendezett Családi napra a leendő bölcsődések meghívást kapnak, ahol ismerkedhetnek a kisgyermeknevelőkkel, és leendő társaikkal.

2.10. AZ ELLÁTOTTAK ÉS A SZEMÉLYES GONDOSKODÁST VÉGZŐK JOGAI

2.10.1. Az ellátott jogai

- a gyermeknek joga van, hogy segítséget kapjon a saját családjában történő neveléshez, személyiségének kibontakoztatásához, fejlődését veszélyeztető helyzet elhárításához, a társadalomba történő beilleszkedéshez,
- sérülés, tartós betegség esetén a fejlődését segítő különleges ellátásban részesüljön,
- fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, valamint az egészségére káros szerek ellen védelemben részesüljön,
- emberi méltóságát tiszteletbe tartás, bántalmazással, fizikai vagy lelki erőszakkal, az elhanyagolással szemben védelemben részesüljön,
- a hátrányos megkülönböztetés minden formájától mentes nevelésben-gondozásban részesüljön,
- az ellátottat megilleti a személyes adatainak védelme,
- joga van az egyenlő bánásmódra, a vallási és etnikai hovatartozásra való tekintet nélkül.

2.10.2. A szülő jogai, kötelességei

- megválassza azt az intézményt melynek szolgáltatását igénybe veszi,
- megismerje a nevelési-gondozási elveket,
- megismerje a gyermekcsoportok életét,
- tanácsot, tájékoztatást kérjen és kapjon a kisgyermeknevelőtől,
- bölcsőde működését illetően véleményt mondjon és javaslatot tegyen,
- megismerje a gyermekek ellátásával kapcsolatos dokumentumokat,
- a gyermeke ellátásában közreműködő személyekkel együtt működjön,
- a térítési díjat időben rendezze,
- a házirendet betartsa.

2.10.3. A szolgáltatást végzők jogai

- a munkaköri leírás tartalmazza a szolgáltatást végzők jogait, kötelezettségeit,
- mindenki számára biztosítani kell a munkavégzéshez kapcsolódó megbecsülést, tiszteletben kell tartani emberi méltóságukat, személyiségi jogukat, munkavégzési körülményeket biztosítani kell,
- jogsérelem esetén panasszal fordulhatnak az Intézmény vezetőjéhez, valamint a fenntartóhoz.

2.10.4. Az ellátottjogi, gyermekjogi képviselő feladatai

- az ellátotti jogokkal kapcsolatos tájékoztatás,
- az ellátottak, vagy hozzátartozók ellátásával kapcsolatos problémák megoldásában való közreműködés,
- bizonyos körben képviseli az ellátottat,
- a panaszok megfogalmazásában segítséget nyújt,
- intézkedést kezdeményezhet a fenntartónál,
- jelzéssel élhet a hatóságok felé a jogsértés megszüntetése érdekében,
- fogadóórát tart, melyre bárki elmehet, panaszát, észrevételét elmondhatja.

2.11. A SZOLGÁLTATÁST NYÚJTÓK SZAKMAI FELKÉSZÜLTSGÉNEK MÓDJA

A szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenységet végző személyek szakmai továbbképzésen kötelesek részt venni.

A továbbképzési időszak 5 év.

Minősített továbbképzés programok:

- szakmai tanfolyam – kizárólag a munkájához kapcsolódó tanfolyam
- személyiségfejlesztő tréning
- szakmai tanácskozás
- külföldi vagy hazai tanulmányút
- szakmai műhely

2.12. ALAPELLÁTÁSON TÚLI SZOLGÁLTATÁSOK

Bölcsődénken Zene bölcsődei foglalkozáson való részvételre van lehetőség. A kisgyermek szüleikkel együtt vehetnek részt a délutáni programon térítés ellenében, heti két alkalommal 16³⁰ – 17⁰⁰ – ig.

2.13. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI A BÖLCSŐDÉS KOR VÉGÉRE

- nagyon sok területen önálló a gyermek: egyedül étkezik, öltözködik, tisztálkodik, csak apró segítséget igényel,
- már nemcsak a szoros felnőtt-gyermek kapcsolatban érzi magát biztonságban, hanem szívesen játszik társaival is,
- jól tájékozódik környezetében, ismeri a napi eseményeket, a csoportban kialakított szokásokat, szabályokat, az ezekhez való alkalmazkodás nem jelent nehézséget a számára,
- környezete iránt nyitott, érdeklődik minden, szívesen vesz részt új tevékenységekben,
- gazdag a szóincse, elsősorban beszéd útján tart kapcsolatot a környezetével,
- a gyermekek többsége szobatiszta.

2.14. DOKUMENTÁCIÓ

A dokumentáció vezetése, az abban szereplő adatok, információk felhasználása a gyermekről való lehető legmagasabb színvonalú gondoskodás biztosítása, a gyermek fejlődésének segítése, hátrányos helyzetű gyermek esetében a hátrányoknak és következményeinek enyhítése érdekében történjen. A dokumentáció semmiféleképpen sem a gyermek minősítését szolgálja. A dokumentáció készítéséhez alkalmazott módszerek és eszközök kiválasztásánál különösképpen tekintettel kell lenni a kisgyermek fokozott biztonságigényére. A dokumentáció vezetésénél és őrzésénél a személyiségi jogokat a legmesszemenőbb figyelembe kell venni.

2.14.1. A dokumentáció vezetésénél fontos szempontok

- tárgyyszerűség,
- validitás,
- hitelesség,
- rendszeresség,
- árnyaltság,
- folyamatosság.

MELLÉKLETEK

1. Kisgyermeknevelők csoportbeosztása
2. Őszi-téli napirend
3. Tavaszi-nyári napirend

1. sz. melléklet

KISGYERMEKNEVELŐK CSOPORTBEOSZTÁSA

Delfin csoport: 2 fő kisgyermeknevelő

Technikai munkatárs:
1 fő

Katica csoport: 3 fő kisgyermeknevelő

Füles csoport: 2 fő kisgyermeknevelő

Technikai munkatárs:
1 fő

Micimackó csoport: 2 fő kisgyermeknevelő

Őszi-téli napirend

06 ³⁰ – 08 ⁰⁰	Gyermekek folyamatos érkezése, kézmosás
08 ⁰⁰ – 08 ³⁰	Reggeli
08 ³⁰ – 09 ³⁰	Szabad játék tevékenység Szükség szerinti gondozás
09 ³⁰ – 09 ⁴⁰	Tízórai
09 ⁴⁰ – 11 ⁰⁰	Időjárástól függően udvari játék, vagy szobai játék
11 ⁰⁰ – 11 ³⁰	Udvari játéktevékenység befejezése A gondozási sorrendnek megfelelően saját kisgyermeknevelőjükkel jönnek be az udvarról Gondozási műveletek
11 ³⁰ – 12 ⁰⁰	Ebéd
	Mosakodás
12 ⁰⁰ – 14 ³⁰	Délutáni pihenés, alvás
14 ³⁰ – 15 ⁰⁰	Ébredő gyermekek gondozása
15 ⁰⁰ – 15 ³⁰	Uzsonna
15 ³⁰ – 16 ³⁰	Szabad játéktevékenység a csoportszobában Gyermekek folyamatos távozása

Tavaszi- nyári napirend

06 ³⁰ – 08 ⁰⁰	Gyermekek folyamatos érkezése, kézmosás
08 ⁰⁰ – 08 ³⁰	Reggeli
08 ³⁰ – 09 ³⁰	Szabad játék tevékenység, időjárástól függően udvari játék Szükség szerinti gondozás
09 ³⁰ – 09 ⁴⁰	Tízórai
09 ⁴⁰ – 11 ⁰⁰	Időjárástól függően udvari játék, vagy szobai játék
11 ⁰⁰ – 11 ³⁰	Udvari játéktevékenység befejezése A gondozási sorrendnek megfelelően saját kisgyermeknevelőjükkel jönnek be az udvarról Gondozási műveletek
11 ³⁰ – 12 ⁰⁰	Ebéd Mosakodás
12 ⁰⁰ – 14 ³⁰	Délutáni pihenés, alvás
14 ³⁰ – 15 ⁰⁰	Ébredő gyermekek gondozási műveletek
15 ⁰⁰ – 15 ³⁰	Uzsonna
15 ³⁰ – 16 ³⁰	Szabad játéktevékenység a csoportszobában Gyermekek folyamatos távozása

**Vác Város Önkormányzat Bölcsődék
és Fogyatékosok Intézménye**

2600 Vác Kölcsey Ferenc u. 4.

Tel./Fax.: (27)504-105

E-mail: bfi@bfi.vac.hu

**Vác Város Önkormányzat Bölcsődék és
Fogyatékosok Intézménye**

Bölcsőde és Speciális Csoport

Szakmai Programja

TARTALOM

I. SZERKEZETI FELÉPÍTÉS	53 oldal
1.1. Bölcsőde és Speciális Csoport	53 oldal
1.1.1. Szolgáltatási kapacitások	53 oldal
1.1.2. Szolgáltatás tartalma	53 oldal
1.1.3. Szolgáltatásról szóló tájékoztatás	54 oldal
1.1.4. Jogi szabályozás	54 oldal
1.2. Térítési díj megállapításának rendje	54 oldal
1.2.1. Étkezési térítési díj	54 oldal
1.2.2. Gondozási térítési díj	54 oldal
II. FUNKCIONÁLIS EGYSÉGEINK	54 oldal
2.1. Akadálymentesítés	55 oldal
III. BÖLCSŐDEI NEVELÉS - GONDOZÁS.....	55 oldal
3.1. Bölcsődei nevelés - gondozás személyi feltételei	55 oldal
3.2. Bölcsődei nevelés - gondozás célja	56 oldal
3.3. Bölcsődei nevelés - gondozás alapelvei	56 oldal
3.4. Bölcsődei nevelés - gondozás feladatai.....	57 oldal
3.5. A speciális csoport működése	57 oldal
3.5.1. Az egyéni foglalkozások.....	59 oldal
3.5.2. Az egyéni mozgásfejlesztés.....	59 oldal
3.5.3. Csoportos foglalkozások	60 oldal
3.6. Az intézményben működő csoportos foglalkozások.....	60 oldal
3.6.1. Zenecsoporth	60 oldal
3.6.2. Ábrázoló csoportfoglalkozás.....	60 oldal
3.6.3. Mozgásfejlesztő foglalkozás	60 oldal
3.6.4. Érzékelés, észlelés fejlesztő csoportfoglalkozás	61 oldal
3.6.5. Egészségvédelem, egészséges életmódra való nevelés	61 oldal
3.7. Gyógyszeradás elsősegély	62 oldal
3.8. Egészségnevelési terv	62 oldal
3.9. Érzelmifejlődés, szocializáció - az integrált nevelés hatása.....	62 oldal
3.10. Megismerési folyamatok fejlődésének segítése.....	64 oldal
3.11. Bölcsődei élet megszervezése	64 oldal
3.12. Családi nevelést támogató programok.....	67 oldal
3.13. Intézményi kapcsolatok	67 oldal
3.14. Baleset megelőzés	68 oldal
3.15. A bölcsődei nevelés – gondozás főbb helyzetei	68 oldal
3.16. Dokumentáció	69 oldal
3.17. Az ellátás igénybevételeének módja.....	70 oldal
3.18. Az ellátottak és a szolgáltatást végzők jogainak védelme	70 oldal
3.19. Gazdálkodási gyakorlat.....	70 oldal
IV. TOVÁBBKÉPZÉSEK, TAPASZTALATCSERÉK TERVEZÉSE	71 oldal
4.1. Szakmai előírások - Módszertani levelek	71 oldal

I.

SZERKEZETI FELÉPÍTÉS

Fenntartó: Vác Város Önkormányzat Képviselő-testülete

Szolgáltatást nyújtó: Vác Város Önkormányzat Bölcsődék és Fogyatékosok Intézménye

Szolgáltatási hely: Bölcsőde és Speciális Csoport
2600 Vác, Baba u. 2.

Vác Város Önkormányzat Bölcsődék és Fogyatékosok Intézménye az alább felsorolt részlegek irányítását végzi:

- Kölcsey utcai Bölcsőde
- Szegfű utcai Bölcsőde
- Bölcsőde és Speciális Csoport
- Fejlesztő Napközi Otthon
- Fogyatékosok Napközi Otthona
- Kölcsey utcai Főzőkonyha
- Gazdasági Csoport
- Igazgatói titkárság

1.1. Bölcsőde és Speciális Csoport

Bölcsődénk 48 férőhelyes, részleges integrációban foglalkozunk az ép fejlődésű gyermekek mellett, eltérő fejlődésű kisgyermekkel.

Felvehető: 28 fő 1 - 3 éves korig. / Bölcsődei csoport/
 20 fő 1 - 6 éves korig. / Speciális csoport/

A bölcsődébe kerülés feltételeit a Házirend részletesen tartalmazza.

Alapító Okiratban meghatározott alaptevékenységek:

- Bölcsődei ellátás
- Munkahelyi étkeztetés

1.1.1. Szolgáltatási kapacitások

Ellátási területünk elsősorban Vác város közigazgatási területe.

Igény, és szabad férőhely kapacitás esetén önkormányzati megállapodás után fogadunk Pest-, és Nógrád megye településeiről is eltérő fejlődésű gyermekeket.

Bölcsődénk a térség ellátórendszerében specialitását tekintve egyedülálló.

1.1.2. Szolgáltatás tartalma

Megállapodás alapján, személyes gondoskodást nyújtó alapellátás keretében nyújtunk a gyermekeknek napközbeni ellátást, étkezést, gondozást heti 5 napon, napi 10 órában.

1.1.3. Szolgáltatásról szóló tájékoztatás

Érdeklődésre telefonon, elektronikus úton adunk tájékoztatást, jelentkezés, beiratkozás alkalmával szóban és tájékoztatófüzet útján nyújtunk információkat szolgáltatásainkról. Időnként újságcikkekben jelenünk meg, honlapunk készítése folyamatban van.

1.1.4. Jogi szabályozás:

- 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.) 37/A.§, 146.§ (1), 150.§ (1-6), 151.§ (1)
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet 40.§(1), 40/A.§, 41.§ (1-4), 43.§ (1-3), 45/A.§(1,3,4)
- 5/2008. (II.22) sz. önkormányzati rendelet 7.§, 9.§ (2)
- 1993. évi III. törvény (Szt.) 100.§

1.2.TÉRÍTÉSI DÍJ MEGÁLLAPÍTÁSÁNAK RENDJE

1.2.1.Étkezés térítési díj megállapítása

Vác Város Önkormányzata minden év január 1. hatállyal rendeletben megállapítja az étkezésért fizetendő nyersanyagköltséget. A térítési díj fizetésére kötelezett az étkezésért az áfával növelt nyersanyagköltséget köteles megfizetni.

Minden év április 1-től Vác Város Önkormányzata a szolgáltatási önköltség számítás alapján felülvizsgálja a térítési díjakat, és rendeletben szabályozza a fizetendő térítési díjak összegét külön ellátásonként a 328/2011. (XII.29.) Korm. rend. alapján.

Az intézményvezető a kötelezettet írásban tájékoztatja a térítési díj összegéről a megállapodás megkötésekor, illetve a térítési díj változásakor.

1.2.2. Gondozási díj megállapítása

Vác Város Önkormányzata minden év április 1-től rendeletben határozza meg a fizetendő gondozási díjat. A Bölcsődékben, a Fejlesztő Napközi Otthonban és a Fogyatékosok Napközi Otthonában ellátottak részére az Önkormányzat gondozási díj fizetését állapította meg.

A gondozási díj áfa mentes.

Az intézményvezető a kötelezettet írásban tájékoztatja a gondozási díj összegéről a megállapodás megkötésekor, illetve a gondozási díj változásakor.

A térítési díj teljes összegét átvállalja a fenntartó Rendszeres Gyermekvédelmi Kedvezményben részesülő, a 3 vagy több gyermekes, illetve a Speciális Csoportba járó gyermekek családjaitól, ők mentesülnek a gondozási térítési díj fizetése alól.

A gondozási térítési díj 50 %-át hiányzás esetén is ki kell fizetni.

II. FUNKCIONÁLIS EGYSÉGEINK

Bölcsődénkben részleges integráció keretein belül történik a gyermekek gondozása, fejlesztő nevelése, melyre két egység áll rendelkezésünkre.

I. egységben 2 összenyíló szoba

Kék csoport (speciális csoport):

3 fő kisgyermeknevelő (6+2 óra)-10 fő eltérő fejlődésű gyermek

Sárga csoport (bölcsődei csoport):

2 fő kisgyermeknevelő (7+1 óra)-12 ép fejlődésű gyermek(2 év alattiak)

II. egységben 2 összenyíló szoba:

Zöld csoport (speciális csoport):

3 fő kisgyermeknevelő (6+2 óra)-10 fő eltérő fejlődésű gyermek

Piros csoport (bölcsődei csoport):

2 fő kisgyermeknevelő (7+1 óra)-14 ép fejlődésű gyermek

Mindkét egységhez külön fürdőszoba, átadó, kocsitároló, felnőtt WC tartozik.

A gyermekek egyéni foglalkozására külön helyiséget biztosítunk a gyógypedagógusok számára.

Egyéni mozgásfejlesztésre külön tornaszoba áll rendelkezésére a konduktornak.

Betegségek megelőzésére, immunerősítésre, relaxációra só-szobát alakítottunk ki.

Tálalókonyhával rendelkezünk, ahol 1 fő konyhalány végzi az ételek előkészítését, tálalását, mosogatást. A Kölcsey úti főzőkonyhából szállítják az ételt.

Bölcsődénkben lehetőség nyílik speciális, illetve - szakorvosi javaslatra- diétás étkeztetésre, melyet szükség szerint a PMKH Állategészségügyi és Élelmiszer-ellenőrző Hivatala (ÁNTSZ) utasításai alapján végzünk.

Egységenként 1 –1 fő kiegészítő gondoskodik a helyiségek és textíliák tisztaságáról, továbbá segíti a kisgyermeknevelőket a gyermekek zökkenőmentes ellátásában. A textilek mosása és vasalása külön helyiségekben, mosókonyhában, illetve vasalószobában történik.

A bölcsőde fűtése, melegvíz ellátása helyben történik. /gázkazán, vízmelegítő / melyre 1 fő szakképzett fűtőt alkalmazunk. A játszókertek, gazdasági udvar rendben tartása a fűtő feladatköréhez tartozik, ellátja az udvari munkás teendőit, továbbá feladata az egyszerű karbantartások elvégzése is.

A dolgozók ebédlőt, 2 öltözőt, zuhanyzót, férfi, és női WC-t használhatnak.

2.1. Akadálymentesítés

Intézményünk akadálymentesített, az 1. egység bejárata felől tolószékkel is megközelíthetők a bölcsőde helyiségei.

III.

BÖLCSŐDEI NEVELÉS-GONDOZÁS

3.1. Bölcsődei nevelés-gondozás személyi feltételei

Dolgozó	Képesítés	Létszám
Bölcsődevezető	Diplomás Csecsemő- és kisgyermeknevelő, szakgondozónő	1 fő
Gyógypedagógiai asszisztens, Kisgyermeknevelő	Gyógypedagógiai asszisztens Kisgyermekgondozó-nevelő	2 fő
Kisgyermeknevelő	Kisgyermekgondozó-nevelő	5 fő
Kisgyermeknevelő	Csecsemő- és	3 fő

	gyermekgondozó	
Kisegítő	8 ált. Dajka	2 fő
Konyhalány	Konyhalány	1 fő
Fűtő, udvari munkás	Ipari gáztüzelő berendezés kezelő	1 fő

Külső szakemberek

Gyógypedagógus	Gyógypedagógus, TSMT terapeuta Gyógypedagógus	2 fő (PMPSZ- heti 21kontakt óra)
Konduktor	Konduktor – tanító	1 fő (PMPSZ- heti 21kontakt óra)
Orvos	Gyermekgyógyász	2 fő (Megbízás- heti 4 óra)

3.2. A bölcsődei nevelés-gondozás célja: a családok segítése, a gyermekek fizikai és szellemi fejlődésének biztosítása, nemzetiségi és vallási hovatartozástól függetlenül- feltétel nélküli szeretettel, odafigyeléssel, elfogadással. Bölcsődénkben részleges integráció keretein belül foglalkozunk az ép fejlődésű gyermekek mellett, eltérő fejlődésű gyermekek fejlesztő nevelésével, gondozásával.

Bölcsődénk célja, küldetése: a gyermekek harmonikus fejlődésének elősegítése, fizikai- és érzelmi biztonságuk megteremtése. A sajátos nevelési igényű gyermekek társadalomba való beilleszkedésének egyengetése, a lehető leghatékonyabb segítség nyújtása abban, hogy ezek a gyermekek nagyobb esélyt kaphassanak az életük során, megfelelő óvodai- iskolai nevelésben, képzésben részesülhessenek, életminőségük javuljon. Az érintett családok támogatása gyermekük fejlesztésében, problémáik megoldásában, a társadalomba való visszailleszkedésükben, valamint munkavállalásuk elősegítésében.

Meghitt, családi légkör megteremtése, mind a gyermekek, mind szüleik, mind a dolgozók bizalmának, jó közérzetének megalapozása céljából. Egy olyan, a máságot elfogadó környezet kialakítása, ahol minden gyermek és szülője egyenrangúnak, fontosnak érezheti magát.

3.3. A bölcsődei nevelés-gondozás alapelvei

- **a családi nevelés elsődlegességének tiszteletben tartása:** a bölcsődének tiszteletben kell tartani a családban kialakított szokásokat, hagyományokat, megerősítve a családi nevelés értékeit.
- **a gyermek személyiségének tisztelete:** a gyermeket, mint fejlődő személyiséget, rászorultsága miatt, különleges védelem illeti meg. A gyermeki személyiség kibontakoztatása, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítése a cél.
- **a nevelés-gondozás egysége:** a gondozás minden helyzetében nevelés is folyik, a nevelés helyzetei viszont nem korlátozódnak a gondozási helyzetekre.

- **egyéni bánásmód biztosítása:** fontos a megfelelő kisgyermeknevelői magatartás: elfogadás, őszinte érdeklődés, figyelem, pozitív támogatás, megerősítés, elismerés. Elegendő időt kell biztosítani az egyén fejlődési ütemének megfelelő tevékenységekhez.
- **a biztonság és stabilitás:** alapvető feltétel a személyi és tárgyi környezet állandósága. A helyes napirend kialakításával a gyermek, számára tájékozódási lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot kaphat. Ez növeli a gyermek biztonság érzetét, segíti az alkalmazkodását, a szokások kialakulását.
- **az önállósulás és aktivitás elősegítése:** A gyermek véleményének figyelembe vétele, döntési lehetőségének biztosítása, ösztönzése, a támogató, segítő magatartás, fokozza a gyermek aktivitását és az önállósági törekvéseit. Fontos a kisgyermeknevelői szeretet, empátia és a példamutatás.
- **egységes nevelési hatások:** a nevelés érték közvetítés és értékteremtés is egyben. Fontos a kisgyermeknevelők nézeteinek egyeztetése az alapvető értékek, erkölcsi normák, célok tekintetében – nevelői gyakorlatuk egymáshoz közelítése.

3.4. A bölcsődei nevelés-gondozás feladatai

a.) a családban nevelkedő 20 hetes- 3 éves kisgyermek napközbeni ellátása, testi és pszichés szükségleteinek kielégítése, optimális fejlődésük elősegítése.

b.) a 20 hetes- 6 éves sajátos nevelési igényű gyermekek rehabilitációjának és rehabilitációjának segítése a gondozás, nevelés, az egyéni és a csoportos foglalkozások keretében, a gyógypedagógus irányításával.

1. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása
2. Az érzelmi fejlődés és a szocializáció segítése
3. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

3.5. A speciális csoport működése

Tárgyi feltételek:

Az eltérő fejlődésű gyermekek korának és egyéni szükségleteinek megfelelő játszóhely, játékok, bútorok, továbbá a speciális foglalkozásokhoz szükséges eszközök, segédeszközök, szemléltető eszközök biztosítása.

Személyi feltételek

- Megfelelő létszámú kisgyermeknevelő. A felvételre kerülő gyermekek állapota határozza meg az egy kisgyermeknevelő által ellátható gyermeklétszámot, ez 4-nél több nem lehet.
- A speciális feladat ellátására alkalmas kisgyermeknevelő. A csoportban csak szakképzett kisgyermeknevelő dolgozhat, a speciális feladattal járó fokozott szellemi és fizikai igénybevételre tekintettel a kisgyermeknevelők kiválasztása önkéntes jelentkezés alapján történik.
- Megfelelő szakemberek biztosítása. Az eltérő fejlődésű gyermekek ellátásához a sérülés jellegétől függően speciális szakemberekre is szükség van (gyógypedagógus, gyógytornász, konduktor stb.)
- A szakemberek alkalmazása az igényektől és a lehetőségektől függően történhet részidős, meghatározott heti óraszámban, vagy főállásban.

- Bölcsődékben a PMPSZ alkalmazásában álló 2 fő gyógypedagógus és 1 fő konduktor óraadóként látja el naponta a Szakértői Bizottság által előírt egyéni fejlesztéseket.
- A gyermek sérülésének, egyéni sajátosságainak ismeretében a szakember ad tanácsot a gondozáshoz. Összeállítja a speciális foglalkozások feladatait, meghatározott rend szerint végzi azokat, és hozzásegíti a kisgyermeknevelőt ahhoz, hogy távollétében hasonló módon végezhesse a foglalkozásokat. A szakemberek javaslatainak alkalmazkodnia kell a bölcsőde általános gondozási, nevelési elveihez, feltételeihez.
- Elengedhetetlen a csoportban a szakemberek és a gyermekekkel közvetlenül foglalkozó kisgyermeknevelők összehangolt tevékenysége.
- A feladatok koordinálásában jelentős szerepe van a megbízott csoportvezetőnek és a bölcsőde orvosának.
- Az orvos feladata kell, hogy legyen a hagyományos bölcsőde orvosi tevékenység mellett, a szakemberekkel együttműködve a gyermek sorsának irányítása, más szakemberekkel, intézményekkel való kapcsolattartás, konzultáció. Az ő feladata adott esetben a megyei rehabilitációs centrummal vagy a gyermek kezelőorvosával való kapcsolattartás is.

Eltérő fejlődésű gyermek a bölcsődében

A bölcsődei csoportok, illetve az ott gondozott gyermekek napközbeni életében, meghatározó jelentősége van a bölcsődei gondozást, nevelést segítő alapelveknek.

A bölcsődében eltöltött idő fokozatos növelése, a saját kisgyermeknevelő rendszer az egészséges gyermekhez hasonlóan a sérült gyermek számára is szükséges, az új környezethez való alkalmazkodás, a megváltozott napirend megismerése, megszokása számára még inkább megterhelő.

Érzelmi támasz a szülő és a saját kisgyermeknevelő jelenléte, aki mindenben segíti őt.

A fokozatos, szülővel történő beszoktatás a kisgyermeknevelő számára jó lehetőség a gyermekkel, szülővel való ismerkedésre.

Megismeri a szülő- gyermek közötti kommunikációs formákat, jelzéseket, melyek vonatkoznak:

- a gyermek egyéni szükségleteire,
- környezetére,
- hangulatára,
- kapcsolatteremtési igényére.

A szülővel közösen kialakíthatja a gyermek fejlettségi szintjének legmegfelelőbb kommunikációs módokat, ezzel is segítve kettőjük jó kapcsolatának kialakítását.

A szülő számára új életformát jelent gyermekének bölcsődei elhelyezése:

- alkalma nyílik arra, hogy az addig zárt környezetből kimozduljon,
- megerősítést, segítséget kaphat a szakemberektől problémái megoldásához,
- figyelemmel kísérheti gyermeke beilleszkedését,

- tapasztalhatja, hogy gyermekét, jelzéseit komolyan veszik,
- másságát elfogadva egészséges gyermektársaihoz hasonló ellátásban részesül.

3.5.1. Egyéni foglalkozások

Az egyéni foglalkozások tanévre szóló egyéni terv alapján heti órabeosztás szerint gyógypedagógusi, kisgyermeknevelői team-munkában történnek, külön erre a célra kialakított, berendezett szobában.

Az intézményben alkalmazott gyógypedagógiai fejlesztések formái:

- kognitív képességek fejlesztése,
- autista, autisztikus gyermekek terápiája,
- bazális terápia,
- látás nevelés,
- hallásnevelés,
- alternatív és augmentatív kommunikáció,
- szenzoros integrációs tréning,
- beszédfejlesztés,
- egyéni mozgásfejlesztés.

3.5.2. Egyéni mozgásfejlesztés

Az egyéni és kiscsoportos (2-3 fő) fejlesztő foglalkozásokon azon gyermekek vesznek részt, akiknél a Szakértői Bizottság mozgásfejlesztést javasolt, illetve az állapot felmérés alkalmával mozgás- vagy mozgáskoordinációs problémát észlelt a konduktor.

A tornaszobában a fejlesztések időtartama 30 -45 perc.

A szakember a gyermek bölcsődébe érkezésekor, majd minden fejlesztési év elején felméri a gyermek mozgásállapotát és egyéni fejlesztési tervet készít, amelyben leírja az egyéni mozgásfejlesztési célokat és feladatokat.

A foglalkozásokról egyéni fejlesztési naplót vezet.

Az év végén a gyógypedagógussal együtt értékeli a gyermek fejlődését az értékelő lapon.

A konduktor, a gyógypedagógusokkal és a kisgyermeknevelőkkel folyamatosan együttműködik, szükség szerint megbeszéli velük a gyermekek mozgásával, mozgatásával kapcsolatos, napi gyakorlatban végzendő feladatokat (pl. segédeszközök, ültetések, speciális evőeszközök, stb.)

A bölcsőde kapcsolatot tart ortopéd orvossal és a segédeszközöket készítő ortopédiai műszerésszel.

Az egyéni foglalkozások lehetőséget adnak mind a gyermeknek, mind a fejlesztő szakembernek, a maximális egymásra figyelésre, melynek során a gyermek képességeinek hatékony kibontakoztatására nyílik mód.

A fejlesztés egyénre szabottsága azonban nem elszigetelt jelenség, a nap minden tevékenységében tudatosan jelen van.

3.5.3. Csoportos foglalkozások

A csoportos foglalkozások szintén heti órabeosztás szerint gyógypedagógiai asszisztensi és kisgyermeknevelői team-munkában történnek teljes integráció keretében.

A foglalkozásokon a részvétel nem kötelező, de lehetőség szerint megpróbálunk minden kisgyermeket bevonni.

A kezdeményezett tevékenységeken túl nagy teret adunk a gyermekek spontán megnyilvánulásainak.

3.6. Az intézményben működő csoportos foglalkozások

3.6.1. Zenecsoport

Célja:

- zenei érdeklődés felkeltése,
- ritmusérzék fejlesztése,
- összerendezett mozgásra késztetés,
- feszültségoldás,
- utánozó készség fejlesztése,
- kommunikáció fejlesztése,
- szocializáció fejlesztése,
- figyelem, emlékezet fejlesztése,
- zenei hallás, éneklési készség elindítása,
- személyiségfejlesztés.

Elemi: a bölcsődében összeállított mondóka- és dalgyűjtemény alapján éneklés, mondókázás, ritmus hangszerek használata, zenehallgatás, zenére mozgás (eszközökkel vagy a nélkül).

3.6.2. Ábrázoló csoportfoglalkozás

Célja

- finommozgás fejlesztés,
- feszültség oldás,
- kommunikációs fejlesztés,
- személyiség fejlesztés,
- kontaktus készség javítása,
- szocializáció fejlesztése.

Elemi: rajzolás zsírkrétával, gömb zsírkrétával, ceruzával, tábla- és aszfaltkrétával. Festés ujjal és különböző eszközökkel (szivacs, nyomda), különböző felületekre (papír, textil, üveg). Papír tépése, gyúrása, vágása, ragasztása. Különböző termékek és tésták felhasználásával alkotás. Gyurmázás.

3.6.3. Mozgásfejlesztő foglalkozás

Célja

- mozgáskoordináció fejlesztése,
- egyensúly érzék fejlesztése,
- egészséges életmódra nevelés,
- utánozó készség fejlesztése,
- szabálytartás,
- feszültségoldás.

Elemi: "egyszerű tornagyakorlatok" mondóka kíséretével mozgás, eszközök segítségével

Alkalmazott mozgásfejlesztő eszközök:

Különböző méretű labdák (dobás, rúgás gyakorlásához, egyensúlyfejlesztéshez, lazításhoz), gördeszka, guruló zsámoly, rugós deszka, rácshinta, csúszda, pad, trambulín, stb.)

3.6.4. Érzékelés, észlelés fejlesztő csoportfoglalkozás

Célja:

- a taktilis észlelésen keresztül a kognitív képességek fejlesztése,
- információ gyűjtése a környezetről,
- testséma fejlesztése,
- környezetben való eligazodás segítése,
- látás, hallás, szaglás, ízlelés, tapintás fejlesztése,

Elemi: a különböző textúrájú anyagok tapintása tenyérrel, talppal (szőrme, szivacs, kefe, dörzs-szivacs, tapintó lapok, termésekkel teli babzsákok, toboz, fenyőág). Különböző anyagok ízlelése, szaglása. Hallási és látási figyelmet fejlesztő játékok (különböző zajok, zörejek lokalizálása, tárgykövetés, fixálás, fény- árnyék, színek-formák megfigyelése).

A foglalkozások dokumentálása:

A 14/1994. (IV. 24.) MKM rendelet a képzési kötelezettségről és a pedagógiai szakszolgálatokról 8. § (1),(2).(6).(7). bekezdés előírásainak megfelelően történik. (Forgalmi Napló, Fejlesztési terv, Egyéni Fejlesztési Napló, Értékelési lap)

3.6.5. Egészségvédelem, egészséges életmódra való nevelés

Közvetlen prevenció

- védőoltások figyelemmel kísérése. gyermek egészségügyi törzslapon nyilvántartás vezetése,
- a gyermekek helyes napirendjének kialakítása,
- korszerű étkezési szokások kialakítása (zöldségek, gyümölcsök, vitaminok fontossága), diétás étkezés szakorvosi javaslatra,
- rendszeres szellőztetés, levegőztetés, szabad mozgás biztosítása,
- Só-szoba rendszeres használata,
- hőség-riasztás esetén - Rendkívüli Napirend szerinti munkavégzés,
- szülőknek tanácsadás (egészség megőrzés, helyes szokások kialakítása).

Alkalmazottak részére

Feszültségoldás:

- gyógy-masszás lehetőségének biztosítása,
- relaxációs lehetőség a só-szobában,
- megfelelő pihenőidő biztosítása.

A kerékpárral érkező dolgozóknak:

- megfelelő szociális helyiségek, eszközök biztosítása,
- a kerékpár tárolás megoldása.

3.7. Gyógyszeradás, elsősegély

- a gyermekek egészségügyi törzslapján a kezelő orvos feljegyzi és aláírásával hitelesíti a rendszeresen alkalmazott gyógyszereket,

- a szülők írásban nyilatkoznak (üzenő füzetben) a gyógyszereszedéssel kapcsolatos valamennyi kérdésben,
- állandóan szedendő gyógyszereket írásos orvosi utasításra, névvel, pontos adagolással ellátva eredeti csomagolásban tároljuk a gyógyszereszekrényben,
- az elsősegély felszerelés elérhető helyen van mindkét csoportban, valamint a központi gyógyszereszekrényben,
- elsősegélynyújtók: a csoportvezetők, szükség esetén bárki
- a gyógyszerkészlet összeállítása a gyermekorvos feladata.

3.8. Egészségnevelési terv - célunk - feladatunk

- a gyermek testi és pszichés szükségleteinek kielégítése, fejlődésének elősegítése, egészségének megóvása mellett,
- vidám, kiegyensúlyozott gyermekek legyenek,
- szeressék a zenét, mondókát, a mesét, mely a lelküket formálja,
- lehetőséget kell adni a rendszeres mozgásra, sokoldalú fejlődésre,
- a só-szoba kihasználásával elősegítjük a gyermekek egészségének, megóvását, megőrzését,
- észrevegyék, és élvezzék a természet adta szépségeket,
- arra törekszünk, hogy pozitív példákon keresztül gyűjtsenek tapasztalatokat, élményeket környezetükről,
- erősödjön a gyermekek biztonsága,
- lehetőséget biztosítunk arra, hogy természetes anyagokkal ismerkedjenek,
- biztosítunk számukra megfelelő játékidőt a szabadlevegőn,
- a helyes kézmosás elsajátítása, a fürdőszoba használatának fontossága/ WC használata, mosakodás, törölközés, fésülködés/.

3.9. Érzelmi fejlődés, szocializáció- az integrált nevelés hatása

A bölcsőde elsődleges feladata a gondozás, mely nyitott a gyógypedagógia felé, és lehetőséget biztosít a fejlesztőnevelésre, integrált keretek között.

Az integráció jelentősége:

- A fejlődésben elmaradt gyermeknek húzóerő az egészségesen fejlődő gyermektársak jelenléte, a napközbeni közös tevékenység. Játékukra az utánzó játék a jellemző, amely erősen inspirálja a gyermekeket a társak mozdulatainak követésére, begyakorlására.
- Az egészséges gyermekek is profitálhatnak az integrációból – elfogadás, tolerancia, melyet az őket gondozó felnőttektől láthatnak, tapasztalhatnak.
- A bölcsődében az ép gyermek által nyújtott minta az eltérő fejlődésű gyermek optimális fejlődését segítheti, illetve az ép gyermek egészséges személyiségfejlődését teljessé teheti
- A szülők mindkét csoportjának a bölcsődébe kerüléskor kell szembenéznie az első leválással, ami nem könnyű feladat. Ebben segít a szülővel történő fokozatos beszoktatás, a családlátogatás. A közös átadó helyiség lehetőséget ad a szülőknek a találkozásra, a közös problémák megbeszélésére, gyermekeik állapotának megismerésére.
- Az eltérő fejlődésű gyermeket nevelő szülők legtöbbször még a "feldolgozás" időszakában kerülnek a bölcsődébe, itt szembesülnek először gyermekük másságával.

- Tele vannak önváddal, a család elutasításával, tanácsstalansággal. Segítséget nyújt számukra az a lehetőség, hogy bölcsődébe hozhatják gyermeküket, nem pedig egy fogyatékos intézménybe. Az addig otthon gondozott gyermek lemondásokra készítette az anyákat, sok esetben ki sem vitték a közösségből. Gyermekük bölcsődébe járása lehetőséget ad a szülők visszakerülésére a társadalomba, újra munkát vállalhatnak, teljesebb életet élhetnek.
- Az egészséges gyermekek szülei szintén sokat nyerhetnek a közös találkozások alkalmával felmerült problémák, értékrendek megítélésével. Ószinte odafigyeléssel, megértéssel, segítőkészséggel fordulnak egymáshoz. Jobban értékelik saját helyzetüket, egyes problémáik eltörpülnek a másik szülőkéhez képest.
- A bölcsőde valamennyi dolgozója naponta gyakorolja az elfogadást, a szeretet teljes gondozást, nevelést.
- A kisgyermeknevelők nem egyforma létszámú csoporttal foglalkoznak, de elismeréssel adóznak a speciális csoport kisgyermeknevelői felé. A kisebb csoport létszám ellenére, fokozottabb odafigyelést, egyéni bánásmódot igénylő gyermekek kitöltik a kisgyermeknevelők teljes munkaidejét. A bölcsődei csoportos kisgyermeknevelők látják a társ gondozónők tevékenységét, elismerik munkájukat, tehermentesítik a nap bizonyos időszakában őket, hiszen az integrált nevelés lényege az együttjátás, a napi tevékenységek együttes megoldása. Közös a felügyelet, közös a tevékenység mindkét csoportban.
- A kisgyermeknevelők és a gyógypedagógusok helyzete jobb, mint egy szegregált csoportban, hiszen a kiegészítés veszélye nem áll fenn. Naponta találkoznak csacsogó, izgó-mozgó gyermekkel, akik átsegítik őket a lelkiileg megterhelő problémákon.
- A gyógypedagógiai asszisztensek és kisgyermeknevelők munkáját megnehezíti az egészséges csoport jelenléte a csoportos foglalkozások alkalmával. Elvünk, hogy gyermeket: nem hívunk, és el nem küldünk a foglalkozásokról. Természetes érdeklődésükből fakadóan a gyermekek folyamatos mozgásban vannak ezen alkalmakkor. A felkínált lehetőséggel nem minden gyermek él. Van, aki mással szeretne játszani ezen idő alatt.
- Nagyon fontos a családokkal való jó kapcsolat kiépítése és fenntartása. A családlátogatás után igény szerint szervezünk szülőklubokat, melyeket szintén integráltan tartunk. Feltárjuk ezzel a szülők előtt, hogy vannak közös problémák, melyekre közösen találhatunk megoldást. Szükséges speciálisan más jellegű szülőklubok szervezése is, ahol olyan szülők találkozhatnak, akiknek hasonló nehézségekkel kell megküzdniük / autizmus / Családi játszódélután szervezésével összehozzuk a családokat, és közösen töltjük el a délutánt. A szülők számára nagyon fontos az első közösség gyermekük életében, hiszen további jövőjük alakulásában segítségre számíthatnak, és bizalommal fordulhatnak embertársaikhoz.
- Az „Együtt az ép gyermekekkel” alapítvány 1991-ben jött létre, azzal a céllal, hogy fejlesztő eszközökkel segítse a bölcsődét. Az alapítvány játékkölcsönzőt működtet a bölcsődében, melyet minden szülő térítésmentesen vehet igénybe. Játékok, fejlesztőeszközök vásárlásával továbbra is segíti a bölcsődénket.

- A jelenlegi pályázati rendszerben nagyobb eséllyel indulhatunk, hiszen az egészséges gyermekeket ellátó bölcsődéknek nagyon kevés lehetősége van pályázat benyújtására. Fejlesztő eszközök beszerzésére, külső szakemberek meghívására nyílik lehetőségünk, mellyel nagyobb segítséget tudunk nyújtani a családoknak és egyben továbbképzést is tudunk tartani a bölcsőde dolgozóinak.

3.10. Megismerési folyamatok fejlődésének segítése

- A nevelési, fejlesztési program megvalósítása érdekében fontos a megfelelő eszközkészlet biztosítása
- Kisgyermeknevelői kreativitással, alkotó készséggel minden feladat megoldható
- A természetes anyagok behozatala, azokkal való tevékenység bővíti gyermekeink ismeretanyagát
- Az önálló tevékenység támogatása
- Megfelelő, nyugodt légkör, élmények biztosítása
- Megfelelő kisgyermeknevelői magatartás: viselkedési, helyzetmegoldási minták, támogató, bátorító odafigyelés, megerősítés, türelem, kivárás, az együttjátszás öröme, tanulási folyamatok elősegítése.

3.11. Bölcsődei élet megszervezése

- Kapcsolattartás a családokkal
- Szülővel történő fokozatos beszoktatás megszervezése
- Családlátogatás fontossága, megvalósítása.
- Családi játszódélután szervezése
- Gyermekcsoportok kialakítása
- Egyéni bánásmód – gondozás megszervezése
- Minden gyermek számára megfelelő napirend kialakítása
- Az integrált gondozás – nevelés – fejlesztés beépítése a bölcsődei napirendbe
- Megfelelő intézményi kapcsolatok kiépítése
- Tárgyi feltételek biztosítása, baleset megelőzés

A folyamatos napirendbe kell beépíteni az eltérő fejlődésű gyermekek napirendjét, fejlesztő programjait. Ezt a feladatot nagy körültekintéssel, odafigyeléssel, jó szervezéssel kell megoldani. A siker függvénye a gyermekek napirendjének bölcsődei szinten történő összehangolása.

A bölcsődében a felnőtteknek egyidejűleg több gyermek szükségleteinek kielégítéséről kell gondoskodnia. A jól kialakított napirend elősegíti a gyermekek alkalmazkodását, megalapozza és fokozza biztonságérzetüket.

A napirend alkalmazkodik:

- a gyermek fiziológiás szükségleteinek ritmusához,
- aktív tevékenység lehetőségéhez,
- pihenés megfelelő kielégítéséhez.

A rendszeres ismétlődés, egymáshoz kapcsolódó események segítik a gyermekek tájékozódását, biztonságérzetét.

A napirend a beépülő gondozási helyzetekkel biztosítja az eltérő fejlődésű gyermekek fejlesztési lehetőségeit. A gondozási műveletek rendszeresen ismétlődnek, így a

gyermek idő- és helyzetismerete könnyebben kialakul. Lehetőség adódik a gyermek tanulásának, önellátási, önkiszolgálási szintjének, együttműködési készségének fejlesztésére, én- tudatának kialakulására, beszédfejlődése segítésére, a finom mozgások megfelelő fejlesztésére.

Normál csoportban az étkezési, gondozási tevékenységek közötti időszakot a játék tölti ki, speciális csoportban a délelőtti folyamán – a spontán játék mellett – egyéni és csoportos fejlesztő foglalkozások váltják egymást. Szabad játék során lehetőségük van a gyermekeknek, hogy a tanult funkciókat gyakorolják.

A kisgyermeknevelők figyelemmel kísérik a gyermekek tevékenységét, ha szükséges, segítik a játékot oly módon, hogy ez a gyermek saját ötletének megvalósítását tegye lehetővé.

A napirend kialakításakor az alábbi szempontokat kell figyelembe venni:

- a gyermekek életkorát, egyéni szükségleteit,
- a gyermekek megoszlását,
- a saját kisgyermeknevelő rendszer elvét,
- a bölcsőde nyitvatartási idejét,
- az évszakok változásait,
- az otthoni-bölcsődei napirend összhangját.

Az életkornak, szükségleteknek megfelelően a napirendet változtatni kell, valamint a gyermekcsoportok fejlődésével folyamatosan.

A nyugodt, egyéni gondozás feltételeit a napirendben biztosítani kell, az egyes gondozási műveletekhez megfelelő idő hagyásával.

A speciális kisgyermeknevelői feladatok nagyon jól beépíthetőek a bölcsőde szakmai elvárásainak rendszerébe.

Eltérő fejlődésű gyermekek esetében indokolt a direkter nevelési módszerek alkalmazása, amelyek megjelennek a kisgyermeknevelő gyermekkel való tevékenységében és beszédében is. A kisgyermeknevelő beszéde a megszokottól eltérő minőségi jegyeket hordozhat. Kezdetben rövid, tömör, gesztusokkal kísért, egyszerűen szerkesztett mondatokban kell fogalmaznia az elvárásokat, hangosabb, artikuláltabb szövegformálással, szókincsét fokozatosan bővítve a gyermek értelmi fejlődésének megfelelően.

Leggyakrabban a kérést, felszólítást, tiltást használják, ritkán alkalmazható a megelőző figyelmeztetés, meggyőzés, választási lehetőség felajánlása.

A feladatok utáni dicséret, taps jutalomértékű a gyermek számára, a legnagyobb motiváció a további munkához. Esetenként szükség van a cselekvések közös kivitelezésére is.

A kisgyermeknevelőnek nehéz feladata van, hiszen az egészséges gyermekek esetében minden helyzetben lehetőséget kell biztosítani a választásra, a gyermek akaratának érvényesítésére.

Sérült gyermekek esetében gyermekenként más és más elvárásai lesznek a kisgyermeknevelőnek. Másképp fog kommunikálni, attól függően, hogy mit ért meg a gyermek, hiszen a gyermek válaszai, illetve azok hiánya irányítja őt a megfelelő kommunikációs mód kialakításában.

Az intézmény átgondolt, összehangolt munkája teremti meg az egyenletes, sietség nélküli, nyugodt munka feltételeit.

Minden gondozási egységnek külön napirendet kell összeállítania, melyet csoportokra kell lebontani.

A jó napirend kialakításának feltétele az egyes gyermekek életkorának, igényeinek figyelembe vétele.

A kisgyermeknevelő munkarendje egyénre lebontva készül, mely a gyermekek napirendjéhez igazodik, munkáját megkönnyíti, szervezetté teszi a jól áttekinthető napirend.

A kisgyermeknevelői munkarend kialakításának szempontjai:

- milyen korú és összetételű a csoport,
- a gyermekek mikor érkeznek, távoznak,
- hány gyermeket lát el a kisgyermeknevelő,
- hány gyermek van egy csoportban,
- hány kisgyermeknevelő látja el a csoport gyermekeit.

A kisgyermeknevelői munkarend végleges formában csak akkor alakul ki, amikor a csoportnak már teljes a gyermeklétszáma.

A beszoktatás alatt figyelni kell a gondozási műveletekre fordított időt, az ehhez való igazodás lehetővé teszi a jó napirend kialakítását.

A lépcsőzetes munkaidő beosztásnál célszerű a kisgyermeknevelői munkarendet úgy összeállítani, hogy az ölelkezési idő minél hosszabb legyen aktív időszakban, az alvási időre kisebb rész essen.

Létszámkiesés esetén (szabadság, betegség) a csoporton belüli hosszabb műszak vállalás segíti elő a gyermekek nyugalmát, biztonságérzetét.

A gyermekek ellátása, gondozása nagy felelősség.

A kisgyermeknevelő a rá bízott gyermekek érdekében személyes lemondásra, áldozathozatalra is képes.

A kisegítők munkarendje:

A kész napirend ismeretében állíthatjuk össze a kisegítők munkarendjét. A feladatokat pontosan össze kell hangolni, hogy munkájukban segítsék egymást, így biztosítva a gyermekek nyugodt légkörben való tevékenységét.

Feladatkörük több irányú:

- tárgyi kellékek kikészítése,
- ételek csoportba szállítása,
- textília mosása, vasalása, csoportba bekészítése,
- a hulladékok, szennyes pelenkák eltávolítása,
- ágyak előkészítése, lerakása,
- helyiségek takarítása.

A csoportok életét munkájukkal nem zavarhatják meg.

A kisgyermeknevelő- gyermek kapcsolat állandóságának megtartása érdekében a technikai dolgozó gondozási műveletet nem láthat el!

A munka összehangolása, a munkarendek kialakítása a bölcsődevezető feladata. Figyelemmel kell, hogy kísérje, hogy a napirend folyamatosan a gyermekek igényeihez igazodjon és emellett a kisgyermeknevelők számára egyenletes, nyugodt munkát tegyen lehetővé.

3.12. Családi nevelést támogató programok

- Nyitás a családok felé nagyon fontos feladatunk. Nyílt napokon biztosítjuk a szülők részére az együtt játszás lehetőségét.

Feladatunk, hogy a szülőket bevonjuk, megtanítsuk a fejlesztés lehetőségeinek kiaknázására. Bevonjuk őket a csoportos foglalkozásokba, melyen elsajátíthatják az együtt játszás, célirányos fejlesztő játék lehetőségét. Hiszen minden játék fejleszt, csak tudni kell, hogy mit játszunk gyermekeinkkel.

Bölcsődénk nyitott a családok felé: alkalmazkodunk a családok életritmusához. A gyermekek beérkezésére többféle variációs lehetőséget biztosítunk: vagy $\frac{3}{4}$ 8 óráig kell beérkezni – ezek a gyermekek igénybe veszik a reggelit is. Amennyiben a szülők munkája lehetővé teszi, akkor a gyermek 8³⁰ óra után is érkezhet, ez esetben kimarad a reggeli ellátásból.

A beérkezés legkésőbbi időpontja 9³⁰ óra, ugyanis a csoportos foglalkozások ebben az időpontban kezdődnek.

Bölcsődénk speciális tevékenysége miatt ragaszkodnunk kell a gyermekek beérkezésének pontos előrejelzéséhez, mivel a folyamatos napi tevékenységekre, foglalkozásokra való előkészületek a gyermekek fejlődésének érdekeit szolgálják.

- Minden egységben külön faliújságot helyezünk el az átadóban, melyen a családok rendszeresen olvashatják programjainkat, az aktuális hirdetéseket.
- A szülők a bölcsődébe lépéskor nyilatkoznak arról, hogy gyermekük szerepelhet-e fénykép vagy videó felvételen. Így módunkban áll kiállításokon, városi illetve egyéb rendezvényeken, szülőklub foglalkozásokon a gyermekek munkái mellett képekkel is bemutatni a bölcsőde szakmai munkáját.
- Szervezett programjaink: Mikulás, Húsvét, Farsang.

„ Családi játszódélután „- amely minden évben nagyobb tömegeket vonz. A régi bölcsődések is visszajárnak ezekre a napokra, a környékbeli családok is ellátogatnak hozzánk.

Törekszünk az ünnepek hagyományőrző formában történő megünneplésére.

- Játékkölcsönzés lehetőségét az „Együtt az ép gyermekekkel” alapítvány biztosítja.
- Krízishelyzetben lévő családoknak segítséget nyújtunk gyermekük elhelyezésében, bölcsődei felvételében a Gyermejjóléti Szolgálat és a Családsegítő Szolgálat együttműködésével.
- Az óvodával kötött Együttműködési megállapodás lehetővé teszi, hogy gyermekeink óvodai felvétele ügyében segítséget nyújtsunk a legmegfelelőbb ellátás érdekében. Különösen fontos ez a speciális ellátást igénylő gyermekek esetében.
- Kapcsolatrendszerünk széles skálája lehetőséget nyújt a többgenerációs együttélés okozta problémák, életvezetési nehézségek feltárására /családlátogatás/, a megfelelő helyen történő jelzésre, megoldás keresésére.

3.13. Intézményi kapcsolatok

Fontos feladatunk a társintézményekkel való jó kapcsolat kiépítése, ápolása. Az intézményrendszerünkhöz tartozó intézményekkel napi kapcsolatban állunk.

A Vác- és környéki Gyermejjóléti Szolgálatok, Családsegítők munkatársaival, védőnőivel eseti kapcsolatban vagyunk.

A Pedagógiai Szakszolgálat szakembereivel folyamatos a kapcsolattartás.

A váci óvodákkal, speciális óvodával és iskolákkal kiépített jó szakmai együttműködést fenntartjuk.

Korai fejlesztést végző, önkormányzati, alapítványi intézményekkel kölcsönösen látogatjuk egymást, tapasztalatokat cserélünk.

A Szakértői Bizottságokkal személyes, telefonos, elektronikus kapcsolatunk van.

Folyamatosan építjük a kapcsolatunkat a gyakornokokat küldő képző intézményekkel. Az intézmény eredményesebb működéséhez nélkülözhetetlen a további kapcsolatok szélesítése.

3.14. Baleset megelőzés

- a baleset megelőzés érdekében történik a játékok, berendezési tárgyak rendszeres vizsgálata, selejtezése, az udvari játékok minőségének megóvása,
- a játszótéri eszközök biztonságossága és üzemeltetése: az ide vonatkozó rendelet – 78/2003 (XI. 27.) GKM rendelet – „a játszótéri eszközök biztonságáról” - alapján történik,
- a munkavédelmi előírások betartása valamennyi dolgozó számára kötelező, az évente megtartott tanfolyamon való részvételt aláírással igazolni kell. Ezen előírások egyaránt védik a dolgozók és a gondozottak biztonságát.

3.15. A bölcsődei nevelés-gondozás főbb helyzetei

A bölcsődében biztosítani kell a gyermekek számára, hogy koruknak és fejlettségi szintjüknek megfelelően részt vehessenek az egyes élethelyzetek, tevékenységek előkészületeiben, kiválasztásában, alakításában.

Gondozás: a gyermekek aktívan vehessenek részt a műveletekben, megfelelő időt biztosítva számukra, az önállósági törekvéseik megvalósítására.

Játék: a szabad játéktevékenységre fordított idő a legfontosabb a napirend kidolgozásánál, hiszen a világ megismerésére, befogadására szolgál.

Megfelelő, nyugodt légkört kell biztosítani, helyes nevelői magatartással (elfogadás, tolerancia, kezdeményezés, együtt játszás, pozitív megerősítés, biztató, kedves türelem). Az együtt játszás örömforrás kell, hogy legyen, mely segíti a társas kapcsolatok kialakulását, szociális képességek fejlődését.

Mondóka, ének: a zenei nevelés fontos alapja, hogy mindig a gyermekek korának megfelelő éneket, mondókákat halljanak, megfelelő zenét hallgassanak. A gyermekek életében fontos szerepe van a zenének, pozitív érzelmeket, érzelmi biztonságot nyújt számukra, segíti az anyanyelv, a zenei anyanyelv elsajátítását. Játékhelyzetekben mondott mondókák, az éneklés, hatással van a csoport hangulatára.

Vers, mese: Az érzelmeken keresztül hat a személyiségre, a kisgyermeknevelőnek jó kommunikációs helyzet. Aktualitását a gyermek pillanatnyi érzelmi állapota befolyásolja, hat a beszéd, gondolkodás, emlékezet, képzelet fejlődésére.

Alkotó tevékenység: fontos szerepe van az érzelmek feldolgozásában, önkifejezés a gyermek számára. A feltételeket biztosítani kell számukra, hogy maga az alkotás örömszerzési forrás lehessen.

Bevonhatóak bizonyos feladatokba is: a környezetük szebbé tételébe – pakolás, díszítés, virágok elrendezése, falevelek gyűjtése. Játékosan, és főleg önkéntesen

végzett feladatokkal, tevékenységekkel jobban megismerhetik környezetüket, annak szebbé tételében is közreműködhetnek.

A rajzaikat, ragasztásaikat, kézműves munkáikat megőrizzük, a szülők számára látható helyen kifüggesztjük. Fontos, hogy az alkotói tevékenység iránti érdeklődésüket felkeltsük, megtartsuk.

Mozgás

Az egészséges gyermek mozgásigénye nagy, örömmel gyakorolja, melynek lehetőségét biztosítani kell a szobában, udvaron egyaránt. A játékeszközök szerepe az érdeklődés felkeltése, a mozgás aktivitás fenntartása. A változatosabb mozgás lehetőségét biztosítani kell a nagymozgásos játékokkal a szobában is. A szobában ki kell alakítani olyan játszóhelyeket is, amelyek a csecsemő vagy a mozgásukban akadályozott gyermekek számára biztosítja a szabad mozgás feltételeit (elkerített szobasarok). A praktikus mozgások gyakorlására a gondozási műveletek során van lehetőség, az önállósági törekvéseik támogatása mellett.

Tanulás

Legfontosabb mozgatórugója a belülről fakadó kíváncsiság, az érdeklődés. Színterei: a gondozás, játék, társas tevékenység, kommunikáció. Formái: utánzás, spontán játékos tapasztalatszerzés, ismeretszerzés, szokáskialakítás.

A gyermekek nem csak egymás tevékenységét, mozdulatait utánozzák, hanem a kisgyermeknevelőket is. Ezért fontos szerepe van a kisgyermeknevelők magatartásának, hozzáállásának, elfogadásának, türelmének, személyes példamutatásának.

A kisgyermekkor tanulás fontos eleme a beszéd. Feltételei: biztonságos, támogató, beszélő környezet, bizalomra épülő felnőtt-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolat.

Célunk a bölcsődés kor végére

- önállóság terén: egyedül étkezzon, kis segítséggel öltözködjön, tisztálkodjon,
- társas kapcsolat: szívesen játsszon társaival, az együttjátszás örömet nyújtson számára,
- napirend elfogadása: jól tájékozódjon környezetében, ismerje a csoportban kialakított szokásokat, szabályokat, ne jelentsen számára gondot az alkalmazkodás,
- érdeklődés: legyen környezete iránt nyitott, szívesen vegyen részt új tevékenységekben,
- beszéd: kapcsolatait (felnőtt, gyermek) beszéd útján gazdag szókinccsel alakítsa,
- szobatisztaság: a gyermekek többsége a 3. életév végére szobatisztává válik.

3.16. Dokumentáció

- célja a gyermek fejlődésének nyomon követése, a fejlődési folyamat alakulásáról való tájékozódás lehetőségének megteremtése, a dokumentáció legyen pontos, napra kész, tárgyyszerű, hiteles, árnyalt, rendszeres,
- a kisgyermeknevelők naponta vezetnek a csoportnaplót, melyben gyermekenként rögzítik a nap eseményeit, a gyermek fejlődését,
- a gyermek egészségügyi törzslapon a gyermek és szüleinek adatai, orvosi vizsgálatok eredményei, védőoltások igazolása, bölcsőde orvosi, kisgyermeknevelői bejegyzések szerepelnek.

- a kisgyermeknevelő összefoglalóival itt követi írásban a gyermek fejlődését, 3 éves kor alatt 3 havonta, 3 éves kortól 6 havonta készít összefoglalót,
- az üzenő füzetet szülő és kisgyermeknevelő közösen vezetik, egymás tájékoztatására szolgál,
- a fertőzőnaplóba folyamatosan, de havonta mindenképpen rögzítik a csoportban előforduló fertőző megbetegedéseket, hó végén aláírják a bölcsőde orvosával szükség esetén a Igazgató jelentést küld az ÁNTSZ felé illetve az Intézmény fenntartójának.

Mindenkire nézve kötelező a személyiségi jogok figyelembe vétele, az ezzel kapcsolatos szabályok betartása.

3.17. Az ellátás igénybevételének módja

Az 1993. évi III. tv. (Szt.) 93.§(1):

A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevétele önkéntes, az ellátást igénylő, illetve törvényes képviselője szóbeli vagy írásbeli kérelmére, indítványára történik.

3.18. Az ellátottak és a szolgáltatást végzők jogainak védelme

Az 1993. évi III. tv. (Szt.) 94/E§ előírásai szerint:

Az adatvédelmi, titoktartási kötelezettségnek minden dolgozó eleget tesz. A szülőket több csatornán (szóban, üzenőfüzet, faliújság) keresztül informáljuk a változásokról, aktuális eseményekről. Betekinthetnek a gyermekükről vezetett dokumentációkba, szóban és írásban tájékoztatjuk őket gyermekük fejlődéséről, esetleges problémákról, változásokról. Tanácsadást nyújtunk.

A gyermekek és szülők érdekeinek és jogainak védelme érdekében Érdekvédelmi Fórum működésének adunk helyet. A szülők sérelem, észrevétel esetén a bölcsőde vezetőjéhez, igazgatójához, illetve a területileg illetékes gyermekjogi-, illetve ellátottjogi képviselőhöz fordulhatnak. (elérhetőségük a faliújságokon kifüggesztve).

Az alkalmazottak érdekvédelmét intézményes szinten a Közalkalmazotti Tanács látja el.

3.19. Gazdálkodási gyakorlat

A Bölcsődék és Fogyatékosok Intézménye önálló jogi személy, a helyi önkormányzat által felügyelt önállóan működő és gazdálkodó költségvetési szerv.

Gazdálkodási elvek, feladatok bölcsődénkben:

- az adott költségvetési keret célszerű, takarékos, gazdaságos és kreatív felhasználása,
- a szükséges karbantartási munkálatok feljegyzése, megtervezése, kivitelezésének igazolása,
- az elhasználódott anyagok, eszközök használatból való kivonása és selejtezésre előkészítése,
- a leltár pontos vezetése, változások feljegyzése,
- a pénzügyi forráskeresés lehetőségeinek folyamatosan kutatása, a már kialakított jó kapcsolatok ápolása,

- a szülők, dolgozók és családtagjaik önkéntes adományait, felajánlott munkáját szívesen elfogadjuk.

IV.

TOVÁBBKÉPZÉSEK, TAPASZTALATCSERÉK TERVEZÉSE

➤ **Továbbképzés**

Akkreditált továbbképzésen való részvétel: erre az évre 3 fő továbbképzését tervezzük, de amennyiben lesz lehetőségünk EU által támogatott ingyenes továbbképzésre, több dolgozót is küldenénk.

➤ **Tapasztalatcsere**

Konferencián, tapasztalatcserén való részvétel:

- Cházár A. Spec. Óvodába,
- Korai Fejlesztő Központba,
- Tunyogi Játszóházba Bp.-re tervezünk látogatást
- Részt kívánunk venni a váci Gyermekjóléti konferencián, és egyéb fejlesztőszakemberek részére szervezett konferenciákon
- A váci Bodza Műhellyel tervezünk közös programokat
- Szakmai megbeszéléseket, team-megbeszéléseket minden héten, szerdán, illetve csütörtökön tartunk bölcsődénkben saját szakembereink és a PMPSZ nálunk dolgozó szakemberei részvételével.

Szükség esetén szakmai konzultációkat tartunk külső szakemberekkel, gyermek neurológussal, a bölcsőde gyermekorvosával, egyéb segítőkkel.

➤ **Gyakornokok fogadása**

Gyakorlatvezetés, szakmai képzés különböző képző intézményekből érkező hallgatók részére diplomás terepitanár vezetésével.

4.1. Szakmai előírások- Módszertani levelek

- „A bölcsődék működési engedélyének szakmai követelményei”
- A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet Gyermekjóléti és Gyermekvédelmi Főosztály Bp. 2011.
- „Fogyatékos gyermekek gondozása nevelése a bölcsődében”
- Korai fejlesztés a bölcsődében. Módszertani levél NCSSZI Bp. 1994.
- „Játék a bölcsődében”/ Bp. 1997./
- „Folyamatos napirend a bölcsődében” /BOMI Bp./
- „ Irányelv az anyával történő fokozatos bölcsődei beszoktatáshoz”
- „Bölcsőde – család kapcsolata” / Stróbl Mária/
- „Óvoda – Bölcsőde kapcsolata”
- Útmutató - a fejlődési tábla vezetéséhez.
- „A Közegészségügyi – Járványügyi Szakmai Kollégium Módszertani levele a bölcsődékben és oktatási intézetekben alkalmazható vegetáriánusi és hasonló jellegű étrendekről.”
- „Orvosi munka a bölcsődében és a csecsemőotthonokban” / Dr Kardos Andor/

- „Ének-zenei nevelés a bölcsődében” /Forrai Katalin/
- „Ének az óvodában” / Forrai Katalin/
- „A bölcsőde kertje, az épület külső kapcsolatai” /BOMI/
- „A szakmai munka ellenőrzésének szempontjai”
- Felszerelési jegyzék VI. Bölcsődék /EüM.Bp.1944/
- Bölcsődei szakmai és szervezési útmutató /BOMI Bp.1993/
- Bölcsődei Szakmai Kollégium I. sz. módszertani levele az AIDS-ről
- A bölcsőde kertje, az épület külső vakolatai. Kialakítási útmutató /BOMI Bp. 1986

**Vác Város Önkormányzat Bölcsődék
és Fogyatékosok Intézménye**
2600 Vác Kölcsey Ferenc u. 4.
Tel./Fax.: (27)504-105
E-mail: bfi@bfi.vac.hu

**Vác Város Önkormányzat Bölcsődék és
Fogyatékosok Intézménye**

Szegfű utcai Bölcsőde

Szakmai Programja

TARTALOM

I. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK.....	76 oldal
1.1. Szerkezeti felépítés	76 oldal
1.2. Az Intézmény alapfeladata	76 oldal
1.3. A családsegítés működtetésének jelentősége.....	77 oldal
II. A BÖLCSŐDEI NEVELÉS – GONDOZÁS ALAPPROGRAMJA	77 oldal
2.1. A bölcsődei nevelés – gondozás célja	78 oldal
2.2. A bölcsődei gondozás alapelvei.....	78 oldal
2.2.1. A családi nevelés elsődlegességének tisztelete	78 oldal
2.2.2. A gyermeki személyiség tiszteletének elve	78 oldal
2.2.3. A nevelés és gondozás egységének elve	78 oldal
2.2.4. Az egyéni bánásmód elve	78 oldal
2.2.5. A biztonság és a stabilitás elve.....	79 oldal
2.2.6. Az aktivitás, az önállósulás segítésének elve	79 oldal
2.2.7. az egységes nevelő hatások elve.....	79 oldal
2.3. A bölcsődei nevelés - gondozás feladatai.....	79 oldal
2.3.1. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása	80 oldal
2.3.2. az érzelmi fejlődés és a szocializáció segítése	80 oldal
2.3.3. a megismerési folyamatok fejlődésének segítése.....	80 oldal
III. BÖLCSŐDEI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI ÉS A KIEMELT SZAKMAI FELADATOK.....	81 oldal
3.1. Beszoktatás.....	81 oldal
3.2. „Saját gondozónő” rendszer	81 oldal
3.3. Gyermekcsoportok szervezése	82 oldal
3.4. Napirend.....	82 oldal
3.5. Dokumentáció	82 oldal
3.6. A bölcsődei nevelés – gondozás főbb helyzetei	83 oldal
3.7. Gondozás	83 oldal
3.8. Játék.....	83 oldal
3.9. Mondóka, ének.....	84 oldal
3.10. Vers, mese	84 oldal
3.11. Alkotó tevékenységek	84 oldal
3.12. Egyéb tevékenységek.....	84 oldal
3.13. Mozgás	85 oldal
3.14. Tanulás.....	85 oldal
3.15. A fejlődés leggyakoribb jellemzői a bölcsődés kor végére	86 oldal
IV. A SZOLGÁLTATÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA	86 oldal
4.1. A szolgáltatásról szóló tájékoztatás formája	86 oldal
4.2. Térítési díj megállapításának rendje	87 oldal
4.2.1. Étkezési térítési díj	87 oldal
4.2.2. Gondozási díj.....	87 oldal
4.3. A szolgáltató és az igénybevevő közötti kapcsolattartás módja	87 oldal
4.3.1. Kapcsolat a szülőkkel	87 oldal
4.3.2. Fogadóóra	88 oldal
4.3.3. A családlátogatás	88 oldal
4.3.4. Szülői értekezlet.....	88 oldal
4.3.5. Napi beszélgetés.....	89 oldal

4.3.6. Szülőcsoportos megbeszélések	89 oldal
4.3.7. Egyéni tanácsadás	89 oldal
4.3.8. Üzenő füzet	89 oldal
4.3.9. Szervezett családi játszónap	89 oldal
4.4. Az Intézmény szolgáltatásáról szóló tájékoztatás helyi módja	89 oldal
4.5. További kapcsolattartás	89 oldal
4.5.1. A bölcsőde kapcsolatai más intézményekkel.....	89 oldal
4.5.2. Bölcsőde és óvoda kapcsolata.....	90 oldal
4.5.3. Egyéb kapcsolatok	90 oldal
V. AZ IGÉNYBEVEVŐK ÉS A SZEMÉLYES GONDOSKODÁST VÉGZŐK	
JOGAINAK VÉDELME	90 oldal
5.1. A bölcsődei ellátást igénybe vevő szülők jogai	90 oldal
5.2. A gyermeknek joga van.....	90 oldal
5.3. A bölcsődében foglalkoztatott személyek, munkavállalók	
jogvédelme érdekében biztosítani kell	91 oldal
VI. A BÖLCSŐDE SZEMÉLYI FELTÉTELEI.....	91 oldal
6.1. Továbbképzések, házi továbbképzések.....	92 oldal
VII. BÖLCSŐDEI ELLÁTÁS TÁRGYI FELTÉTELEI.....	92 oldal
7.1. Megközelíthetőség jellemzői	92 oldal
7.2. Épület üzemeltetési jellemzői.....	92 oldal
7.3. Csoportszobák	92 oldal
7.4. Játékkészlet.....	93 oldal
7.5. Fürdőszobák.....	93 oldal
7.6. Gyermeköltözők.....	93 oldal
7.7. Helyiségek díszítése	93 oldal
7.8. Játszóudvarok	93 oldal
7.9. Terasz.....	93 oldal
7.10. Konyha	93 oldal
7.11. Az épület szociális helyiségei	94 oldal
7.12. Élelmezéssel kapcsolatos tapasztalatok bemutatása	94 oldal
VII. TELJESÍTMÉNYÉRTÉKELÉSI RENDSZER AZ INTÉZMÉNYBEN	94 oldal

I. **ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK**

1.1. Szerkezeti felépítés

Fenntartó: Vác Város Önkormányzat Képviselő - testülete

Szolgáltatást nyújtó: Vác Város Önkormányzat Bölcsődék és Fogyatékosok Intézménye

Szolgáltatási hely:

Szegfű utcai Bölcsőde 2600 Vác, Szegfű u. 1.

Vác Város Önkormányzat Bölcsődék és Fogyatékosok Intézménye az alább felsorolt részlegek irányítását végzi:

- Kölcsey utcai Bölcsőde
- Szegfű utcai Bölcsőde
- Bölcsőde és Speciális Csoport
- Fejlesztő Napközi Otthon
- Fogyatékosok Napközi Otthona
- Kölcsey utcai Főzőkonyha
- Gazdasági Csoport
- Igazgatói titkárság

A csecsemő, illetve kisgyermekkor milyensége nagyon fontos az ember életében. A bölcsődei gondozás kérdése nagymértékben érinti a társadalmat, hiszen egyre növekszik az egyszülős családok száma, valamint a háztartások megélhetéséhez szükséges, hogy mindkét szülő dolgozzon. Az első 3 életév döntő jelentőségű a gyermekek személyiség fejlődésében, ebben a korszakban alakulnak ki az első kötődések, illetve ez a korai szocializáció időszaka.

Fontos, hogy megfelelően képzett, pszichés és pedagógiai ismeretekkel rendelkező szakemberek foglalkozzanak a gyermekekkel akik a gyakorlatban is alkalmazzák a bölcsődei nevelés és gondozás alapelveit.

1.2. Az Intézmény alapfeladata

A bölcsőde a családban nevelkedő a szülők munkavégzése, betegsége vagy egyéb ok miatt ellátatlan gyermek nappali felügyeletét, gondozását, nevelését napközbeni ellátás keretében biztosítja.

A bölcsőde olyan szolgáltató intézmény, amely az alapellátás keretében alaptevékenységként napközbeni ellátást nyújt a gyermekek számára.(Gyvt.35. §)

A bölcsőde feladata a három éven aluli gyermekek, valamint a speciális csoportban a 1-6 év közötti fogyatékos gyermekek gondozása-nevelése, harmonikus testi-szellemi fejlődésének segítése az életkori és egyéni sajátosságaik figyelembe vételével.

A bölcsődei gondozás-nevelés egyéb feltételeit, valamint a szakmai munka részletes szempontjait a bölcsődei nevelés gondozás szakmai programja tartalmazza.

Az intézmény felügyelete:

Az intézmény fenntartó szerve: Vác Város Önkormányzat (2600 Vác, Március 15. tér 11.)

Az intézmény nyitvatartási rendje a fenntartó által meghatározott, ötnapos munkarend szerint hétfőtől péntekig: 6³⁰ – 16³⁰-ig tart.

1.3. A családsegítés működtetésének jelentősége

A gazdasági válság sok család megélhetésére, anyagi helyzetére hatott negatívan, ebben az időszakban fokozódik a felelősségünk abban, hogy észrevegyük, illetve lehetőségeinkhez képest segítsük a rászoruló családokat. Fontos a családok támogatása, illetve az anyukák munka világába való visszailleszkedésének megsegítése.

Fontos a gondozás magas színvonala a bölcsődében, hiszen ez az első lépcsőfok az intézményes keretek közötti szocializáció felé és megalapozza a jövő generációja társadalmi beilleszkedését.

A hazai munkaerő- piacon a nők elhelyezkedési esélye számos tényezőtől függ. Az intézmény jellege és a minőségi munka fenntartása segíti az anyukákat, hiszen ők is nyugodtan dolgoznak, ha a gyermekeiket magas színvonalon működő intézményben tudhatják.

II.

A BÖLCSŐDEI NEVELÉS-GONDOZÁS ALAPPROGRAMJA

A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja:

- az ENSZ Emberi jogok nyilatkozata;
- az ENSZ Egyezmény a gyermek jogairól;
- az Európa Tanács Miniszterek Bizottsága Rec. (2002) 8-as ajánlása a tagállamok számára a napközbeni gyermekellátásról
- az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- a 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről;
- a 4/2010. (I. 19.) OKM rendelet a pedagógiai szakszolgálatokról;
- 259/2002. (XII. 18.) Korm. rendelet a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenység engedélyezéséről, valamint a gyermekvédelmi vállalkozói engedélyezésről;
- a pszichológiai és a pedagógiai kutatások eredményei;
- az első életéveknek a későbbi fejlődés szempontjából is meghatározó szerepének elismerése;
- a bölcsődei nevelés-gondozás története alatt felhalmozott emberi és szakmai értékek, ezeken belül is hangsúlyozottan
- „A bölcsődei gondozás-nevelés minimumfeltételei és a szakmai munka részletes szempontjai”c. kiadvány (OCSGYVI, 1999), valamint a módszertani levelek, útmutatók, ajánlások;
- a bölcsődei ellátás nemzetközileg elismert gyakorlata.

2.1. A bölcsődei nevelés- gondozás célja

A családban nevelkedő kisgyermek számára a családi nevelést segítve, napközbeni ellátás keretében a gyermek fizikai- és érzelmi biztonságának és jóllétének megteremtésével, feltétel nélküli szeretettel és elfogadással, a gyermek nemzeti / etnikai hovatartozásának tiszteletben tartásával, identitásának erősítésével kompetenciájának figyelembevételével, tapasztalatszerzési lehetőség biztosításával, viselkedési minták nyújtásával elősegíteni a harmonikus fejlődést.

A hátrányos helyzetű, a szegény és a periférián élő családok gyermekei esetében a hátrányoknak és következményeiknek enyhítésére törekvés, szükség esetén más intézményekkel, szervezetekkel, szakemberekkel együttműködve. A valamilyen kisebbséghez tartozó gyermekek esetében fontos a nemzeti/etnikai hovatartozás tiszteletben tartása, az identitástudat kialakulásának segítése. Mindezek segítik az egyenlő esélyekhez jutást, a társadalmi beilleszkedést.

2.2. A bölcsődei gondozás nevelés alapelvei

2.2.1. A családi nevelés elsődlegességének tisztelete

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége.

A bölcsőde a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és lehetőség szerint erősítve vesz részt a gyermekek gondozásában, nevelésében, illetve szükség esetén lehetőségeihez mérten törekedve a családi nevelés hiányosságainak kompenzálására, korrigálására. Mindezek értelmében fontos tehát a szülők számára lehetővé tenni a tevékeny, különböző szinteken és módokon megvalósuló bekapcsolódást a bölcsőde életébe.

2.2.2. A gyermeki személyiség tiszteletének elve

A gyermeket – mint fejlődő személyiséget – a kisebb körű kompetenciából fakadó nagyobb segítségigénye / ráutaltsága miatt különleges védelem illeti meg.

A bölcsődei nevelés-gondozás értékközvetítő és értékteremtő folyamat, amely a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére irányul, az emberi jogok és az alapvető szabadságjogok tiszteletben tartásával.

2.2.3. A nevelés és gondozás egységének elve

A nevelés és a gondozás elválaszthatatlan egységet alkotnak. A nevelés tágabb, a gondozás szűkebb fogalom: a gondozás minden helyzetében nevelés is folyik, a nevelés helyzetei, lehetőségei azonban nem korlátozódnak a gondozási helyzetekre.

2.2.4. Az egyéni bánásmód elve

A gyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a felnőtt őszinte érdeklődése, figyelme, megbecsülése, a kompetenciájának elismerésén alapuló választási lehetőség biztosítása az egyes élethelyzetekben, a pozitív megnyilvánulások támogatása, megerősítése, elismerése. A kisgyermeknevelők nevelő munkájában gyermekközpontú szemlélet, segítő magatartás érvényesül.

A kisgyermeknevelő meleg, szeretetteljes odafordulással, a megfelelő környezet kialakításával, a gyermek életkori- és egyéni sajátosságait, fejlettségét, pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, hangulatát figyelembe véve segíti a gyermek fejlődését. Fontos, hogy a bölcsődébe járó gyermekek mindegyike folyamatosan érezze a róla gondoskodó felnőtt elfogadását akkor is, ha lassabban fejlődik, akkor is, ha esetleg

több területen jelentős eltérést mutat az átlagos fejlődéstől, ha sajátos nevelési igényű, ha viselkedése bizonyos esetekben különbözik a megszokottól, emiatt nehezebben kezelhető. A kisgyermeknevelő elfogadja, tiszteletben tartja a gyermek vallási, nemzetiségi/etnikai, kulturális ... stb. hovatartozását, és a lehetőségek szerint segíti az identitástudat kialakulását és fejlődését, segíti a saját és a más kultúra és hagyományok megismerését és tiszteletben tartását.

2.2.5. A biztonság és a stabilitás elve

A gyermek személyi- és tárgyi környezetének állandósága („saját” gondozónő-rendszer, felmenőrendszer, csoport- és helyállandóság) növeli az érzelmi biztonságot, alapul szolgál a tájékozódáshoz, a jó szokások kialakulásához.

A napirend folyamatosságából, az egyes mozzanatok egymásra épüléséből fakadó ismétlődések tájékozódási lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot eredményeznek a napi események sorában, növelik a gyermek biztonságérzetét.

A gyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új megismerését, a szokások kialakulását. A biztonság nyújtása természetesen magában foglalja a fizikai és a pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is.

2.2.6. Az aktivitás, az önállósulás segítésének elve

A gyermek ösztönzése, megnyilvánulásainak elismerő, támogató, az igényekhez igazodó segítése, az önállóság és az aktivitás tevékenység-specifikusságának, fizikai és pszichés állapottól függésének elfogadása, a gyermek felé irányuló szeretet, elfogadás és empátia fokozzák az aktivitást és az önállóság iránti vágyat.

A biztonságos és tevékenységre motiváló személyi és tárgyi környezet megteremtése, a próbálkozásokhoz elegendő idő biztosítása, a gyermek meghallgatása, véleményének figyelembevétele, a kompetenciájának megfelelő mértékű döntési lehetőség biztosítása a bölcsődei nevelés-gondozás egyik kiemelt feladata.

A kisgyermeknevelő az élményszerzés lehetőségének biztosításával, saját példamutatásával, az egyes élethelyzeteknek a gyermek számára átláthatóvá, befogadhatóvá, kezelhetővé tételével, a tapasztalatok feldolgozásának segítségével, az egyes viselkedésformákkal való próbálkozások bátorításával segíti a tanulást.

2.2.7. Az egységes nevelő hatások elve

A nevelés érték közvetítés és értékteremtés egyben.

Eredményessége érdekében fontos, hogy a gyermekkel foglalkozó felnőttek – a közöttük lévő személyiségbeli különbségek tiszteletben tartásával – a gyermek elfogadásában, a kompetenciájának és pillanatnyi szükségleteinek megfelelő fizikai és érzelmi biztonság és szeretetteljes gondoskodás nyújtásában, öntevékenységének biztosításában egyetértsenek, az alapvető értékek, erkölcsi normák és célok tekintetében nézeteiket egyeztessék, nevelői gyakorlatukat egymáshoz közelítsék.

2.3. A bölcsődei nevelés-gondozás feladatai

A bölcsődei nevelés-gondozás feladata a családban nevelkedő kisgyermek napközbeni ellátásának és esetlegesen kiegészítő szolgáltatásoknak biztosításával 20 hetes-3 éves egészséges és a 20 hetes-6 éves sajátos nevelési igényű gyermek testi- és pszichés szükségleteinek kielégítése, az optimális fejlődés elősegítése. A

hátrányos helyzetű gyermekek esetében a hátrányok és következményeik enyhítésére törekvés.

2.3.1. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

- a harmonikus testi és lelki fejlődéshez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése, a fejlődés támogatása,
- a primer szükségletek egyéni igények szerinti kielégítése,
- egészségvédelem, egészségnevelés, a környezethez való alkalmazkodás és az alapvető kultúrhigiénés szokások kialakulásának segítése (a testi-lelki harmónia kialakulását és megőrzését segítő napirend – ezen belül: étkezés, mosakodás, öltözködés, alvás, szobatisztaságra nevelés, pihenés, levegőzés, játék, mozgás),
- szükség esetén speciális szakember bevonásával prevenciós és korrekciós feladatok ellátása.

2.3.2. Az érzelmi fejlődés és a szocializáció segítése

- derűs légkör biztosítása, a bölcsődébe kerüléssel járó nehézségek lehetőség szerinti megelőzése, ill. csökkentése, a gyermekek segítése az esetlegesen átélt nehézségeik feldolgozásában,
- a kisgyermeknevelő - gyermek között szeretetteljes, érzelmi biztonságot jelentő kapcsolat kialakulásának segítése,
- az egyéni szükségletek kielégítése a csoportban élés helyzetében, az éntudat egészséges fejlődésének segítése,
- a bizalmon és elfogadáson alapuló társas kapcsolatok alakulásának, az együttélés szabályai elfogadásának, a másik iránti nyitottság, empátia és tolerancia fejlődésének segítése,
- lehetőségteremtés a kisgyermeknevelővel és/vagy a társakkal közös élmények szerzésére az én érvényesítés és a tolerancia egyensúlyának irányába befolyásolva a gyermek fejlődését,
- a kommunikatív képességek fejlődésének segítése a kommunikációs kedv felébresztésével és fenntartásával (meghallgatás, figyelem, kérdések megválaszolása),
- a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, érzékszervi és/vagy mozgássérült, a sajátos nevelési igényű, a hátrányos helyzetű, az elhanyagolt gyermekek nevelése-gondozása speciális többlet-törődéssel, szükség esetén más szakemberek bevonásával.

2.3.3. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

- az érdeklődés kialakulásának, fennmaradásának, erősödésének, az érdeklődési kör bővülésének segítése,
- a gyermek életkorának, érdeklődésének megfelelő tevékenységek lehetőségének biztosítása,
- a gyermek igényeihez igazodó közös tevékenység során élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása,
- az önálló aktivitás és a kreativitás támogatása,
- az önálló véleményalkotásra, a döntésre, a választásra való képessé válás segítése,

- ismeretnyújtás, a tájékozódásnak, a tapasztalatok és élmények feldolgozásának segítése,
- a gyermek tevékenységének támogató-bátorító odafigyeléssel kísérése, megerősítése, az önkifejezés lehetőségeinek megteremtése az egyes helyzetekben.

III.

BÖLCSŐDEI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI ÉS A KIEMELT SZAKMAI FELADATOK

3.1. Beszoktatás

A szülővel történő fokozatos beszoktatás a családdal való együttműködést helyezi előtérbe. Az anya vagy az apa jelenléte biztonságot ad a kisgyermeknek, és megkönnyíti az új környezethez való alkalmazkodását. A kisgyermek és a kisgyermeknevelő között fokozatosan kialakuló érzelmi kötődés segíti a gyermeket új környezetének elfogadásában, jelentősen megkönnyíti a beilleszkedést a bölcsődei közösségbe, mérsékeli az adaptáció során mutatkozó stresszreakciók (pl. étkezési, alvási nehézségek, nyugtalanság, sírás, tiltakozás, a szülőhöz való fokozott ragaszkodás, a viselkedésben, szokásokban, az önállóság terén jelentkező esetleges változások ... stb.). súlyosságát, időbeni elhúzódsát.

Előkészítése a bölcsődevezető feladata (beszélgetés arról, hogy mit vár el tőlünk a szülő, mi mit tudunk nyújtani, ismertetjük a beszoktatás menetét stb). A beszoktatás 2 hétig tart, de esetenként ez növelhető, vagy csökkenthető az igények szerint. A beszoktatás időtartamát lehetőleg nem rövidítjük le, a gyermek ne érezze a sürgetést szülei részéről (megfelelni akarás) hogy neki mielőbb „teljesítenie” kell. A beszoktatás első napjaiban a szükséges gondozási műveleteket a szülő végzi a bölcsődében. Az időt úgy kell növelni, hogy a szülő a gyermekével valamennyi gondozási műveletet elvégezhesse és azt a kisgyermeknevelő megfigyelhesse. Egy csoportban egy kisgyermeknevelőhöz azonos időben egy szülő és egy gyermek érkezhet. A szülő a bölcsődében csak a saját gyermekével foglalkozhat. (Erre az előkészületek során fel kell hívni a figyelmét.)

A szülővel történő fokozatos beszoktatás módszerének eredményessége egyértelműen abban rejlik, hogy a gyermek számára a család és a bölcsőde aktív együttműködésével megteremtődnek a feltételek a bölcsődei élet elfogadására.

3.2. „Saját gondozónő”-rendszer

A „saját gondozónő”-rendszer a személyi állandóság elvén nyugszik. A csoport gyermekeinek egy része (5-6 gyermek) tartozik egy kisgyermeknevelőhöz. A nevelés-gondozás mellett ő kíséri figyelemmel a gyermek fejlődését, vezeti a feljegyzéseket, törzslapját, naplóját, ő tartja számon az újabb fejlődési állomásokat.

A „saját gondozónő” szoktatja be a gyermeket a bölcsődébe, és a bölcsődébe járás egész időtartama alatt ő a kisgyermeknevelője (felmenőrendszer). Az ún. ölelkezési időben – az az időszak, amikor mindkét kisgyermeknevelő a csoportban van – idejét elsősorban a „saját” gyermekei gondozására, nevelésére fordítja.

A „saját gondozónő”-rendszerben több figyelem jut minden gyermekre, számon lehet tartani a gyermekek egyéni igényeit, problémáit, szokásait, elsősorban a „saját” gondozónő segíti át őket a bölcsődei élet során adódó nehézségeken.

3.3. Gyermekcsoportok szervezése

A bölcsődei gyermekcsoport létszámát jogszabályok határozzák meg. A csoportok maximális létszáma 14 fő akkor, ha minden gyermek betöltötte a 2. életévét. Amíg a gyermekcsoportban két évnél aluli gyermek is van, a feltöltöttség 12 fő lehet. Ennél magasabb létszám szakmailag nem fogadható el, a megengedettnél több gyermek nem csupán ellátási problémát jelent a kisgyermeknevelőnek, hanem nagyobb a zaj a csoportban, valószínűsíthetően több a konfliktus, megterhelőbb az alkalmazkodás a gyermekek számára, kevesebb a lehetőség az egyéni bánásmódra.

A gyermek a bölcsődébe járás teljes időtartama alatt ugyanabba a gyermekcsoportba járjon.

Életkor szerint homogén és vegyes csoportok egyaránt előfordulnak. Szakmailag támogathatóbb az életkor szerinti homogén csoport: részint azért, mert a gyermekek közötti nagy egyéni különbségek kezelése még homogén csoportban sem könnyű feladat, részint azért, mert a vegyes korcsoport előnyei a bölcsődés korban kevésbé érvényesülnek, mint a későbbi életszakaszokban.

3.4. Napirend

A jól szervezett, folyamatos és rugalmas napirend a gyermekek igényeinek, szükségleteinek kielégítését, a nyugodt, folyamatos gondozás feltételeit, annak megvalósítását kívánja biztosítani, megteremtve a biztonságérzetet, a kiszámíthatóságot, az aktivitás és az önállósodás lehetőségét. A napirenden belül az egyes gyermek igényeit úgy kell kielégíteni, hogy közben a csoport életében is áttekinthető rendszer legyen, a gyermekek tájékozódhassanak a várható eseményekről, kiiktatódjon a felesleges várakozási idő. Ez egyben a csoport belső nyugalalmát is biztosítja.

A folyamatos gondozáson belül az egymást követő események (tisztálkodás, étkezés, alvás) a gyermek biztonságérzetét, jó közérzetét teremtik meg – s egyben kiiktatják a felesleges várakozási időt. Kialakításának további feltételei a személyi állandóság (saját gondozónő-rendszer), a tárgyi feltételek, a jó munkaszervezés, a kisegítő személyzet összehangolt munkája, a gyermekek otthoni életének, életritmusának lehetőség szerinti figyelembe vétele.

3.5. Dokumentáció

A bölcsőde a gyermek fejlődésének nyomon követése, a fejlődési folyamat alakulásáról való tájékozódás céljából az egyes módszertani javaslatokban megfogalmazott módon dokumentációt vezethet.

A dokumentáció vezetése, az abban szereplő adatok, információk felhasználása a gyermekről való lehető legmagasabb színvonalú gondoskodás biztosítása, a gyermek fejlődésének segítése, a hátrányos helyzetű gyermekek esetében a hátrányoknak és következményeiknek enyhítése érdekében történjék. A dokumentáció semmiféleképpen sem a gyermekek minősítését szolgálja.

A dokumentáció vezetésénél fontos szempontok: a tárgyyszerűség (objektivitás), a validitás (a szempontok, kategóriák, kritériumok stb. alkalmasak annak a helyzetnek, folyamatnak a jellemzésére, amelyre használják őket), a hitelesség, az árnyaltság, a rendszeresség, illetve a folyamatosság. A dokumentáció készítéséhez alkalmazott módszerek és eszközök kiválasztásánál különösképpen tekintettel kell lenni a kisgyermek fokozott biztonságigényére (személyi- és tárgyi környezet állandósága, az adott helyzetnek a kisgyermek megszokott, számára elfogadott élethelyzetekhez

való hasonlósága). A dokumentáció vezetéséhez kérni kell a szülők hozzájárulását, a rögzítetteket kérésre a szülőknek meg kell mutatni. Tárolásánál a személyiségi jogokat a legmesszebbmenőkig figyelembe kell venni.

A kisgyermeknevelő által vezetett dokumentáció:

- „Bölcsődei gyermekegészségügyi törzslap” kisgyermeknevelői bejegyzése (havonta összefoglaló a gyermek fejlődéséről),
- üzenő füzet a szülőknek a napi jelentősebb eseményekről,
- kisgyermeknevelői jellemzés a szakértői bizottsági, illetve egyéb szakvizsgálatokhoz.

3.6. A bölcsődei nevelés-gondozás főbb helyzetei

A nevelés-gondozás valamennyi helyzetének célja a gyermek testi-lelki harmóniájának elősegítése, melyhez hozzátartozik a személyi- és tárgyi környezettel való harmónia is, ezért a nevelés-gondozás valamennyi helyzetében lehetőséget kell biztosítani a kisgyermek számára ahhoz, hogy érdeklődésének, pillanatnyi pszichés szükségleteinek megfelelően ismerkedhessen személyi- és tárgyi környezetével úgy, hogy viselkedési mintát és segítséget kapjon optimális és sokoldalú fejlődéséhez és szocializációjához. A gondozás (testi szükségletek kielégítése) és a játék a bölcsődei élet egyenrangúan fontos helyzetei, melyekben lényeges a gyermek szabad aktivitás iránti igényének és kompetencia érzésének erősítése.

A bölcsődei élet legyen élvezetes, részvételre motiváló, társas közegben zajló, interakciót ösztönző. A gyermekek számára biztosítani kell, hogy koruknak és fejlettségüknek megfelelően vegyenek részt az egyes élethelyzetek, tevékenységek előkészítésében, kiválasztásában, alakításában.

Valamennyi tevékenység, élethelyzet alakításának módszertani alapja a gyermek pozitív önértékelésének erősítése és a különböző faji, kulturális, vallási, nyelvi, nemi valamint fizikai és mentális képességbeli különbözőségek tiszteletének kialakítása.

3.7. Gondozás

Bensőséges interakciós helyzet kisgyermeknevelő és gyermek között, melynek elsődleges célja a gyermek testi szükségleteinek kielégítése.

A személyes és a szociális kompetencia kialakulásának egyik feltétele, hogy a gyermek csecsemőkortól kezdve aktívan vehessen részt a gondozási helyzetekben, lehetősége legyen úgy próbálkozni, hogy közben érzi a kisgyermeknevelő figyelmét, biztatását, támogató segítségét. Sikeres próbálkozásait a felnőtt megerősítéssel, dicsérettel jutalmazza (ez növeli az együttműködési kedvet). Lényeges az elegendő idő biztosítása, mivel az egyes mozzanatok megtanulása hosszú gyakorlást igényel. A felnőttel való kommunikáció érzelmi töltése, a kisgyermeknevelőnek a gyermekről adott jelzései kihatnak az önelfogadásra, a személyiség egészséges alakulására.

A gondozás jelentős mértékben befolyásolja a szokáskialakítást és az önállósodást.

3.8. Játék

A gyermekkor legfontosabb tevékenysége, amely segít a világ megismerésében és befogadásában, elősegíti a testi, az értelmi, az érzelmi és a szociális fejlődését. A kisgyermeknevelő a játék feltételeinek (megfelelő hangulat, hely, idő, eszközök) biztosításával és nevelői magatartásával támogatja az elmélyült, nyugodt játéktevékenységet, a kreativitást. A gyermek igényeitől és a helyzettől függően kezdeményez, szerepet vállal a játékban, annak tartalmát ötleteivel, javaslataival

színesíti. A játék ad elsősorban lehetőséget a társas kapcsolatok fejlődésére is. A többi gyermekkel való együttlét örömforrás a kisgyermek számára, a társak viselkedése mintát nyújt, segítve a szociális képességek fejlődését.

3.9. Mondóka, ének

A bölcsődében sokrétű zenei élmény átélésére, tapasztalatszerzésre ad lehetőséget a környezet hangjainak megfigyelése, a kisgyermeknevelő kellemes ének- és beszédhangja, spontán dúdolgatása, ritmusos szövegmondása, a dallam és ritmushangszerek hallgatása, megszólaltatása, a közös éneklés. A gyermek életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlettségéhez, érzelmi, hangulati állapotához igazodó, felelősséggel kiválasztott és alkalmazott játékos mondókák, gyermekdalok, népdalok és értékes zeneművek felkeltik a kisgyermek érdeklődését, formálják esztétikai érzékenységét, zenei ízlését, segítik a hagyományok megismerését és továbbélését. A személyes kapcsolatban, játékhelyzetekben átélt mondókázás, éneklés, zenehallgatás

pozitív érzelmeket keltenek, örömelményt, érzelmi biztonságot adnak a kisgyermeknek. Az ismétlődések, a játékos mozdulatok megerősítik a zenei élményt, a zenei emlékezetet. Érzelmi alapon segítik az anyanyelv, a zenei anyanyelv elsajátítását, a személyiség fejlődését, hozzájárulnak a kisgyermek lelki egészségéhez, valamint a csoportban a derűs, barátságos légkör megteremtéséhez. A bölcsődei zenei nevelés eredményes megvalósítása lehetőséget nyújt a gyermek további zenei fejlődésére.

3.10. Vers, mese

A vers, mese nagy hatással van a kisgyermek érzelmi-, értelmi- (ezen belül beszéd, gondolkodás, emlékezet és képzelet) és szociális fejlődésére. A versnek elsősorban a ritmusa, a mesének pedig a tartalma hat az érzelmeken keresztül a személyiségre. A verselés, mesélés, képeskönyv-nézegetés bensőséges kommunikációs helyzet, így a kisgyermek számára alapvető érzelmi biztonság egyszerre feltétel és eredmény. A gyermek olyan tapasztalatokra, ismeretekre tesz szert, amelyeknek megszerzésére más helyzetekben nincs lehetősége. Fejődik emberismerete, a főhőssel való azonosulás fejleszti empátiáját, gazdagodik szókinccse. A mese segíti az optimista életfilozófia és az önálló véleményalkotás alakulását. A bölcsődében a népi és az irodalmi műveknek egyaránt helye van. A helyzetek alakítását, alakulását a gyermekek pillanatnyi érzelmi állapota és ebből fakadó igényei befolyásolják elsősorban.

3.11. Alkotó tevékenységek

Az öröm forrása maga a tevékenység – az érzelmek feldolgozása és kifejezése, az önkifejezés, az alkotás – nem az eredmény.

A kisgyermeknevelő a feltételek biztosításával, az egyes technikák megmutatásával, a gyermek pillanatnyi igényeinek megfelelő technikai segítséssel, az alkotókedv ébren tartásával, a gyermek alkotásának elismerésével és megbecsülésével, megőrzésével segítheti az alkotó tevékenységek iránti érdeklődést és a személyiségfejlődésre gyakorolt hatások érvényesülését.

3.12. Egyéb tevékenységek

Ezek a tevékenységek valamilyen élethelyzet közös előkészítéséhez és megoldásához, az egymásról és a környezet szépségéről való gondoskodáshoz kapcsolódnak (pl.

viráglocsolás, gyümölcsnap előkészítése... stb.). Az öröm forrásai az együttesség, a közös munkálkodás és a tevékenység fontosságának, hasznosságának átélése. A gyermekek bármikor bekapcsolódhatnak, és bármikor kiléphetnek, az önkéntesség nagyon fontos, a tevékenykedés nem lehet feladat. A helyzetek lényeges tanulási lehetősége az egymásra épülő elemekből álló műveletsorhoz igazodással próbálkozás, az együttműködés és a feladatok megosztása. Az egyes tevékenységek fejlesztik az ízlést, a hétköznapi élet esztétikumára iránti igényességet, a mások felé fordulást, mások igényeinek figyelembe vételét és az empátiát.

3.13. Mozgás

Csecsemő- és kisgyermekkorban a mozgás alapvető formái alakulnak ki, fejlődnek. A mozgásigény rendkívül nagy, az egészséges gyermek örömmel gyakorolja a mozgást. Mind a szobában, mind az udvaron biztosítani kell a gyermekek számára minél nagyobb mozgásteret, mozgásfejlesztő játékokat, melyek használata során gyakorolják a gyermekek az egyes mozgásformákat, fejlődik mozgáskoordinációjuk, harmonikussá válik a mozgásuk. A játékeszközök szerepe az érdeklődés felkeltése, a mozgás aktivitás fenntartása.

Fontos szempont, hogy a környezet balesetmentes legyen, a veszélyforrásokat kiküszöböljük. Minél változatosabb mozgásra van lehetősége a gyermekeknek, annál nagyobb örömet lelik a játékokban.

Csecsemőknek olyan játszóhelyet kell biztosítani, amely védett, de elegendő hely áll rendelkezésre, pl.: hempergő, elkerített szobasarkok.

A nagy mozgásos játékokra a szabadban, udvaron, teraszon több lehetőség adott, mint szobában. A szobai játékok sokféleségük folytán a kéz finom mozgását és a nagy mozgásokat is fejlesztik. A szobában is szükségesek nagy mozgásos játékok.

Az önállósági törekvések támogatása során a gondozási műveletekben való aktív részvétel a praktikus mozgások gyakorlására, finomítására ad lehetőséget.

3.14. Tanulás

A teljesítményelváráshoz kötött, erőltetett ismeretgyarapításnak a bölcsődében nincs helye. A bölcsődei nevelés-gondozás területén a tanulás fogalmát a lehető legtágabban értelmezzük: minden olyan tapasztalat- és/vagy információszerzési folyamat tanulás, amely tartós változást idéz elő a viselkedésben és/vagy a gondolkodásban.

A tanulás a gyermek korából és fejlettségéből adódó tevékenység, ill. tevékenységbe ágyazottan történik.

A tanulás legfontosabb irányítója a személyes kíváncsiság, az érdeklődés.

A kisgyermekkorban tanulás színterei a természetes élethelyzetek: a gondozás és a játék, a felnőttel és a társakkal való együttes tevékenység és kommunikáció. A tanulás formái: utánzás, spontán játékos tapasztalatszerzés, a kisgyermeknevelő - gyermek interakcióból származó ismeretszerzés és szokáskialakítás.

A beszéd a kisgyermekkorban tanulás nagyon fontos eleme. A kommunikatív képességek fejlődésének feltételei a biztonságos és támogató környezetben zajló felnőtt-gyermek és gyermek-gyermek interakciók. Figyelembe kell venni azoknak a gyermekeknek a nyelvi szükségleteit, akiknek más az anyanyelvük, mint a nemzeti nyelv.

3.15. A fejlődés leggyakoribb jellemzői a bölcsődés kor végére

- nyitott, befogadó az új környezet iránt, szívesen barátozik, játszik társaival,
- már nemcsak a szoros felnőtt-gyermek kapcsolatban érzi magát biztonságban, hanem szívesen játszik társaival is,
- jól tájékozódik környezetében, ismeri a napi eseményeket,
- ismeri a szokásokat, szabályokat, ezekhez legtöbb esetben alkalmazkodik,
- önállóan étkezik, segítséggel önállóan tisztálkodik, öltözködik, szobatisztává válik,
- jól érthetően beszél, gazdag a szókincse,
- a gyermekek többsége szobatiszta.

IV.

A SZOLGÁLTATÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA

A bölcsődei ellátás igénybevételének lehetősége egész évben folyamatos.

Bölcsődei nevelésre, gondozásra jogosult az a három éven aluli gyermek akinek a szülője (törvényes képviselője):

- munkavégzése,
- munkaerő - piaci képzésben való részvétele,
- felsőoktatási intézmény nappali tagozatán hallgatói jogviszonnyal rendelkező,
- orvos által igazolt betegsége,
- vagy egyéb ok miatt a gyermek nappali ellátását biztosítani nem tudja.

A bölcsődei felvételt a szülő kérheti a saját elhatározásából, illetve a szülő hozzájárulásával a bölcsődei felvételt kezdeményezheti a:

- védőnő,
- házi gyermekorvos,
- Gyermekjóléti Szolgálat,
- Családsegítő Szolgálat,
- Gyámhatóság,

Felvételi kérelemhez az alábbi dokumentumok csatolása szükséges:

- lakcímkártya fénymásolat,
- munkáltatói igazolás,
- iskolalátogatási igazolás (tanulói jogviszony esetén),
- betegség esetén orvosi igazolás.

Rendszeres Gyermekvédelmi Kedvezményről szóló Határozat (igény esetén)

- 3 vagy több gyermek esetén Magyar Államkincstártól igazolás

4.1. A szolgáltatásról szóló tájékoztatás formája

A szolgáltatás nyújtás megkezdése előtt a bölcsőde vezetője Megállapodást köt a szülővel.

A Megállapodás főbb elemei:

- szülők és a gyermek adatai,
- szolgáltatás formája, módja,
- szolgáltatás kezdete, illetve várható vég dátuma,
- a fizetendő térítési díj mértéke,

4.2. Térítési díj megállapításának rendje

4.2.1.Étkezés térítési díj megállapítása

Vác Város Önkormányzata minden év január 1. hatállyal rendeletben megállapítja az étkezésért fizetendő nyersanyagköltséget. A térítési díj fizetésére kötelezett az étkezésért az áfával növelt nyersanyagköltséget köteles megfizetni.

Minden év április 1-től Vác Város Önkormányzata a szolgáltatási önköltség számítás alapján felülvizsgálja a térítési díjakat, és rendeletben szabályozza a fizetendő térítési díjak összegét külön ellátásonként a 328/2011. (XII.29.) Korm. rend. alapján.

Az intézményvezető a kötelezettet írásban tájékoztatja a térítési díj összegéről a megállapodás megkötésekor, illetve a térítési díj változásakor.

4.2.2.Gonozási díj megállapítása

Vác Város Önkormányzata minden év április 1-től rendeletben határozza meg a fizetendő gonozási díjat. A Bölcsődékben, a Fejlesztő Napközi Otthonban és a Fogyatékosok Napközi Otthonában ellátottak részére az Önkormányzat gonozási díj fizetését állapította meg.

A gonozási díj áfa mentes.

Az intézményvezető a kötelezettet írásban tájékoztatja a gonozási díj összegéről a megállapodás megkötésekor, illetve a gonozási díj változásakor.

A térítési díj teljes összegét átvállalja a fenntartó Rendszeres Gyermekvédelmi Kedvezményben részesülő, a 3 vagy több gyermekes, illetve a Speciális Csoportba járó gyermekek családjaitól, ők mentesülnek a gonozási térítési díj fizetése alól.

A gonozási térítési díj 50 %-át hiányzás esetén is ki kell fizetni.

4.3. A szolgáltató és az igénybevevő közötti kapcsolattartás módja

4.3.1. Kapcsolat a szülőkkel

A bölcsődei nevelés-gonozás a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. A családi és a bölcsődei nevelés-gonozás összhangja, a szülők és a kisgyermeknevelők közötti partneri kapcsolat kialakítása elengedhetetlen feltétele a gyermekek harmonikus fejlődésének. A szülő ismeri legjobban a gyermekét, így közvetíteni tudja szokásait, igényeit, szükségleteit, nagymértékben segítve ezzel a gonozónót a gyermek ismeretén alapuló differenciált, egyéni bánásmód kialakításában. A kisgyermeknevelő pedig, mint szakember, szaktudásával, tapasztalataival tudja segíteni a szülőt gyermeke nevelésében.

A szülők és a bölcsőde folyamatosan, kölcsönösen tájékoztatják egymást a gyermek fejlődéséről; ez alapvető fontosságú a személyre szóló bölcsődei nevelés-gonozás kialakításában, és a családokat is segíti a gyermek nevelésében.

A korrekt partneri együttműködés feltétele a kölcsönös bizalom, az őszinteség, a hitelesség, a személyes hangvétél (de nem bizalmaskodó), etikai szempontból megfelelő, az érintettek személyiségi jogait tiszteletben tartó, tapintatos, folyamatos kommunikáció, az információ megosztása.

A kapcsolattartásnak, tájékoztatásnak több formája van:

- fogadó óra,
- családlátogatás,
- szülői értekezlet,
- napi beszélgetések a szülővel,
- szülőcsoportos beszélgetések,
- egyéni tanácsadás (szükség esetén),
- üzenő füzet,
- szervezett családi játszónap.

4.3.2. Fogadóóra keretében a bölcsődei beiratkozással és bölcsődei étellel kapcsolatos információ átadás történik a szülők felé.

4.3.3. A családlátogatás célja: a családdal való kapcsolatfelvétel, a gyermeknek és a szülőknek otthoni környezetben való megismerése, ezért lehetőség szerint az első családlátogatásra a beszoktatás megkezdése előtt kerüljön sor. A családlátogatás arra is lehetőséget nyújt, hogy a szülő bővebben informálódjon a bölcsődei életről, jobban megismerje azokat a kisgyermeknevelőket, akikre gyermekét bízta.

A családi élet az emberek intim szférájához tartozik, ezért a családlátogatás lehetőségének ajánlásakor, az időpont megválasztásakor, a családlátogatás alatt és után a család kívánságait mindenek felett tiszteletben kell tartani (a családlátogatás előli elzárkózást is).

A családlátogatás elsősorban a családdal való kapcsolatfelvétel és a gyermekkel való megismerkedés miatt fontos. A szülő-gyermek kapcsolat megfigyelése olyan feladatokra hívja fel a figyelmünket, amelyek majd a bölcsődébe kerülést követően fontosak lehetnek. Benyomást szerezhethetünk a gyermeknek a családban elfoglalt helyéről és számos olyan körülményről, mely érdeklődésére, értelmi fejlődésére hatással lehet. Az ismerkedő családlátogatást a csoport két kisgyermeknevelője együtt teszi meg, a bölcsődébe kerülés előtt 1-2hétrel („saját **gondozónő** és a **társgondozónő**). Ez segíti a közös összehangolt munkájukat. A beszélgetést a gyermek kisgyermeknevelője vezeti. Nagyon fontos a tapintat és a bizalom.

A kisgyermeknevelő helyes magatartása családlátogatáskor:

- viselkedése magabiztos, határozott, de nem fölényes,
- megfelelő időben, személyre szóló tapintatos kérdéseket tesz fel,
- értő figyelem, nyitott, odaforduló magatartás,
- őszinte érdeklődés, visszajelzés a szülőknek,
- tiszteletben tartja a személyiséghatárokat,
- nem kioktató, vagy parancsoló,
- pontosság, rugalmasság.

A megfigyelést, tapasztalatot, célzott beszélgetés tartalmát a megfigyelési naplóban rögzíti a bölcsődében.

4.3.4. Szülői értekezlet

A beiratkozással, illetve a bölcsődei ellátással kapcsolatos informálás céljából szervezzük meg.

4.3.5. Napi beszélgetés

Fontos a napi szintű kölcsönös tájékoztatás a bölcsődébe érkezéskor és hazaadáskor is.

Érkezéskor a szülő informálja a kisgyermeknevelőt a fontos tudnivalókról, a gyermek egészségi állapotáról.

Hazaadáskor pedig a kisgyermeknevelő informálja a szülőket a nap eseményeiről, illetve a gyermek fejlődéséről. A napi beszélgetések erősítik a bizalmat és segítik a gyermek megismerését.

4.3.6. Szülőcsoportos megbeszélések

A kapcsolattartásnak olyan módszere, amely lehetővé teszi az egy csoportba tartozó gyermekek szülei számára, hogy szervezett formában találkozzanak és kommunikáljanak aktuális témákról a gyermekek fejlődésével kapcsolatban. A beszélgetéseket a csoportba tartozó kisgyermeknevelők vezetik, tapasztalatukkal szakmai tudásukkal segítik a szülőket a kérdéses helyzetek megoldását illetően.

4.3.7. Egyéni tanácsadás

Személyes beszélgetést igénylő kérdésekben egyéni beszélgetést kezdeményezhet a szülő, illetve a kisgyermeknevelő vagy a bölcsődevezető is.

4.3.8. Üzenő füzet

Írásos tájékoztatási forma a szülő és a kisgyermeknevelő között.

4.3.9. Szervezett családi játszónap

Évek óta szokás bölcsődénkben nyáron az úgynevezett családi játszónap megszervezése, mely során egy vidám délutánt szoktunk eltölteni a családokkal, ezt a kezdeményezést a jövőre nézve is tervezzük megvalósítani.

4.4. Az Intézmény szolgáltatásáról szóló tájékoztatás helyi módja

- nyílt napok,
- gyermeknap, egészségnap,
- Bölcsődei tájékoztató,
- internetes elérhetőség,
- Intézményi honlap,

4.5. További kapcsolattartás

4.5.1. A bölcsőde kapcsolatai más intézményekkel

Együttműködik mindazokkal, akik a prevenció és az alapellátás területén a gyermekkel, illetve a gyermek családjával kapcsolatba kerülhetnek, egymás kompetencia határainak kölcsönös tiszteletben tartásával.

- gyermekjóléti szolgálat,
- családsegítő szolgálat,
- védőnői szolgálat,
- házi orvos, házi gyermekorvos,
- gyámhivatal,
- óvoda.

4.5.2. Bölcsőde és óvoda kapcsolata

A két intézmény között fontos olyan tartalmas kapcsolat kialakítása, amely a kölcsönös érdeklődés révén lehetővé teszi egymás munkájának, céljainak megismerését, megértését, ezáltal a gyermekek számára az átmenet is zökkenőmentesebbé válhat.

4.5.3. Egyéb kapcsolatok

A kompetenciahatárok kölcsönös tiszteletben tartásával kooperatív kapcsolatokat kell kialakítani mindazokkal az intézményekkel, melyekkel a családok kapcsolatba kerülnek / kerülhetnek (többek között: Védőnői Szolgálat, Házi Gyermekorvosi Szolgálat, Gyermekjóléti Szolgálat, Családsegítő Központ, Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat, Gyámhatóság, Nevelési Tanácsadó, Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság).

A bölcsődék és a különböző (bölcsődei hálózaton belüli és a családsegítés területén működő) civil szervezetek közötti együttműködés sok tekintetben hozzájárulhat a bölcsődei ellátás fejlődéséhez, az ellátást igénybe vevő családok szükségleteinek kielégítéséhez.

Ezen kívül az intézményrendszerünk keretén belül is fontosnak tartjuk a kapcsolattartás rendszerességét.

Kapcsolattartás részeként egyéb rendezvényeken is képviselhetjük intézményünket, mint például Esély Egyenlőség Napja, Bölcsődék Napja, Szociális Munka Napja, összmunkatársi értekezlet, illetve ünnepi megemlékezések

V.

AZ IGÉNYBEVEVŐK ÉS A SZEMÉLYES GONDOSKODÁST VÉGZŐK JOGAINAK VÉDELME

5.1. A bölcsődei ellátást igénybe vevő szülők jogai

- a gyermeke ellátásáról tájékoztatást kapjon,
- megismerje a bölcsődei nevelés- gondozás elveit és a szakmai munkát,
- iratbetekintési jog,
- tájékoztatási jog,
- véleménynyilvánítási jog.

5.2. A gyermeknek joga van

- állandóságot, érzelmi biztonságot nyújtó teljes körű ellátásban részesüljön
- segítséget kapjon a személyisége kibontakoztatásához
- emberi méltósághoz való jog
- nemzeti, etnikai, vallási hovatartozás kapcsán történő megkülönböztetéstől mentes gondozásban való részvétel.

A gyermekek jogi védelme minden olyan természetes és jogi személy kötelessége aki a gyermekek nevelésével foglalkozik.

Az ellátást igénybe vevőket megilleti:

- alkotmányos jogok tiszteletben tartása,
- személyi adatok védelme és titokkezelés,
- az ellátott jogi képviselő segítségével jogaik gyakorlásában, esetleg felmerülő panaszuk kivizsgálásában.

5.3. A bölcsődében foglalkoztatott személyek, munkavállalók jogvédelme érdekében biztosítani kell

- az emberi és személyiségi jogok tiszteletben tartását,
- munkavégzéshez kapcsolódó megbecsülését,
- megfelelő munkakörülményeket.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény értelmében, a bölcsődei ellátásban részesülők érdekeinek védelmében az intézmény Érdekképviselői Fórumot köteles működtetni.

A Bölcsődei Érdekképviselői Fórum feladata a bölcsődei ellátásban részesülő gyermekek érdekeinek védelme és képviselete.

Célja, hogy megteremtse a bölcsődei ellátásban részesült gyermekek szülei, a fenntartó és az intézmény képviselői közötti együttműködés szélesebb körű alapjait.

A Fórum szavazati jogú választott tagjai:

- bölcsődei ellátásban részesülő gyermekek szülei, illetve törvényes képviselői,
- bölcsőde dolgozóinak képviselői,
- az intézményt fenntartó önkormányzat képviselői.

Az Érdekképviselői Fórum működésével kapcsolatos információkat, választott tagjainak nevét, elérhetőségét, illetve a gyermekjogi képviselő nevét, elérhetőségét a bölcsődei ellátást igénybe vevő szülők számára jól látható helyre ki kell helyezni.

VI. A BÖLCSŐDE SZEMÉLYI FELTÉTELEI

A személyi feltételek kialakításánál elsődleges szempont a személyi állandóság biztosítása. A gyermekek bölcsődébe kerülésétől az óvodába való átmenetig a nevelést-gondozást ugyanaz a kisgyermeknevelő viszi végig.

Bölcsődénkben a 3 csoport ellátását 6 kisgyermeknevelő végzi, illetve a bölcsődevezető a vezetői teendői mellett, gondozási-nevelési feladatokat is ellát, szükség szerint helyettesíti a kisgyermeknevelőket a csoportokban.

A technikai dolgozók a kisgyermeknevelők munkáját segítik, illetve a takarítási feladatokat látják el.

Gyermekorvost megbízási szerződéssel alkalmaz az intézmény, aki heti 1 alkalommal 3 órában látja el a feladatait.

11 munkavállaló dolgozik a bölcsődénkben.

A munkakörök a következően alakultak:

Bölcsődevezető kisgyermeknevelő	1 fő
Csecsemő és kisgyermeknevelő	6 fő
Technikai munkatárs	3 fő
Udvari munkás –karbantartó	1 fő

6.1. Továbbképzések, házi továbbképzések

A TÁMOP 5.4.10. Szociális képzések rendszerének modernizációja című projekt keretében indulnak továbbképzési lehetőségek, melynek elérhetőségéhez előzetes regisztráció szükséges.

A szakmai színvonal megőrzése érdekében, minden hónapban, jellemzően házi továbbképzéseket tartottunk és tervezzük ezt a jövőre nézve is megvalósítani.

Minden alkalommal más és más téma kerül feldolgozásra, a felmerülő témákhoz tanulmányainkból szerzünk információkat, hiszen az elmúlt években több munkatársunk is sikeresen megszerezte a kisgyermeknevelői felsőfokú szakképesítést. A minőségi munka megtartása, illetve elérése érdekében, folyamatos fejlődésre, nyitottságra, valamint tanulásra van szükség, így a házi továbbképzések kapcsán is lehetőség nyílik a szakmai tudás felfrissítésére és a látókörünk szélesítésére.

VII.

A BÖLCSŐDEI ELLÁTÁS TÁRGYI FELTÉTELEI

7.1. Megközelíthetőség jellemzői

A Szegfű utcai Bölcsőde Vác város Deákvárnak elnevezett kertvárosi részében, zöldövezetben, csendes, egyirányú utcában található. Mellettünk óvoda és védőnői szolgálat működik. Közelünkben buszmegálló található, illetve az épület előtt van parkolási lehetőség.

7.2. Épület üzemeltetési jellemzői

Az épületet bölcsődének tervezték, ennek megfelelően lettek a helyiségek kialakítva, így jelenleg 42 férőhellyel, 2 gondozási egységgel, illetve 3 csoporttal működünk.

A 2011.-es évben valósult meg a Szegfű utcai Bölcsőde férőhely bővítése. Azelőtt csak egy egység és azon belül két csoport működött. A bővítés kapcsán az épület kihasználatlan helyiségei átalakításra kerültek, ennek során egy 52 nm-es csoportszoba, fürdőszoba, illetve átadó és Uniós szabványnak megfelelő mozgáskorlátozottak részére is alkalmas mosdó, valamint öltöző helyiség lett átadva. Az épületrészhez külön bejárat, illetve saját udvarrész tartozik, innen megközelíthető mosdó és játéktárolóval ellátva.

Az új részleggel kapcsolatban 2012. március 09.-től rendelkezünk Működési Engedéllyel.

7.3. Csoportszobák

A csoportszobák alapterülete megfelel a követelményeknek, valamint a csoport létszámának. A gyermekek életkorának, fejlettségének megfelelő bútorzattal, gondozási eszközökkel és játékokkal rendelkezünk.

Elegendő hely áll rendelkezésre a nagy mozgásos tevékenységekhez és a többi játékokhoz.

A gyermekeknek saját helyük van az asztalnál étkezéskor, illetve állandó ágyazási helyet biztosítunk a nyugodt alvás lehetőségének megteremtéséhez, így a tárgyi állandóság elve is megvalósul.

Minden csoportszobában pihenősarok van kialakítva, a párnák, puha textil játékok nyugtató hatásúak lehetnek a gyermekek számára.

7.4. Játékkészlet

A játékkészlet kapcsán biztonsági, egészségügyi, illetve pedagógiai szempontok is figyelembe vannak véve.

Minden tevékenységformához rendelkezünk megfelelő játékkészlettel, jellemzően konstruáló, szerepjátékhoz kapcsolódó, logikai készséget fejlesztő, alkotó, illetve mozgásfejlesztő játékokkal vagyunk felszerelve.

Különböző témájú ismeretet adó és mesélhető képeskönyvek állnak rendelkezésre minden csoportszobában.

A különböző korcsoportok és a nemek közti különbségnek megfelelően van a játékkészlet kialakítva.

A játékok biztonságos használatára, valamint a tisztán tartására figyelünk

7.5. Fürdőszobák

A fürdőszobák mindhárom csoport esetében közvetlenül a szobákhoz kapcsolódnak.

A gyermekek gondozását és önállósodását segítő berendezési tárgyak a gyermekek méretéhez igazítottak és megfelelően felszereltek.

7.6. Gyermeeköltözők

A gyermekek váltó és otthoni ruháinak jellel ellátott bölcsődei öltözőszekrényeket biztosítunk.

A szülők számára a várakozás feltételeit az átadóban tesszük lehetővé.

A szülők számára a faliújságon találhatóak a tájékoztatási jellegű információk.

7.7. Helyiségek díszítése

Az helyiségek díszítését illetően hangulatos, esztétikus környezet kialakítására törekszünk.

Az évszakok váltakozásának megfelelően díszítünk, illetve az ünnepek megjelenítését is figyelembe vesszük.

7.8. Játszóudvarok

A játszókertekben biztosított a gyermekek szabad levegőn történő játéklehetősége.

Az udvarokon beépített, illetve mobil játék eszközök is találhatóak.

Mindkét udvarrészen homokozó használata is biztosított.

7.9. Terasz

A gyermekszobákhoz közvetlen ajtókijáráttal kapcsolódnak a teraszok.

Az első két szobához fedett terasz tartozik, illetve a harmas csoporthoz csatlakozó terasz kitekerhető napernyővel van ellátva.

7.10. Konyha

A Szegfű utcai telephelyen tálaló konyhával rendelkezünk, így az ételeket fogyasztásra kész állapotban, zárt szállítóedényben, megfelelő hőmérsékleten kapjuk meg. Az ételek tálalását a konyhai feladatokat ellátó, munkatársunk ételmezés-egészségügyi és ételmszer higiénés előírásoknak megfelelően, védőköpenyt és fityulát viselve végzi.

Az ételeket a kisgyermeknevelők is megkóstolják, mielőtt a gyermekeknek felkínálják, így egyben ellenőrzik a minőségét és hőmérsékletét, illetve példát mutatva kedvet kaphatnak a gyermekek az ebéd elfogyasztásához.

7.11. Az épület szociális helyiségei

Bölcsődénkben külön étkező helyiség áll rendelkezésre a munkavállalók nyugodt étkezési lehetőségeinek biztosítására.

7.12. Élelmezéssel kapcsolatos tapasztalatok bemutatása

A Kölcsey utcai telephelyen történik az ételek elkészítése, korszerű táplálkozási elvek figyelembe vételével, élelmezésvezető által előre megtervezett, ajánlott napi tápanyag, energia és vitamintartalom figyelembe vételével. Az élelmiszerek helyes kiválasztásának, a felhasznált mennyiségnek, az élelmiszerek arányának a gyermekek táplálkozásában fokozott jelentősége van. Az étrend változatos, idényjellegű, téli hónapokban is friss alapanyagokból, illetve zöldségekből készítik el az ételt. A gyermekek egészséges fejlődése érdekében, kevesebb finomított cukrot tartalmaznak az ételek és a tejes folyadékok, ennek ellenére jóízű, minőségileg és mennyiségileg is megfelelő táplálékot biztosítanak a gyermekek számára.

Az Állategészségügyi és Élelmiszer-ellenőrző Hivatal és az ANTSZ előírásainak megfelelően, illetve a HACCP rendszer szabályait betartva történik az élelmiszerek tárolása és felhasználása.

VIII.

TELJESÍTMÉNYÉRTÉKELÉSI RENDSZER AZ INTÉZMÉNYBEN

A minősítés célja a közalkalmazott munkaköri feladatai ellátásának megítélése, az ezt befolyásoló ismeretek, képességek értékelése, valamint a szakmai fejlődés elősegítése.

Ez a minősítő rendszer egy kommunikációs csatorna a munkavállalók és a munkáltató között, amely fejlesztésre vonatkozó javaslatokat, célkitűzéseket is feltüntethet, illetve alkalmat ad az elvárások tisztázására.

III.

SZOCIÁLIS NAPPALI ELLÁTÁS FELADATAI, A TEVÉKENYSÉGEK RÉSZLETES SZAKMAI MEGHATÁROZÁSA

A szolgáltatások közös célja a differenciált, személyes, speciális ellátási szükségleteket kielégítő, minőségi szolgáltatások nyújtása. Az Intézmény komplex szolgáltatásai miatt a terület ellátórendszerének meghatározó és nélkülözhetetlen részévé vált.

1. A szociális nappali ellátás célja

A harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak napközbeni étkeztetését. Rendkívül indokolt esetben nappali ellátás olyan fogyatékos személyek részére is biztosítható, akire nézve szülője vagy más hozzátartozója gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban vagy ápolási díjban részesül.

A gondozás során biztosítjuk az igénybe vevő korának, egészségi állapotának megfelelő fizikai és egészségügyi ellátást, pszichés gondozást, valamint fejlesztő/szinten tartó foglalkoztatást. Szakmai programunk hosszú távú célja a lehető legszélesebb körű integráció elérése a normalizáció, az autonómia elvének figyelembevételével, melynek révén az ellátást igénybe vevő személyeket hozzásegíti a társadalmi életbe való beilleszkedéshez. Annak érdekében, hogy esélyegyenlőségük javuljon, hátrányaik csökkenjenek, olyan szolgáltatás nyújtását biztosítjuk, amely humanizált, az egyéni elvárások és szükségletek figyelembevételén alapul. Céljaink megvalósulását elősegítő feladataink az ellátottak meglévő képességeik hangsúlyozzák, elősegítenek olyan mechanizmusokat kialakítani, melyekben önálló döntéshozatal és felelősségvállalás működik, és nem utolsó sorban felkeltik az egyén belső igényeit is.

Az Intézmény nappali ellátása nem csak napközbeni felügyelet biztosít, programokat szervez és foglalkozásokat tart, hanem napi egyszeri főétkezést, plusz reggelit és uzsonnát biztosít a gondozottjainak részére, munkanapokon.

A nappali ellátás keretében történő gondoskodás megelőzi a fogyatékos személy teljes függőségének kialakulását a családjától, illetve a segélyre szoruló inaktív életforma berögzülését.

Intézményünkben arra törekszünk, hogy a fogyatékos ember a társadalom egyenrangú tagjává váljék, ahol a többség által megteremtett feltételek és körülmények segítik, hogy a *sérült ember emberhez méltó* életet éljen.

2. A szociális nappali ellátás feladata

Az Intézmény törekszik a személy centrikus, magas színvonalú, folyamatosan megújulni képes működés megvalósítására, különös hangsúlyt fektetve az egyéni

bánásmódra, a megfelelő mentálhigiénés ellátásra, a fogyatékoság típusának és súlyossági fokának megfelelő, differenciált fejlesztő eljárások alkalmazására.

- Intézményünk az ellátottak részére szociális, egészségi, mentális állapotuknak megfelelő napi életritmust biztosító szolgáltatást nyújt.
- A helyi igényeknek megfelelő közösségi programokat szervez, valamint helyet biztosít a közösségi szervezésű programoknak, csoportoknak.
- Szolgáltatásainkat nyitott formában biztosítjuk úgy, hogy az ellátotti kör és a lakosság által egyaránt elérhető módon működjön.
- Szolgáltatásainkat úgy szervezzük meg, hogy az ellátottaink állapotának megfelelő önállóság, döntési lehetőség biztosított legyen.
- A személyes gondoskodás során fokozott gondot fordítunk arra, hogy az ellátásban részesülő személyek emberi és állampolgári jogai érvényesüljenek, az egyén autonómiáját elfogadó, integrációját minden eszközzel segítő humanizált környezet alakuljon ki.
- Mint nappali ellátást nyújtó otthon gondoskodunk az önmaguk ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képes személyek napi háromszori étkezéséről, mentális gondozásáról, szabadidős programok szervezéséről, szükség szerint az egészségügyi alapellátás megszervezéséről, a szakellátásokhoz való hozzájutás segítéséről.
- Hivatalos ügyek intézésének segítéséről, munkavégzés lehetőségének szervezéséről, életvitelre vonatkozó tanácsadásról, életvezetés segítéséről, speciális önszerveződő csoportok támogatásáról, működésének, szervezésének segítéséről.
- Gondoskodunk az igénybevevő személyek konfliktusainak megoldásáról, szociális és mentális gondozásukról, egyéb szolgáltatásokhoz való hozzáféréshez juttatásukról, teljes körű ellátásukról.
- Gondoskodunk az igénybevevők mentálhigiénés és gyógypedagógiai ellátásáról, az igénybevevő korának, egészségi állapotának, képességeinek és egyéni adottságainak figyelembe vételével.
- Elkészítjük a fogyatékos személyek Egyéni Fejlesztési Tervét, amely terv az ellátott személyről készített gyógypedagógiai, egészségi és mentális állapotra vonatkozó jellemzés, mely tartalmazza az egyénre szabott bánásmód leírását és az önellátási képesség fejlesztését. Ellátottaink számára Egyéni Gondozási Tervet készítünk. Folyamatosan figyelemmel kísérjük az ellátott állapotát, ennek érdekében a fejlesztési terveket, az egyéni gondozási terveket munkacsoportunk fél évente értékeli.
- Értesítjük és tájékoztatjuk az igénybevevőt, illetve hozzátartozóját/törvényes képviselőjét
 - az igénybevevő egészségi állapotáról, annak lényeges változásáról - az ellátás esetleges ideiglenes szüneteltetéséről
 - a díjfizetési hátralék következményeiről, valamint a behajtás érdekében kezdeményezett intézkedésünkről.

3. Az ellátandó célcsoport jellemzői

Az ellátandó célcsoport tagjai a fogyatékoság teljes spektrumát felölelik, így az enyhe értelmi fogyatékostól, a halmozottan fogyatékos és autista személyek is megtalálhatóak az Intézmény ellátotti körében.

A heterogén ellátotti kör meghatározza a nappali ellátás gondoskodásának struktúráját és a napi tevékenység körét is.

Az enyhe fogyatékos ellátottainak fogyatékoság szerinti megoszlása:

Enyhe értelmi fogyatékos: akiknek értelmi sérülése szülési, illetőleg enyhe magzati károsodás, vagy szülési trauma következtében, továbbá tizenegyedik életévét megelőzően bekövetkező betegség miatt enyhe fokú.

Mozgásfogyatékos: akinél a mozgásrendszer károsodása, illetőleg funkciózavara miatt a helyváltoztatás enyhe fokban nehézkes, segédeszköz állandó használata még nem szükséges, a mozgás nem kötött kerekesszék használatához.

Látásfogyatékos: akinek segédeszközzel (szemüveg) még korrigálható a látóképessége, a sérülés enyhe fokú, de tartós, maradandó és romló tendenciájú.

Hallásfogyatékos: akinek hallásvesztése enyhe fokú, olyan mértékű, hogy a beszédnek hallás útján történő megértésére segédeszközzel még képes, és halláskárosodása mellett a hangzó beszéd érthető ejtése elmarad.

Az enyhe fogyatékosok ellátásában az önálló életvezetés tanítására, a dolgozói életritmus szocializálására, társadalmi kapcsolatok kiépítésére és fenntartására, önálló kulturált szabadidő eltöltés lehetőségére helyezi a nagyobb hangsúlyt.

A középsúlyos fogyatékos ellátottainak fogyatékoság szerinti megoszlása:

Az ellátottak általános kór-ok szerinti megoszlása:

- Kromoszóma rendellenesség
- Halmozottan súlyos értelmi fogyatékos
- Szülés körüli sérülés
- Autista

Kromoszóma rendellenesség: olyan rendellenességet jelent, amely kromoszóma többlettel, vagy hiánnyal jár, illetve a kromoszóma állomány sérülése áll a háttérben. Leggyakoribb ilyen rendellenesség a Down-szindróma.

Halmozottan súlyos értelmi fogyatékos: olyan sérülés, amikor az értelmi fogyatékoság más fogyatékosággal, vagy fogyatékoságokkal is társul.

Szülés körüli sérülés: olyan sérülés, amikor a szülés körül valamilyen probléma miatt oxigénhiány lép fel, illetve életmentő beavatkozások miatt a magzat sérül.

Autista: olyan pervazív (a személyiség egészét érintő) zavar, amely a kommunikációt, a szociális kapcsolatokat és gondolkodási struktúra egészét érinti.

A középsúlyos fogyatékosok ellátásában az önálló életvezetés csak bizonyos területen, állandó támogatás mellett érhető el. Az erre való felkészítés több eszközt, speciális módszereket feltételez. A szabadidő eltöltésére való törekvés több támaszt, nagyobb számú segítő személyt igényel. A gondozási munkák több esetben terjednek ki ápolási feladatokra.

4. Fogyatékosok Napközi Otthona

Vác Város Önkormányzat Bölcsődék és Fogyatékosok Intézményének Fogyatékosok Napközi Otthonában elsősorban váci, fogyatékosággal, saját otthonukban élő, tizennyolcadik életévüket betöltött, szociális és mentális támogatásra szoruló, önellátásra képes, vagy részben képes, önálló helyváltoztatásra legalább segédeszközzel képes értelmi fogyatékos illetve halmozottan sérült felnőtt személyek részére nyújt napközbeni ellátást, fejlesztést, képességeik szinten tartását, közösségi

keretek között, egyéni és csoportos foglalkoztatási formában. Segíti társadalmi beilleszkedésüket.

A Fogyatékosok Napközi Otthona a feladatellátás szakmai tartalma alapján értelmi fogyatékos emberek napközbeni ellátását végzi nappali ellátás keretében. Munkáját a szakmai program, a hatályos jogszabályok, a módszertani szervezetek által kiadott szakmai irányelvek, útmutatások szerint végzi. Adatszolgáltatási kötelezettségének a hatályos jogszabályok és a felügyeleti szerv által meghatározott rendben, illetve eseti felhívásra tesz eleget.

Az ellátottak számára biztosítjuk:

- étkezést,
- szabadidős programok szervezését,
- szükség szerint az egészségügyi alapellátás megszervezését,
- szakellátásokhoz való hozzájutás segítségét,
- hivatalos ügyek intézésének segítségét,
- munkavégzés lehetőségének szervezését,
- életvitelre vonatkozó tanácsadás,
- életvezetés segítségét,
- speciális önszerveződő csoportok támogatását, működésének, szervezésének segítségét,
- felvilágosító előadások szervezését,
- egészséges életmódról szóló tanácsadást,
- masszázs lehetőségét,
- mentális gondozást,
- egészségi és pszichés állapotnak megfelelő, gondozást,
- terápiás foglalkoztatást,
- szabadidő kulturált eltöltésének szervezését.

4.1. A biztosított szolgáltatások formái, köre, rendszeressége

4.1.1. Gondozás

Ellátottaink gondozását naponta folyamatosan végezzük. A gondozási munkában valamennyi dolgozónk részt vesz. A gondozási szükséglet tartalmi összetételét az ellátott állapota szabja meg.

A szolgáltatási egység gondozási tevékenysége alatt a szolgáltatást igénybe vevő részére olyan fizikai, mentális és életvezetési segítséget nyújt, amelynek során az igénybevevő szociális, testi és szellemi állapotának megfelelő egyéni bánásmódban való részesítése keretében a hiányzó, vagy csak korlátozottan meglévő testi – szellemi funkcióinak helyreállítására kerül sor. Az ellátott személyre ható komplex gondozás, az alábbiakban nyilvánul meg:

- a gondozás valamennyi tartalmi elemét egyszerre kell alkalmazni
- teljes mértékben figyelembe vételre kerül az ellátott személy egyénisége, igénye, sajátossága
- a gondozás folyamatát tervszerűen és folyamatosan kell szervezni és végrehajtani.

4.1.2. Egészségügyi ellátás

Az Intézmény gondoskodik a szolgáltatást igénybe vevő egészségmegőrzését szolgáló felvilágosításáról szakorvosi ellátáshoz való hozzájárulásáról kórházi kezeléshez való hozzájárulásáról.

4.1.3. Terápiás foglalkoztatás

A terápiás munkatárs, és a mentálhigiénés asszisztens különféle terápiás foglalkozásokat szervez naponta az ellátottak meglévő képességeinek szinten tartása és fejlesztése érdekében forgócsoportos rendszerben. A csoportok kialakítása során figyelembe vettük az ellátást igénybevevők életkorát, és fejlettségi szintjét. A csoport létszáma 8 főnél nem lehet több.

A terápiás munkatárs kiemelt feladata a napos rendszerben történő fejlesztési modell követése az egyéni gondozás és egyéni fejlesztés/szinten tartás eredményessége érdekében. Az egyéni és csoportfoglalkozás keretében biztosítja:

- a személyre szabott bánásmódot,
- a konfliktushelyzetek kialakulásának megelőzése érdekében az egyéni, csoportos megbeszélést,
- a szabadidő eltöltésének feltételeit,
- a szükség szerinti terápiás és relaxációs foglalkozást,
- az ellátottak családi és társadalmi kapcsolatai fenntartásának feltételeit,
- az Egyéni Fejlesztési Tervek megvalósítását,
- a hitélet gyakorlásának feltételeit,
- segíti, támogatja az intézményen belüli kisközösségek, társas kapcsolatok kialakulását és működését.

5. Fejlesztő Napközi Otthon

Vác Város Önkormányzat Bölcsődék és Fogyatékosok Intézményének Fejlesztő Napközi Otthonában a többször módosított a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 6 §. 3 bekezdés értelmében a „ A fogyatékos, tartósan beteg gyermeknek joga van a fejlődését és személyisége kibontakozását segítő különleges ellátáshoz.”

Vác Város Önkormányzat Bölcsődék és Fogyatékosok Intézményének Fejlesztő Napközi Otthonában elsősorban Vác városában illetve önkormányzatok közötti megállapodás alapján Vác vonzáskörzetében élő, olyan sajátos nevelési igényű (súlyosan, halmozottan fogyatékos) és/vagy autista személyek részére nyújt nappali ellátást, akik családban nevelkednek, önkiszolgálásra részben képesek vagy önellátásra nem képesek, állandó felügyeletre szorulnak. Lehetőséget biztosít napközbeni tartózkodásra, ápolói, gondozói felügyelet mellett, társas kapcsolatok kialakítására, szociális viselkedési minták elsajátítására, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére, továbbá megszervezi az ellátottak étkeztetését.

3 – 6 éves kor közötti gyermekek korai fejlesztését a Pest Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Váci Tagintézménye által biztosított szakember végezheti külön megállapodás alapján.

5 – 6 éves kor közötti gyermekek fejlesztő nevelését Pest Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Váci Tagintézménye által biztosított szakember végezheti külön megállapodás alapján.

A hatodik életévüket betöltött gyermekek illetve tanköteles korú fiatalok fejlesztő nevelés – oktatás ellátása, egyéni és csoportos foglalkozások keretében történik, melyet kiegészít a BEMER és SNOEZELEN terápia alkalmazása gyógypedagógus vezetésével, mely szakember jelenlétét a Cházár EGYMI Simon Antal tagintézménye biztosítja.

A nem tanköteles korú fiatalok foglalkoztatását, fejlesztését az Intézmény terápiás munkatársa végzi, gyógypedagógiai asszisztens és gondozónő bevonásával, a teljes gondozási idő alatt.

A nevelhetőség és a nevelési folyamatban történő személyiség megnyilvánulása az ember legáltalánosabb tulajdonsága. A nevelhetőség sérült biológiai feltételei nem indokolhatják még a legsúlyosabb fogyatékoság esetén sem a nevelés megtagadását.

Az intézménybe az illetékes szakértői bizottságok javaslata alapján nyerhetnek felvételt a tanulók.

5.1. A fejlesztés alapelvei

- egymásra épülő gyógypedagógiai fejlesztő munka,
- a nevelés korrekciós jellegének az elve
- az egyéni bánásmód elve
- a tudatosság, célszerűség elve,
- védő-irányító, de az önálló személyiséget is a lehetőségek alapján kibontakozni hagyó nevelés-oktatás,
- támaszkodni kell a tanulók pozitív tulajdonságaira, érzelmi kötődéseik gazdagságára,
- a képességelőnyöknek valamennyi nevelési helyzetben való érvényesítése,
- a nevelői hatások egységének az elve,
- az aktivitás elve.

5.2. A fejlesztés célja

- neveltjeinket felkészíteni arra, hogy az intézménylátogatás befejezése utáni életközegben szociális integrálódásuk eredményes legyen,
- védő-integráló segítséggel emberhez méltó életet élhessenek,
- a módosult fejlődésmenet és a sajátos tanulási képességet figyelembe véve a nevelés speciális módszereivel a gyermekek kommunikációs képességeinek, kultúrtechnikai ismereteinek fejlesztése,
- alapvető emberi értékek, viselkedési formák, praktikus ismeretek elsajátítása, személyiségük sokoldalú fejlesztése.

Ezen célok és feladatok megvalósításához oldott, nyugodt légkört teremtünk, amelyben a gyermek és a felnőtt egyaránt jól érzi magát. Ez a légkör a kölcsönös bizalom, az elfogadás, a gyermeki és egyéni sajátosságok figyelembevételével, az egységes és következetes, egymásra épülő pedagógiai munkán nyugszik. A fentiek megléte segíti a tanulói képességek kibontakozását, és a megfelelő pedagógiai munkát.

5.3. A fejlesztés feladatai

- önkiszolgálásra, helyes életritmusra nevelés,
- értelmi nevelés,
- kognitív funkciók nevelése,
- szociális beilleszkedés elősegítése
- kommunikáció fejlesztése (ahol lehetséges a hangzó beszéd kialakítása, illetve a jelnyelv használata),
- erkölcsi nevelés,
- konfliktuskezelésre való nevelés,
- játékokra nevelés,
- családi életre (családi szerepek) való nevelés,
- szexuális nevelés (szociális- és nemi szerepek, nemi higiéné, férfi-nő közötti szociális magatartásformák, szexuális abúzus megelőzése, kivédése, az emberi intimitás tiszteletben tartása, onánia kérdése, fogamzásgátlás, szexuális úton terjedő betegségek).

5.4. A fejlesztés eszközei, eljárásai

- követelés módszerei (a helyes formák megkövetelése, a helytelen formák gátlása),
- serkentés (bízgatás, helyeslés, ígéret, jutalom, dicséret),
- meggyőzés módszerei (példa, értelmi meggyőzés bizonyos fokig, cselekedetek összehasonlítása, megbeszélés),
- gyakorlás módszere, szoktatás (hozzászoktatás, alkalmazkodó szoktatás, átszoktatás, leszoktatás).

6. Az ellátottak és a személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelme, speciális jogok, tájékoztatási kötelezettség

6.1. A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézményekben **ellátottak jogai** a többször módosított 1993. évi III. szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló törvény 94 /E. §-a értelmében az alábbiak szerint:

94/E. § (1) A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézményi ellátást igénybe vevő ellátottnak joga van szociális helyzetére, egészségi és mentális állapotára tekintettel a szociális intézmény által biztosított teljes körű ellátásra, valamint egyéni szükségletei, speciális helyzete vagy állapota alapján az egyéni ellátás, szolgáltatás igénybevételére. Az alapszolgáltatásban részesülő számára az igénybe vett ellátáshoz kapcsolódó, az e törvényben meghatározott általános vagy speciális jogokat is biztosítani kell.

(2) A szociális szolgáltatások biztosítása során az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. Az ellátást igénybe vevő jogvédelmi helyzetét csak a törvényben, illetve törvény felhatalmazása alapján készült kormányrendeletben meghatározott esetekben és feltételek mellett lehet vizsgálni.

(3) Az ellátást igénybe vevőnek joga van az intézmény működésével, gazdálkodásával kapcsolatos legfontosabb adatok megismeréséhez. Ennek teljesítése érdekében az intézmény vezetője évente tájékoztatót készít az intézmény gazdálkodásáról és azt az intézményben jól látható helyen kifüggeszti,

illetve szükség esetén szóban ad tájékoztatást az ellátást igénybe vevő részére. A tájékoztató tartalmazza

a) az intézmény működési költségének összesítését,

b) a 115/A. § (1) bekezdése szerinti, térítésmentesen biztosított szolgáltatások kivételével az intézményi térítési díj havi összegét,

c) az egy ellátottra jutó havi önköltség összegét.

(4) A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmény az általa biztosított szolgáltatást olyan módon végzi, hogy figyelemmel legyen az ellátást igénybe vevőket megillető alkotmányos jogok maradéktalan és teljes körű tiszteletben tartására, különös figyelemmel

a) az élethez, emberi méltósághoz,

b) a testi épséghez,

c) a testi-lelki egészséghez

való jogra.

(5) Az ellátást igénybe vevőt megilleti személyes adatainak védelme, valamint a magánéletével kapcsolatos titokvédelem. Az igénybevételi eljárás során különös figyelmet kell fordítani arra, hogy az ellátást igénylő adataihoz csak az arra jogosult személyek férjenek hozzá. Az intézményvezető köteles biztosítani továbbá, hogy az intézményi elhelyezés során az ellátott egészségi állapotával, személyes körülményeivel, jövedelmi viszonyaival kapcsolatos információkról más ellátást igénybe vevő, valamint arra illetéktelen személy ne szerezhessen tudomást, különös figyelemmel az ellátást igénybe vevő szociális rászorultságának tényére.

(6) Az intézmény nem korlátozhatja az ellátottat a személyes tulajdonát képező tárgyai, illetve mindennapi használati tárgyai használatában, kivéve a házirendben meghatározott azon tárgyak körét, amelyek veszélyt jelenthetnek az intézményben élők testi épségére. A veszélyeztető tárgyak körét, ezen tárgyak birtoklásának feltételeit, illetve ellenőrzését a házirend szabályozza. A korlátozás azonban nem érintheti a mindennapi használati tárgyakat.

(7) Az intézményvezetőnek gondoskodnia kell az ellátást igénybe vevők intézménybe bevitt vagyontárgyainak, személyes tárgyainak és értékeinek megfelelő és - szükség esetén - biztonságos elhelyezéséről. Az intézmény a házirendben szabályozhatja - figyelemmel a raktározási és elhelyezési lehetőségekre -, hogy az egyes ellátást igénybe vevők milyen nagyságú, illetve milyen mennyiségű, az intézményi élethez szükséges, azzal összefüggő személyes tárgy intézménybe történő bevitelére jogosultak. Ezen kívül a vagyon- és értékmegőrzés nem korlátozható arra való hivatkozással, hogy az intézmény nem tud megfelelő feltételeket kialakítani a megőrzésre. Amennyiben az ellátást igénybe vevőt korlátozzák a személyes tárgyainak bevitelében, erről az igénybevételhez kapcsolódó megállapodásban is rendelkezni kell.

(8) Ha az ellátást igénybe vevő vagyontárgya vagy értéktárgya a megőrzés szempontjából speciális feltételeket igényel, az intézmény köteles segítséget nyújtani az ellátást igénybe vevő részére a megfelelő elhelyezéshez, illetve annak igénybevételéhez vagy eléréséhez.

(9) Az ellátást igénybe vevőnek joga van az intézményen belüli és intézményen kívüli szabad mozgásra, figyelemmel a saját és társai nyugalma, biztonságára. Az intézmény házirendje meghatározza az intézményből történő távozás és visszatérés rendjét. Az ellátást igénybe vevőnek az igénybevételi eljárás során

részletes és pontos tájékoztatást kell adni az intézményen belüli és az eltávozás esetére kialakított szabályokról.

(10) Az ellátást igénybe vevőnek joga van családi kapcsolatainak fenntartására, rokonok, látogatók fogadására. Az intézményvezető a házirendben szabályozott módon rendelkezhet a látogatás rendjéről, és meg kell határozni azokat az eseteket, amikor a látogatók látogatási időn kívül is kapcsolatot tarthatnak az ellátást igénybe vevővel. A látogatók fogadása során figyelemmel kell lenni az intézményben élő más személyek nyugalmára.

(11) Az intézményvezető a házirendben szabályozott módon és esetekben intézkedhet a látogatás rendjét szándékosan és súlyosan megzavaró személyekkel szemben.

(12) Amennyiben az intézményben ellátott személy betegsége miatt ápolásra, gyógykezelésre szorul, ellátása során figyelemmel kell lenni az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) betegek jogait szabályozó rendelkezéseire.

(13) Amennyiben az ellátást igénybe vevő egészségi állapotánál vagy egyéb körülményeinél fogva közvetlenül nem képes a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező szervek megkeresésére, az intézményvezető segítséget nyújt ebben, illetve értesíti az ellátott törvényes képviselőjét, vagy az ellátottjogi képviselőt az ellátott jogainak gyakorlásához szükséges segítségnyújtás céljából.

(14) Az intézményvezető tizenöt napon belül köteles a panasztevőt írásban értesíteni a panasz kivizsgálásának eredményéről. Amennyiben az intézményvezető határidőben nem intézkedik, vagy a panasztevő nem ért egyet az intézkedéssel, az intézkedés kézhezvételétől számított nyolc napon belül a fenntartóhoz fordulhat jogorvoslással.

6.2. Az egyes **ellátotti csoportok speciális jogai** a többször módosított 1993. évi III. szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló törvény 94 /F. §-a értelmében az alábbiak szerint:

94/F. § (1) Az egyes szociális intézmények ellátását igénybe vevő személynek, törvényes képviselőjének joga van az ellátott állapotának felülvizsgálatával kapcsolatos információk megismerésére. Az intézmény vezetője a felülvizsgálatot megelőzően, valamint a felülvizsgálatot követően írásban tájékoztatja az ellátást igénybe vevőt - annak állapotát figyelembe véve -, illetve törvényes képviselőjét a felülvizsgálat céljáról, folyamatáról, valamint annak eredményéről.

(2) A fogyatékos személyek jogainak érvényesülése érdekében figyelemmel kell lenni különösen

- a) az akadálymentes környezet biztosítására,
- b) az információkhoz, az ellátottat érintő legfontosabb adatokhoz való hozzáférés biztosítására,
- c) a képességek, készségek fejlesztésére, illetve az állapotfenntartás vagy -javítás lehetőségeinek megteremtésére,
- d) az önrendelkezés elvére, a fogyatékos személy életvitelével kapcsolatos döntéseinek tiszteletben tartására,
- e) társadalmi integrációjukhoz való jogra, más személyekkel történő kapcsolat létesítésére, kapcsolattartásra, valamint intézmények, szolgáltatások igénybevételére, elérésére.

94/G. § (1) Az Eütv. 188. § d) pontjában meghatározott betegeket ellátó valamennyi bentlakásos intézményben az Eütv. szerinti veszélyeztető vagy közvetlen veszélyeztető magatartás tanúsítása esetén a pszichiátriai betegek jogaira vonatkozó rendelkezések figyelembevételével mellett az Eütv. 192. §-át kell alkalmazni az e § szerinti eltérésekkel.

(2) Az Eütv. 192. §-a alkalmazása során az Eütv. szerinti kezelőorvos feladatait az intézmény orvosa látja el, valamint a korlátozó módszerek, eljárások (a továbbiakban együtt: korlátozó intézkedés) alkalmazását a külön jogszabályban meghatározott írásos formában kell dokumentálni. Az intézmény orvosának elérhetősége hiányában az intézményvezető által műszakonként kijelölt, a korlátozó intézkedés alkalmazására döntési joggal rendelkező ápoló jogosult az intézkedés elrendelésére, ebben az esetben az intézmény orvosát és az intézmény vezetőjét a korlátozó intézkedés alkalmazásáról haladéktalanul tájékoztatni kell.

(3) Az intézmény orvosa a korlátozó intézkedés alkalmazásáról tájékoztatja az intézmény vezetőjét. Az intézményvezető feladata az intézkedéshez szükséges feltételek, illetve szükség esetén a többi ellátott védelmének biztosítása. A korlátozásról az intézményvezető negyvennyolc órán belül köteles tájékoztatni a törvényes képviselőt és az ellátottjogi képviselőt.

(4) A korlátozó intézkedés alkalmazása ellen az ellátást igénybe vevő vagy törvényes képviselője panasszal élhet az intézmény fenntartójánál. A panasz kivizsgálásához és a döntéshez a fenntartó szakértőként pszichiáter szakorvost vesz igénybe.

94/H. § (1) A hajléktalan személyeket ellátó bentlakásos intézményben elhelyezett személyek esetében különös figyelemmel kell lenni az emberi méltóság védelmére. Az intézmény vezetője a lehetőségek figyelembevételével köteles olyan feltételeket biztosítani, ahol a hajléktalan személyek alapvető tisztálkodási, pihenési feltételei nyugodt körülmények között adódnak.

(2) A hajléktalan személy intézményi szolgáltatásának igénybevétele nem tehető függővé olyan információktól, mely korábbi életvitelével, előéletével kapcsolatos.

(3) A hajléktalan személyeket ellátó intézmény vezetője az ellátott személyek részére köteles postacímet biztosítani, és a részükre szóló küldeményt átadni.

94/I. § A szenvedélybetegeket ellátó bentlakásos intézményben különös figyelmet kell fordítani az ellátottak adatainak, személyiségi jogainak védelmére.

94/J. § A gondnokság alatt álló jogosult érdekeinek védelmében az intézményvezető köteles kezdeményezni új gondnok kirendelését, ha a gondnok a gondnoki teendőket nem megfelelően látja el, különösen, ha nem a gondnokolt érdekeinek figyelembevételével végzi ezen feladatokat.

6.3. Az ellátottak jogi képviseletét a többször módosított 1993. évi III. szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló törvény 94 /K. §-a értelmében az ellátottjogi képviselő látja el az alábbiak szerint:

94/K. § (1) Az ellátottjogi képviselő a személyes gondoskodást nyújtó alap- és szakosított ellátást biztosító intézményi elhelyezést igénybevevő, illetve a szolgáltatásban részesülő részére nyújt segítséget jogai gyakorlásában. Működése során tekintettel van az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló 1997. évi XLVII. törvény rendelkezéseire.

(2) Az ellátottjogi képviselő feladatai

a) megkeresésre, illetve saját kezdeményezésre tájékoztatást nyújthat az ellátottakat érintő legfontosabb alapjogok tekintetében, az intézmény kötelezettségeiről és az ellátást igénybevevőket érintő jogokról,

b) segíti az ellátást igénybevevőt, törvényes képviselőjét az ellátással kapcsolatos kérdések, problémák megoldásában, szükség esetén segítséget nyújt az intézmény és az ellátott között kialakult konfliktus megoldásában,

c) segít az ellátást igénybe vevőnek, törvényes képviselőjének panasza megfogalmazásában, kezdeményezheti annak kivizsgálását az intézmény vezetőjénél és a fenntartónál, segítséget nyújt a hatóságokhoz benyújtandó kérelmek, beadványok megfogalmazásában,

d) a jogviszony keletkezése és megszűnése, továbbá az áthelyezés kivételével eljárhat az intézményi ellátással kapcsolatosan az intézmény vezetőjénél, fenntartójánál, illetve az arra hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóságnál, és ennek során – írásbeli meghatalmazás alapján – képviselheti az ellátást igénybevevőt, törvényes képviselőjét,

e) az intézmény vezetőjével történt előzetes egyeztetés alapján tájékoztatja a szociális intézményekben foglalkoztatottakat az ellátottak jogairól, továbbá ezen jogok érvényesüléséről és a figyelembevételéről a szakmai munka során,

f) intézkedést kezdeményezhet a fenntartónál a jogszabálysértő gyakorlat megszüntetésére,

g) észrevételt tehet az intézményben folytatott gondozási munkára vonatkozóan az intézmény vezetőjénél,

h) amennyiben az ellátottak meghatározott körét érintő jogsértés fennállását észleli, intézkedés megtételét kezdeményezheti a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóságok felé,

i) a korlátozó intézkedésekre, eljárásokra vonatkozó dokumentációt megvizsgálhatja.

(3) Az ellátottjogi képviselő e célra létrehozott szervezet keretében működik.

(4) A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmény vezetője az ellátottakat tájékoztatja az ellátottjogi képviselő által nyújtható segítségadás lehetőségéről, az ellátottjogi képviselő elérhetőségéről.

(5) A szociális szolgáltató, intézmény vezetője, fenntartója, valamint az ellátottjogi képviselő által megkeresett hatóság a külön jogszabályban meghatározott határidőn belül megvizsgálja az ellátottjogi képviselő észrevételét, kezdeményezését, megkeresését, és az ezzel kapcsolatos érdemi állásfoglalásáról, intézkedéséről őt tájékoztatja.

(8) Az ellátottjogi képviselő jogosult

a) a szociális szolgáltató vagy intézmény működési területére belépni,

b) a vonatkozó iratokba betekinteni, azokról másolatot készíteni, az intézmény működésére vonatkozó dokumentumokat megismerni,

c) a szolgáltatást nyújtó személyekhez és az ellátottakhoz kérdést intézni, velük megbeszélést, egyeztetést kezdeményezni és folytatni.

(9) Az ellátottjogi képviselő köteles az ellátást igénybevevőre vonatkozó és tudomására jutott orvosi titkot megtartani, és az ellátást igénylő személyes adatait a vonatkozó jogszabályok szerint kezelni.

6.4. A szociális szolgáltatást végzők jogai a többször módosított 1993. évi III. szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló törvény 94 /L. §-a értelmében az alábbiak szerint:

94/L. § (1) A szociális ágazatban foglalkoztatottak, vagy munkaviszonyban álló személyek esetében biztosítani kell, hogy a munkavégzéshez kapcsolódó megbecsülést megkapják, tiszteletben tartásuk emberi méltóságukat és személyiségi jogukat, munkájukat elismerjék, valamint a munkáltató megfelelő munkavégzési körülményeket biztosítson számukra.

(2) Közfeladatot ellátó személynek minősül az alábbi munkaköröket betöltő személy:

- a) a házi segítségnyújtást végző szociális gondozó, ideértve a vezető gondozó,
- b) a családgondozó,
- c) a támogató szolgálatot, a pszichiátriai betegek közösségi ellátását, a szenvedélybetegek ellátását végző szociális gondozó,
- d) a hajléktalan személyek ellátását végző szociális segítő és utcai szociális munkás,
- e) az előgondozással megbízott személy,
- f) az intézményi ellátásban foglalkoztatott ápoló, intézményvezető ápoló, gondozó, szociális, mentálhigiénés munkatárs,
- g) a falu- és a tanyagondnok,
- h) a támogatott lakhatásban foglalkoztatott esetfelelős és kísérő támogatást biztosító munkatárs.

(3) A bentlakásos intézménynek rendelkeznie kell - a szolgáltatásban foglalkoztatottak védelme érdekében - az ellátást igénybe vevők részéről esetlegesen felmerülő veszélyhelyzet kezelésére vonatkozó belső utasítással.

(4) A központi költségvetésről szóló törvényben biztosított támogatásban részesülő egyházi fenntartású vagy nem állami fenntartású szociális intézmény, szolgáltató a munkavállalók számára - ide nem értve a munkakörüket sajátos egyházi szolgálati viszonyban ellátó személyeket - legalább a Kjt. 55-80. §-ában és a Kjt.-nek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról szóló kormányrendeletben megállapított, a munkaidőre, pihenőidőre, előmeneteli és illetményrendszerre vonatkozó feltételeket köteles biztosítani.

(5) A szociális szolgáltatónál és szociális intézményben történő foglalkoztatás esetén a Kjt. 41. § (2) bekezdésének a) pontja nem alkalmazható.

(6) A szociális intézményben, illetve szociális szolgáltatónál munkaviszonyban, közalkalmazotti jogviszonyban foglalkoztatott személynek, ha a beosztás szerinti napi munkaidejének kezdő időpontja rendszeresen változik, a tizennégy és tizennyolc óra közötti időtartam alatt történő munkavégzés esetén 15% bérpótlék jár, ha a munkáltató napi üzemelési ideje meghaladja a munkavállaló napi teljes munkaidejét és a közalkalmazottak, munkavállalók időszakonként rendszeresen, egy napon belül egymást váltva végzik azonos tevékenységüket.

6.5. Tájékoztatási kötelezettség a többször módosított 1993. évi III. szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló törvény 95. §-a értelmében az alábbiak szerint:

95. § (1) A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátás feltételeiről a kérelem benyújtásakor a kérelmezőt tájékoztatni kell. Az ellátás megkezdésének legkorábbi időpontjáról az intézmény vezetője a jogosultat, illetve hozzátartozóját értesíti.

(2) A bentlakásos intézményi ellátás esetén az (1) bekezdés szerinti értesítés, illetőleg tájékoztatás tartalmazza

a) az igénybevétel megkezdésére fenntartott legalább nyolcnapos határidőt, továbbá az annak elmulasztása esetén követendő eljárást;

b) az intézménybe való felvételre, az intézményi jogviszony létesítéséhez szükséges okiratokra, személyes használati tárgyakra, hozzátartozói nyilatkozatokra, a személyes megjelenésre vonatkozó szabályokat és más, jogszabályban meghatározott feltételeket.

(3) Ha a jogosult a bentlakásos intézménybe az igénybevételre biztosított időtartamon belül nem költözik be, és ennek okáról az intézmény vezetőjét nem értesíti, az intézmény vezetője megkeresi a jogosult lakóhelye (tartózkodási helye) szerint illetékes jegyzőt.

(4) A jegyző a (3) bekezdés szerinti megkeresésre tájékoztatást ad

a) a jogosult tartózkodási helyéről;

b) a beköltözés elmaradásának indokairól;

c) az intézményi ellátás igénybevételének várható időpontjáról.

(5) Ha a jegyző tájékoztatása szerint a jogosult az intézményi ellátást neki fel nem róható okból nem tudta megkezdni, az intézményvezető az akadályoztatásra okot adó körülmény megszűnését követő 30 napon belül lehetőség szerint gondoskodik az érintett elhelyezéséről. Egyéb esetben kezdeményezi a beutalás megszüntetését.

96. § (1) Az intézménybe való felvételkor az intézmény tájékoztatást ad a jogosult és hozzátartozója számára

a) az intézményben biztosított ellátás tartalmáról és feltételeiről;

b) az intézmény által vezetett nyilvántartásokról;

c) a bentlakásos intézményi elhelyezéskor a jogosult és hozzátartozói közötti kapcsolattartás, különösen a látogatás, a távozás és a visszatérés rendjéről;

d) panaszjoguk gyakorlásának módjáról;

e) az intézményi jogviszony megszűnésének eseteiről;

f) az intézmény házirendjéről;

g) a fizetendő térítési díjról, teljesítési feltételeiről, továbbá a mulasztás következményeiről;

h) a jogosult jogait és érdekeit képviselő társadalmi szervezetekről.

(2)

(3) A jogosult és hozzátartozója az intézménybe való felvételkor köteles

a) nyilatkozni az (1) bekezdésben meghatározott tájékoztatásban foglalt tudomásulvételéről, tiszteletben tartásáról;

b) adatokat szolgáltatni az intézményben e törvény alapján vezetett nyilvántartásokhoz;

c) nyilatkozni arról, hogy a szociális ellátásra való jogosultság feltételeit és a jogosult, továbbá a közeli hozzátartozója természetes személyazonosító adataiban beállott változásokat haladéktalanul közli az intézmény vezetőjével.

7. Szociális nappali ellátás során létrejövő kapacitások

Szociális nappali ellátó neve, címe	Férőhelyek száma	Csoportok száma
Fejlesztő Napközi Otthon 2600 Vác, Kölcsey utca 4.	12	2
Fogyatékosok Napközi Otthona 2600 Vác, Tabán u. 28.	20	2

8. Személyi feltételek

A szociális nappali ellátás kötelező szakmai létszáma: 1/2000. (I. 7.) SZCSM rendelet

Szociális nappali ellátó neve	csoportok száma	munkakör megnevezése	szakmai létszám	jogszabály szerinti min. létszám
Fejlesztő Napközi Otthon 2600 Vác, Kölcsey utca 4.	2	Vezető	1	1
Fejlesztő Napközi Otthon 2600 Vác, Kölcsey utca 4.		Terápiás munkatárs	1	1
Fejlesztő Napközi Otthon 2600 Vác, Kölcsey utca 4.		Gyógypedagógiai asszisztens	1	
Fejlesztő Napközi Otthon 2600 Vác, Kölcsey utca 4.		Gondozónő	2	2
Fejlesztő Napközi Otthon 2600 Vác, Kölcsey utca 4.		Technikai munkatárs,	1	1
Fejlesztő Napközi Otthon 2600 Vác, Kölcsey utca 4.		Karbantartó udvari munkás	1	1
Fogyatékosok Napközi Otthona 2600 Vác, Tabán u. 28.	2	Vezető	1	1
Fogyatékosok Napközi Otthona 2600 Vác, Tabán u. 28.		Terápiás munkatárs	1	1
Fogyatékosok Napközi Otthona 2600 Vác, Tabán u. 28.		Gondozónő	2	2
Fogyatékosok Napközi Otthona 2600 Vác, Tabán u. 28.		Technikai munkatárs, konyhalány	1	-

9. A létrejövő kapacitások, nyújtott szolgáltatáselemek

Intézményünk lehetőséget biztosít.

- a napközbeni tartózkodásra,
- társas kapcsolatokra,

- alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá
- háromszori étkezésre.

A gondozottak ellátását úgy szervezzük meg, hogy számukra az állapotuknak megfelelő önállóság, döntési lehetőség biztosított legyen. Biztosítjuk számukra a szociális biztonság alapvető feltételeit és figyelemmel kísérjük egészségügyi állapotukat.

Szakmai programunk eredménye az egyéni képességek fejlődése/szinten tartása, az önállóság minél további fenntartása magas színvonalú gondozás biztosításával. A speciális biztonságot igénylő tartózkodás feltételeit akadálymentes környezetben biztosítja intézményünk.

10. Tevékenységek leírása

Terápiás foglalkoztatás

- manuális készségfejlesztő foglalkozás,
- beszédképesség-fejlesztő- foglalkozás,
- mozgás- és ritmusnevelő foglalkozás,
- önellátási képesség fejlesztése,
- kultúránk népi hagyományainak megismerése,
- néptánc oktatás,
- egészséges életmódra nevelés,
- hitoktatás,
- viselkedési szabályok tanítása,
- hangszeres zene tanulása ULWILA-módszer,
- számítógépes alapismeretek elsajátítása.

Foglalkozásaink szinten tartó, illetve fejlesztő jellegűek, melyek mentálhigiénés és gyógypedagógiai asszisztens vezetésével folynak. Különösen nagy hangsúlyt fektetünk a mentális megsegítésre.

A foglalkozások 30 percesek, előzetes tervezés alapján egyéni - és kiscsoportokban történnek. A foglalkozásokról minden esetben dokumentáció készül. Kreatív szabadidős tevékenységek gazdagítják programjainkat. E programok közé tartoznak az ünnepekről történő megemlékezések, az intézményi keretek között zajló és integrált kulturális sportprogramok, a kirándulások és táborozások.

11. Az ellátás igénybevételének módja

A Fogyatékosok Napközi Otthonába történő ellátás igénybevétele önkéntes, az ellátást igénylő, illetve törvényes képviselője kérelmére, indítványára történik. Ha az ellátást igénybe vevő személy cselekvőképtelen a kérelmet, illetve indítványt az érintett személy véleményét lehetőség szerint figyelembe véve a törvényes képviselője terjeszti elő. A korlátozottan cselekvőképes személy a kérelmét, indítványát a törvényes képviselőjének beleegyezésével – ha e tekintetben a bíróság a cselekvőképességét nem korlátozta - önállóan terjesztheti elő. Ha a törvényes képviselő ideiglenes gondnok, intézményi elhelyezésre vonatkozó kérelméhez, indítványához a gyámhivatal előzetes jóváhagyása szükséges. Intézményünkénél a kérelmet a szolgáltatást igénylő írásban terjeszti elő. A Fogyatékos személyek nappali intézményébe az ellátottakat csak próbaidővel lehet felvenni. A próbaidő tartama 3

hónapnál hosszabb nem lehet. Intézményünkben nem gondolható az a személy, aki veszélyeztető magatartást tanúsít, orvosi ellátást, és állandó ápolást igényel.

A nappali ellátás igényléséhez a kérelemhez mellékelni kell a fogyatékoság fennállását igazoló:

- a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság, illetve az országos szakértői és rehabilitációs tevékenységet végző bizottság szakértői véleményét vagy
- a fogyatékoság jellege szerinti szakorvosi leletet.

A Kérelem nyilvántartásba vétele után az ellátási formának megfelelően egyszerűsített előgondozást történik.

Az egyszerűsített előgondozást végző személy a helyszínen tájékozódik az ellátást igénybevevő életkörülményeiről, szociális helyzetéről, egészségi állapotáról valamint mérlegeli azt, hogy a szolgáltató illetve intézmény által nyújtott szolgáltatás megfelel-e az igénybevevő állapotának és szükségleteinek. Az előgondozást végző személy tájékoztatást nyújt a Házirend tartalmáról, melynek egy példányát átadja. Az ellátás biztosításáról a részlegvezetőjének javaslata alapján az Intézmény Igazgatója dönt. Amennyiben az ellátást igénylő illetve törvényes képviselője az Igazgató döntését vitatja, az értesítés kézhez vételétől számított 8 napon belül a fenntartóhoz fordulhat. Az ellátás igénybevételének megkezdése előtt az ellátást igénylővel illetve törvényes képviselőjével megállapodást kötünk.

12. Az ellátást igénylők és igénybe vevők nyilvántartása

- az Igazgatói Titkárság vezeti az Szt. 20.§. (2) bekezdése szerinti nyilvántartást,
- a szolgáltatásra vonatkozó igényt érkezésének napján nyilvántartásba veszi,
- a szolgáltatás megkezdésekor az Szt. 20.§. (2) bekezdés szerinti nyilvántartásban rögzített adatokat kiegészíti az Szt. 20.§. (4) bekezdésben meghatározott adatokkal,
- amennyiben az ellátásra vonatkozó igény a teljesítést megelőzően megszűnt a nyilvántartásból az adatok törlésre kerülnek.

13. A szolgáltatásról szóló tájékoztatás helyi módja

13.1. Általános tájékoztatás

- internetes elérhetőség, intézményi honlap,
- helyi médiák,
- rendezvényeken való megjelenés.

13.2. Konkrét tájékoztatási kötelezettség

- a fogyatékkal élő személyek ellátásának feltételeiről, az ellátás tartalmáról a kérelmezőt – a kérelem benyújtásakor – tájékoztatni kell,
- az ellátás megkezdésének legkorábbi időpontjáról a szolgáltatási központvezető/intézményvezető a jogosultat, ill. hozzátartozóját vagy törvényes képviselőjét értesíti,
- az Intézmény Igazgatója – az Szt. 94/E.§. (3) bekezdésben foglaltaknak eleget téve az intézmény működésével, gazdálkodásával kapcsolatos

adatokról évente tájékoztatót készít. A tájékoztatót a szolgáltatás telephelyén jól látható helyen ki kell függeszteni.

- a szolgáltatás telephelyén ki kell függeszteni az Intézmény Házirendjét, az ellátott jogi képviselő nevét, elérhetőségét, a szolgáltatás nyilvántartási rendjét, elérhetőségének formáit (telefonszám, e-mail cím, honlap)
- a panaszkezelés rendjét, szabályait az Intézmény Érdekképviseleti Fórum Szervezeti és Működési Szabályzata tartalmazza (ESZP ... számú melléklete).

**Vác Város Önkormányzat Bölcsődék
és Fogyatékosok Intézménye**
2600 Vác Kölcsey Ferenc u. 4.
Tel./Fax.: (27)504-105
E-mail: bfi@bfi.vac.hu

**Vác Város Önkormányzat Bölcsődék és
Fogyatékosok Intézménye**

Fejlesztő Napközi Otthon

Szakmai Programja

TARTALOM

I. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK.....	114 oldal
1.1. Az intézmény bemutatása	114 oldal
1.2. Szolgáltatás célja, feladata	114 oldal
1.2.1. Munkánk során betartandó alapelvek	114 oldal
1.2.2. Módszerek.....	115 oldal
II. ELLÁTOTTAK KÖRE, DEMOGRÁFIAI MUTATÓK	115 oldal
2.1. Ellátandó célcsoport.....	115 oldal
III. KONKRÉT SZAKMAI PROGRAM, ALKALMAZOTT SZOLGÁLTATÁS ELEMEEK	115 oldal
3.1. A napirend kialakításának alapelvei	115 oldal
3.1.1. Prevenció, egészségnevelés.....	116 oldal
3.1.2. Alkalmazott fejlesztések, terápiák.....	116 oldal
3.1.3. Gyógyszeradás, elsősegély	117 oldal
3.1.4. Hagyományok ünnepek	117 oldal
3.1.5. Szakmai feladatok, tevékenységek	118 oldal
3.1.5.1. A megvalósulás formái	118 oldal
3.1.5.2. Egyéni foglalkozások	118 oldal
3.1.5.3. Csoportos foglalkozások	119 oldal
3.1.5.4. Kulturális foglalkozások, terápiás munka.....	119 oldal
3.1.5.5. Mozgásfejlesztő csoportfoglalkozás.....	119 oldal
3.1.5.6. Kézügyesség fejlesztő csoportfoglalkozás.....	119 oldal
3.1.5.7. A napközi otthonban alkalmazott egyéb terápiák.....	119 oldal
IV. AZ ELLÁTÁS SZEMÉLYI, TÁRGYI FELTÉTELEI.....	120 oldal
4.1. Az ellátás személyi feltételei	120 oldal
4.2. Tárgyi feltételek.....	121 oldal
4.3. Minőségpolitika.....	121 oldal
V. KAPCSOLATTARTÁS	121 oldal
5.1. Kapcsolattartás a szülőkkel.....	121 oldal
5.2. Kapcsolattartás más intézményekkel	122 oldal
VI. TOVÁBBKÉPZÉSEK, TAPASZTALATCSERÉK TERVEZÉSE	122 oldal
6.1. Szakmai fejlődés elősegítése	123 oldal
VII. AZ ELLÁTOTTAK ÉS A SZEMÉLYES GONDOSKODÁST VÉGZŐ SZEMÉLYEK JOGAINAK VÉDELME, SPECIÁLIS JOGOK, TÁJÉKOZTATÁSI KÖTELEZETTSÉG.....	123 oldal
7.1. Ellátottnak joga	123 oldal
7.2. Az ellátottjogi képviselő.....	124 oldal
7.3. Az egyes ellátotti csoportok speciális jogai.....	125 oldal
7.4. A szociális szolgáltatást végzők jogai.....	126 oldal
7.5. Tájékoztatási kötelezettség	126 oldal

I. **ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK**

1.1. Az intézmény bemutatása

Intézmény neve: Vác Város Önkormányzat Bölcsődék és Fogyatékosok Intézménye

Telephely neve: Fejlesztő Napközi Otthon

Telephely címe: 2600 Vác Kölcsey Ferenc utca 4.

Intézmény típusa: Fogyatékosok nappali szociális ellátása

Az Intézmény fenntartója: Vác Város Önkormányzat Képviselő-testülete

A telephely vezetője: Fejlesztő Napközi Otthon részlegvezető

Férőhely szám: 12 fő

Nyitva tartás: hétfő – péntek 6³⁰ – 16⁰⁰

Vác Város Önkormányzat Képviselő-testülete a Bölcsődék és Fogyatékosok Intézménye keretein belül a Szt. 65/F. § (1) c, valamint az 1/2000. (I.7.) SZCSM rendelet 74 – 82.§ alapján működteti a **Fejlesztő Napközi Otthont**.

1.2. Szolgáltatás célja, feladata

A harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak napközbeni étkeztetését. Rendkívül indokolt esetben nappali ellátás olyan fogyatékos személyek részére is biztosítható, akire nézve szülője vagy más hozzátartozója gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban vagy ápolási díjban részesül.

A gondozás során biztosítjuk az igénybe vevő korának, egészségi állapotának megfelelő fizikai és egészségügyi ellátást, pszichés gondozást, valamint fejlesztő/szinten tartó foglalkoztatást. Szakmai programunk hosszú távú célja a lehető legszélesebb körű integráció elérése a normalizáció, az autonómia elvének figyelembevételével, melynek révén az ellátást igénybe vevő személyeket hozzásegíti a társadalmi életbe való beilleszkedéshez. Annak érdekében, hogy esélyegyenlőségük javuljon, hátrányaik csökkenjenek, olyan szolgáltatás nyújtását biztosítjuk, amely humanizált, az egyéni elvárások és szükségletek figyelembevételén alapul. Céljaink megvalósulását elősegítő feladataink az ellátottak meglévő képességeik hangsúlyozzák, elősegítenek olyan mechanizmusokat kialakítani, melyekben önálló döntéshozatal és felelősségvállalás működik, és nem utolsó sorban felkeltik az egyén belső igényeit is.

Az Intézmény törekszik a személy centrikus, magas színvonalú, folyamatosan megújulni képes működés megvalósítására, különös hangsúlyt fektetve az egyéni bánásmódra, a megfelelő mentálhigiénés ellátásra, a fogyatékoság típusának és súlyossági fokának megfelelő, differenciált fejlesztő eljárások alkalmazására.

1.2.1. Munkánk során betartandó alapelvek

- a gyermeki jogok védelme,
- emberi méltóság, értékek tiszteletben tartása,
- feltétel nélküli elfogadás,

- empátia, tolerancia, kongruencia,
- megbízhatóság,
- szakértelem,
- normalizáció, és az autonómia elve.

1.2.2. Módszerek

- preventív, és korrekatív feladatok,
- egyéni gondozási terven alapuló segítő gondozási modell,
- korszerű fizikai, pszichés- szociális ellátás, gondozás,
- a normalizáció, és az autonómia elvének figyelembevételével olyan szolgáltatást biztosítunk amelynek - az egyéni elvárások, és szükségletek figyelembe vétele mellett- segíti az integrációt, és csökkenti a hátrányokat.

II.

ELLÁTOTTAK KÖRE, DEMOGRÁFIAI MUTATÓK

2.1. Ellátandó célcsoport jellemzői

Harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló súlyos, és halmozottan súlyos sérültek, illetve autista személyek.

Ellátottjainknál fejlődésük több területe érintett, ezek mindegyike tartósan, maradandóan, jelentős mértékben akadályozza a további funkciók kialakulását, fejlődését.

Az alábbi területek sérülése eltérő jellegű lehet, de nagy valószínűséggel érintett: motoros funkciók, kognitív funkciók, kommunikációs funkciók, szenzoros funkciók, emocionális-szociális funkciók társulhat: krónikus betegség, epilepszia, állandó gyógyszeresedés, egészségügyi terápiás szükséglet, megnövekedett balesetveszély, halálozási rizikó.

III.

KONKRÉT SZAKMAI PROGRAM, ALKALMAZOTT SZOLGÁLTATÁS ELEMÉK

3.1. A napirend kialakításának alapelvei

A napközi otthonban a gondozónőknek egyidejűleg több gyermek szükségletének kielégítéséről kell gondoskodnia. A jól kialakított napirend megalapozza és fokozza a gyermekek és fiatalok biztonságérzetét, a tevékenységek rendszeres ismétlődése segíti a tájékozódást. A folyamatos napirendbe beépítésre kerülnek a csoportos és egyéni fejlesztő foglalkozások és a különböző terápiák időpontjai is.

Az egyéni fejlesztések és terápiák időpontjában a csoportban is folyik a fejlesztés a gondozónők felügyeletével és irányításával.

A napirend alkalmazkodik a gyermekek fiziológiás szükségleteihez, biztosítja az aktív tevékenység, a játék és a pihenés lehetőségét is. A gondozási műveletek rendszeres ismétlődése segíti a gyermekek idő- és helyzetismeretének kialakítását. Biztosítjuk az

önellátási, önkiszolgálási szint növelését, az együttműködési és a kommunikációs készség fejlesztését, az én- tudat kialakítását.

Fontosnak tartjuk a testi szükségletek jelzésének kialakítását és a lehetőség szerinti önálló étkezés megvalósítását az állapotnak megfelelő segédeszközök alkalmazásával.

Közvetlen kapcsolat kialakítására törekszünk a személyes környezettel és a természettel.

Folyamatosan figyelemmel kísérjük a gyermekek önálló tevékenységét, kezdeményezését a játéktevékenység folyamán.

Figyelembe vesszük az egyes gyermekek szükségleteit, az évszakok változását és az otthoni és napközi otthoni napirend összhangját.

Az aktív fejlesztési időszak szeptembertől május végéig tart. A fennmaradó időszak a készségek és képességek gyakorlására szolgál különböző élethelyzetekben.

Egész év folyamán törekszünk a nyugodt légkörben zajló, egyenletes, nyugodt munka megvalósítására. Fontosnak tartjuk, a türelmes, biztosságot adó szeretteljes légkör megteremtését gondozottaink számára.

Alkalmazott szolgáltatás elemek:

- biztonságos környezet kialakítása, az otthonosság érzése,
- segíteni az egyént, tehermentesíteni a családot,
- tágabb értelemben vett környezetre való pozitív hatással, elősegíteni a fogyatékkal élő emberek társadalmi befogadását,
- szociális, egészségügyi és mentális állapotuknak megfelelő életritmust biztosító szolgáltatás,
- az ellátottak fizikai, egészségi és mentális állapotának megfelelő foglalkoztatások megszervezése,
- szabadidő hasznos eltöltésének elősegítése: életkoruknak, egészségi állapotuknak megfelelő programszervezéssel,
- társas kapcsolatok kiépítése, szocializációs szintér,
- készségek és képességek szinten tartása, fejlesztése különböző élethelyzetekben,
- szakszerű, személyre szabott bánásmód, gondozás.

3.1.1. Prevenció, egészségnevelés

- személyi higiéné tanítása, kézmosás, szájápolás, öltözködés,
- korszerű táplálkozás, új ízek megismerése,
- testnevelés, aktív-passzív torna,
- levegőztetés biztosítása,
- védőoltások figyelemmel kísérése.

3.1.2. Alkalmazott fejlesztések, terápiák

- mozgásfejlesztés,
- szocializáció fejlesztése,
- kommunikáció fejlesztése,
- Bazális stimuláció,
- zene terápia,
- etetés terápia,
- toalett tréning,

- Snoezelen terápia,
- Bemer terápia,
- masszírozó matrac.

3.1.3. Gyógyszeradás, elsősegély

- rendszeresen szedett gyógyszerek beadása az orvos által előírt adagban,
- szükség esetén láz, és fájdalomcsillapítás,
- szakszerű elsősegélynyújtás.

A fejlesztő napközi otthonban fontosnak tarjuk, a biztonságos, szeretetteljes környezet megteremtését. Személyes példaadással, és a megfelelő segítséggel elősegítjük a sérült gyermekek önbizalmának erősítését, társas kapcsolatok kialakítását. Biztosítjuk számukra a barátságos, elfogadó légkört, ezáltal ellátottaink átérezhetik az elfogadás, a segítőkészség, az sikerélmény érzését. A jól kialakított napirend megalapozza a gyermekek és fiatalok biztonságérzetét, a tevékenységek rendszeres ismétlődése segíti a tájékozódást a mindennapokban. A folyamatos napirendbe beépítésre kerülnek a csoportos és egyéni fejlesztő foglalkozások és a különböző terápiák. A napirend alkalmazkodik az egyéni szükségletekhez, biztosítja az aktív tevékenység, a játék és a pihenés lehetőségét is. A gondozási műveletek rendszeres ismétlődése segíti a gyermekek idő- és helyzetismeretének kialakítását. Az egyéni fejlesztések és terápiák alatt, párhuzamosan a csoportban is folyik a foglalkozás, fejlesztés. A fejlesztő-terápiás foglalkozások az egyéni képességek-készségek megtartását- javítását szolgálják.

Fontosnak tartjuk a személyre szabott bánásmód kialakítását, figyelembe véve az ellátott életkori sajátosságait, az éppen aktuális fizikai, és mentális állapotát. A napi tevékenységeket, foglalkozásokat mindig az ellátottaink aktuális állapotához igazítjuk. Folyamatosan figyelemmel kísérjük a gyermekek önálló tevékenységét, kezdeményezését a fejlesztések-terápiák, és a napi tevékenység folyamán. Lényegesnek tartjuk a felnőtt-ellátott, ellátott- ellátott kapcsolatának emocionális erősítését, mely a közös élményekre, a közösségi élet szokásrendszerére épül.

Új ellátott érkezésénél segítjük a beilleszkedést, a társas kapcsolatok kialakítását, egymás elfogadását.

A gyermekek láthatóan kitűnően érzik magukat a napközi otthonban, a szülők elmondása szerint várják, hogy jöhessenek.

3.1.4. Hagyományok, ünnepek, rendezvények

Minden évben nagy hangsúlyt fektetünk, hogy megemlékezzünk ünnepeinkről, őrizzük hagyományainkat, és megtartsuk ellátottaink életéhez köthető ünnepeket.

Ezért legnagyobb ünnepeinket méltón megünnepeljük: Karácsony, Húsvét, Pünkösd, Ellátottaink életéhez kapcsolódó ünnepeket: névnapok, születésnapok, anyák napja, gyermeknap.

Hagyományaink: farsang, májusfa állítás, advent.

Évente nyílt napot tartunk, amikor szülők, hozzátartozók, érdeklődők betekinhetnek mindennapjainkba, eltölthetnek, egy napot intézményünkbe. A nap keretén belül megismerhetik az itt zajló munkát, terápiákat, fejlesztő foglalkozásokat, aktívan részt vehetnek kézműves foglalkozáson.

Tervezünk egy „nyílt kapuk” nevű rendezvényt, mely keretén belül a környezetünkben élőket hívnánk meg, hogy betekintést kapjanak a fejlesztő napközi életébe.

3.1.5. Szakmai feladatok, tevékenységek

- anamnézis felvétel,
- a gyermek megfigyelése,
- tapasztalatok megbeszélése a családdal,
- egyéni fejlesztési terv, gondozási terv készítése,
- kapcsolattartás a családokkal,
- kapcsolattartás társintézményekkel, szakmai tanácsadó intézményekkel, segítő szervezetekkel és szakemberekkel,
- szakmai továbbképzések szervezése,
- részvétel továbbképzéseken, tanfolyamokon,
- szakirodalom figyelemmel kísérése,
- törvényi változások figyelemmel kísérése,
- szülők tájékoztatása az őket érintő változásokról,
- pályázatok készítése,
- az intézményből kikerülő fiatalok további sorsának nyomon követése,
- tereptanári feladatok ellátása.

3.1.5.1. A megvalósulás formái

A gondozás, fejlesztés megvalósítása alapvetően egyéni fejlesztés, csoportos foglalkozás, Snoezelen-terápia, BEMER terápia és masszírozó matrac alkalmazásával történik.

3.1.5.2. Egyéni foglalkozások

Az egyéni foglalkozások a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleményének figyelembevételével készülő egyéni fejlesztési terv alapján történnek órarend szerint. Az egyéni fejlesztést a gyógypedagógus végzi az erre a célra berendezett fejlesztő teremben.

Az aktuális feladatokról a gyermek gondozónője folyamatos tájékoztatást kap, melynek alapján a csoportszobában történő fejlesztés idején ő is folytatja a gyakorlást. Közösén határozzák meg a fejlesztő gondozási feladatokat is, melynek megvalósítása a gyermek mindennapi tevékenységében alapelveként szolgál.

Az egyéni fejlesztések jó alkalmat adnak az egymásra figyelésre. A biztonságos, nyugodt légkörben a gyermekek és fiatalok szívesen vesznek részt a képességeiket fejlesztő feladatok megoldásában.

Az egyéni fejlesztés során alkalmazott gyógypedagógiai fejlesztések formái:

- kognitív képességek fejlesztése,
- autista, autisztikus gyermekek terápiája,
- bazális terápia,
- hallásnevelés,
- alternatív és augmentatív kommunikáció,
- beszédfejlesztés.

3.1.5.3. Csoportos foglalkozások

A csoportos foglalkozások órarend szerint történnek a gyógypedagógus és a gondozónők közreműködésével. A foglalkozásokon lehetőség szerint minden gyermek és fiatal részt vesz.

A csoportos foglalkozások tematikája kapcsolódik az évszakokhoz és az ünnepekhez. A programokat előre megtervezzük a tanév elején. Az alkalmazott technikák és módszerek maximálisan alkalmazkodnak a gyermekek életkorához és mozgásállapotához.

3.1.5.4. Kulturális foglalkozás, terápiás munka

Célja:

- feszültségoldás,
- szocializáció fejlesztése,
- kommunikáció fejlesztése,
- figyelem, emlékezet fejlesztése,
- ritmusérzék fejlesztése,
- zenei hallás, éneklés fejlesztése,
- utánzó készség fejlesztése.

3.1.5.5. Mozgásfejlesztő csoportfoglalkozás

Célja:

- egészséges életmódra nevelés,
- egyensúlyérzék fejlesztése,
- mozgáskoordináció fejlesztése,
- utánzókézség fejlesztése,
- szabálytartás fejlesztése,
- testséma fejlesztése,
- érzékszervek fejlesztése.

3.1.5.6. Kézügyesség fejlesztő csoportfoglalkozás

Célja:

- finommozgás fejlesztése,
- kommunikáció fejlesztése,
- szocializáció fejlesztése,
- személyiségfejlesztés,
- feszültségoldás.

3.1.5.7. A napközi otthonban alkalmazott egyéb terápiák

Snoezelen – terápia

A terápia a külön erre a célra kialakított terápiás szobában zajlik. Itt a gyermeket egy biztonságos, nyugodt környezet veszi körül, melyben több érzékszervre ható, gyengéd ingerekkel találkozhat. A gondozottak órarend szerint heti rendszerességgel vesznek részt a 20 perces terápiás foglalkozáson.

A meghitt atmoszféra, a stresszmentes, szeparált környezet, a relaxációs lehetőség elősegíti a mentális egészség megőrzését és a regenerációt.

BEMER terápia

A BEMER terápiás készülék használata hozzájárul a szervezet energetikai megerősítéséhez és a fennálló bioenergetikai hiány kompenzálásához.

Hatására megjavul és felgyorsul a regeneráció, a személy fizikai állóképessége javul és így ellenállóbbá válik a betegségekkel szemben.

Ezt a terápiát gondozottainknál személyre szabott terápiás terv alapján végezzük, melyet egy gyakorlott BEMER terapeuta állított össze számukra a gyermekek általános fizikai és egészségi állapotának figyelembe vételével.

A készülék használata órarend szerint történik.

Masszírozó matrac

A gyermekek és fiatalok számára a testi ellazulás lehetőségét nyújtja a masszírozó matrac rendszeres használata. Az eszköz remek lehetőséget nyújt a görcsös izmok oldására, az ellazult pihenésre.

A matrac rendszeresen, órarend szerint kerül alkalmazásra.

A fenti módszerek és eszközök alkalmazásával jelentősen bővítettük a terápiás lehetőségeinket. A gyermekeket és a fiatalokat az eddiginél lényegesen magasabb óraszámban foglalkoztatjuk.

IV.

AZ ELLÁTÁS SZEMÉLYI TÁRGYI FELTÉTELEI

4.1. Az ellátás személyi feltételei

Szociális nappali ellátó neve	csoportok száma	munkakör megnevezése	szakmai létszám	jogszabály szerinti min. létszám
Fejlesztő Napközi Otthon 2600 Vác, Kölcsey utca 4.	2	Vezető	1	1
Fejlesztő Napközi Otthon 2600 Vác, Kölcsey utca 4.		Terápiás munkatárs	1	1
Fejlesztő Napközi Otthon 2600 Vác, Kölcsey utca 4.		Gyógypedagógiai asszisztens	1	
Fejlesztő Napközi Otthon 2600 Vác, Kölcsey utca 4.		Gondozónő	2	2
Fejlesztő Napközi Otthon 2600 Vác, Kölcsey utca 4.		Technikai munkatárs,	1	1
Fejlesztő Napközi Otthon 2600 Vác, Kölcsey utca 4.		Karbantartó udvari munkás	1	1

Munkánkat a legjobb tudásunk szerint végezzük, ehhez rendelkezünk a megfelelő szakmai felkészültséggel. A kollektíva igyekszik biztosítani a legteljesebb körű ellátást, gondozást, érzelmi törődést a gyermekek számára. Hangsúlyozni szeretném a team munka jelentőségét, hiszen csak, teljes körű összefogás mellett lehet hatékony a munkavégzés. Burnuot-szindróma kialakulásának megelőzése érdekében,

szükség van team megbeszélésekre, a felmerülő problémák azonnali kezelésére, esetleg szupervízió tartására.

- 1 fő szociálpedagógus, telephelyvezető,
- 1 fő terápiás munkatárs, gyógypedagógus,
- 1 fő gyógypedagógiai asszisztens,
- 2 fő gondozónő, általános ápoló,
- 1 fő technikai munkatárs.

4.2. Tárgyi feltételek

Az épületben két csoportszoba áll rendelkezésünkre, melyek igény szerint összenyithatók.

A két szobához közös fürdőszoba, átadó és játszóudvar tartozik.

Az egyéni foglalkozások számára külön fejlesztő szoba áll rendelkezésre. Épületrészünkben található egy Snoezelen-terápiás szoba, mely szintén egyéni terápiás célokat szolgál.

- Az épület építészeti megoldásai lehetővé teszik az akadálymentes közlekedést. Fejlesztő Napközi Otthon telephelyén mozgáskorlátozott számára teljes körűen megoldott az akadálymentesítés: parkolóhely, mosdó áll rendelkezésre. A Kölcsey utcai intézmény előtti és melletti járda akadálymentesítése 2011-ben készült el.
- A bútorzat, a berendezési és felszerelési tárgyak az életvitelhez szükséges körülmények megfelelnek az ellátottak életkori sajátosságainak, egészségi és mozgásállapotának.
- A fejlesztő foglalkozásokhoz szükséges eszközök, segédeszközök, játékok és szemléltető eszközök mennyiségben és minőségben a célnak megfelelően rendelkezésre állnak.

4.3. Minőségpolitika

- rendszeresen interjúztatjuk a szülőket az ellátás minőségéről, elégedettségi szintet mérünk,
- kérdőívet küldünk ki a szülőknek, melyben minősíthetik munkánkat, ezáltal visszajelzést kapunk munkánk minőségéről, illetve felvethetnek ötleteket, melyet be tudunk építeni szakmai munkánkba,

V. KAPCSOLATTARTÁS

Más intézményekkel személyes, élő kapcsolatot tartunk fenn, igyekszünk alkalmanként személyesen találkozni, esetmegbeszélés, illetve információcsere céljából. Más esetekben telefonon, emailen tartjuk a kapcsolatot.

5.1. Kapcsolattartás a szülőkkel

- rendszeres megbeszélésre kerül sor a szülőkkel,
- évente két alkalommal szülői értekezletet tartunk,
- szükség szerint családlátogatáson veszünk részt,
- új gyermek érkezésekor felvesszük a kapcsolatot az előző intézménnyel, lehetőség szerint meglátogatjuk a gyermeket a régi közösségében. A

beszoktatás előtt meglátogatjuk a családot a gyermek leendő gondozónőjével, melynek során megfigyeljük a gyermek szokásait, tevékenységét, általános állapotát, lakókörnyezetét.

Munkánk során nélkülözhetetlen a családokkal való szoros együttműködést. Lehetőséget adunk a napközi életébe való bekapcsolódásra egyéni látogatási lehetőség biztosításával. Igény esetén tájékoztatjuk a szülőket, hozzátartozókat a napköziben folyó munkáról.

Jelezzük a gyermek állapotában bekövetkező változásokat, igény esetén tanácsot, javaslatot teszünk, illetve segítjük a hozzátartozót a gondozási és nevelési problémáik megoldásában.

Új ellátott felvételekor vezető és a gondozónő meglátogatja a családot. Megismerkedik a szülőkkal, a család többi tagjával és megfigyeli gyermek szokásait az otthoni környezetében.

A beszoktatási idő alatt a gyermek lehetőleg az édesanyjával érkezik a napköziben, ez alatt az idő alatt megismerkedik az új környezettel és társakkal, és az intézménybe dolgozó kollegákkal. Megfigyeljük a szülő etetési technikáját, megismerjük a gyermek jelzéseit, egyéni szükségleteit.

A szülők többsége személyesen hozza gyermekét a napközibe, így velük napi kapcsolatban vagyunk. Azoknál, akiket a támogató szolgálat gépkocsija szállít, üzenő füzet segítségével tartjuk a kapcsolatot. Minden ellátottunk hozzátartozóját-, probléma esetén- el tudunk érni telefonon az aktuális problémákat és feladatokat.

Évente két alkalommal tartunk szülői értekezletet, ilyenkor lehetőség nyílik a nyugodt légkörben zajló beszélgetésre is.

5.2. Kapcsolattartás más intézményekkel

- Mozgáskorlátozottak Pest megyei Egyesülete, Vác Esélyegyenlőségi nap szervezésén keresztül valósul meg a kapcsolattartás,
- Családsegítő Központ Jelzőrendszeren keresztül valósul meg a kapcsolattartás,
- Védőnők jelzőrendszerén keresztül valósul meg a kapcsolattartás,
- Házi gyermekorvosok Jelzőrendszeren keresztül valósul meg,
- Gyermek neurológia,
- LBT,
- Vác Város Önkormányzat Bölcsődék és Fogyatékosok Intézménye Intézményeivel.

VI.

TOVÁBBKÉPZÉSEK, TAPASZTALATCSERÉK TERVEZÉSE

- Heti egy alkalommal esetismertetés, esetmegbeszélés a gondozónők és a gyógypedagógus részvételével,
- havi egy alkalommal helyi továbbképzés a továbbképzési terv alapján,
- szükség esetén szakmai konzultáció gyermekorvossal, pszichiáterrel, BEMER terapeutával, egyéb szakemberekkel,
- belső ellenőrzés rendszeressége, tevékenységek megbeszélése, értékelése.

6.1. Szakmai fejlődés elősegítése:

- az intézményrendszeren belüli tapasztalatcsere megszervezése, lebonyolítása,
- közös családlátogatás megszervezése a veszélyeztetett családoknál,
- intézménylátogatás szervezése hasonló profilú intézményekben tapasztalatcsere céljából,
- szabadságtervezet elkészítése a dolgozók tervezett pihenésének biztosítására.

6.2. Helyi továbbképzés ütemterve

- munkaköri leírások, kiegészítések elemzése,
- a gondozónók felelőssége,
- a gyógypedagógus feladatai,
- a vezető feladatai,
- a kisegítő dolgozók feladatai, az együttműködés szinterei,
- a családlátogatások rendje, tematikája,
- a beszoktatás menetének elemzése,
- a napirend helyes kialakítása,
- gondozási, nevelési feladatok a napköziben,
- fejlesztési feladatok,
- játékok minőségének ellenőrzése, átvizsgálása szakmai szempontok alapján,
- egészségügyi ellátás, prevenció, elsősegélynyújtás,
- ételmezés, diétás étkeztetés,
- diétás kísérletek az autizmus kezelésére,
- eredményeink az önállóságra nevelésben,
- aktuális szakirodalom megvitatása,
- terápiás eszközök kezelése, használata karbantartása,
- természetgyógyászati ismeretek bővítése,
- nyári időszakban – hőségriadó terv ismertetése, teendők a gyermekcsoportban.

VII.

AZ ELLÁTOTTAK ÉS A SZEMÉLYES GONDOSKODÁST VÉGZŐ SZEMÉLYEK JOGAINAK VÉDELME, SPECIÁLIS JOGOK, TÁJÉKOZTATÁSI KÖTELEZETTSÉG

7.1. Az Szt.94/E §

(1) bekezdése szerint a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmény ellátást igénybe vevő **ellátottnak joga** van szociális helyzetére, egészségi és mentális állapotára tekintettel a szociális intézmény által biztosított teljes körű ellátásra, valamint egyéni szükségletei, speciális helyzete vagy állapota alapján az egyéni ellátás, szolgáltatás igénybe vételére. Az alapszolgáltatásban részesülő számára az igénybe vett ellátáshoz kapcsolódó, az e törvényben meghatározott általános vagy speciális jogokat is biztosítani kell.

(2) A szociális szolgáltatások biztosítása során az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. Az ellátást igénybe vevő jogvédelmi helyzetét csak a törvényben, illetve törvény felhatalmazása alapján készült kormányrendeletben meghatározott esetekben és feltételek mellett lehet vizsgálni.

(3) Az ellátást igénybe vevőnek joga van az intézmény működésével, gazdálkodásával kapcsolatos legfontosabb adatok megismeréséhez. Ennek teljesítése érdekében az intézmény vezetője évente tájékoztatót készít az intézmény gazdálkodásáról és azt az intézményben jól látható helyen kifüggeszti, illetve szükség esetén szóban ad tájékoztatást az ellátást igénybe vevő részére.

A tájékoztató tartalmazza:

- Az intézmény működési költségének összesítését
- Az intézményi térítési díj havi összegét
- Az egy ellátottra jutó havi önköltség összegét.

(4) A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmény az általa biztosított szolgáltatást oly módon végzi, hogy figyelemmel legyen az ellátást igénybe vevőket megillető alkotmányos jogok maradéktalan és teljes körű tiszteletben tartására, különös figyelemmel

- Az élethez, emberi méltósághoz
- A testi épséghez
- A testi – lelki egészséghez

való jogra.

(5) Az ellátást igénybe vevőt megilleti személyes adatainak védelme, valamint a magánéletével kapcsolatos titokvédelem. Az igénybevételi eljárás során különös figyelmet kell fordítani arra, hogy az ellátást igénylő adataihoz csak az arra jogosult személyek férjenek hozzá. Az intézményvezető köteles biztosítani továbbá, hogy az intézményi elhelyezés során az ellátott egészségi állapotával, személyes körülményeivel, jövedelmi viszonyaival kapcsolatos információkról más, ellátást igénybe vevő, valamint az arra illetéktelen személy ne szerezhesen tudomást, különös figyelemmel az ellátást igénybe vevő szociális rászorultságának tényére.

Az intézményvezető segítséget nyújt amennyiben az ellátott egészségi állapota miatt nem képes jogainak gyakorlására.

Az intézményvezető köteles a panaszokra 15 napon belül írásban válaszolni. Amennyiben az intézményvezető határidőn belül nem intézkedik, vagy a panasztevő nem ért egyet az intézkedéssel, az intézkedés kézhezvételétől számított 8 napon belül a fenntartóhoz fordulhat jogorvoslatért.

7.2. Az ellátottjogi képviselő

A Szt. 94/K. §

(1) Az ellátottjogi képviselő a személyes gondoskodást nyújtó alap- és szakosított ellátást biztosító intézményi elhelyezést igénybe vevő, illetve a szolgáltatásban részesülő részére nyújt segítséget jogai gyakorlásában. Működése során tekintettel van a személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló 1997. évi XLVII. Törvény rendelkezéseire.

(2) Az ellátottjogi képviselő feladatai:

- Megkeresésre, illetve saját kezdeményezésre tájékoztatást nyújthat az ellátottakat érintő legfontosabb alapjogok tekintetében, az intézmény kötelezettségeiről és az ellátást igénybe vevőket érintő jogokról
- Segíti az ellátást igénybe vevőt, törvényes képviselőjét az ellátással kapcsolatos kérdések, problémák megoldásában, szükség esetén

segítséget nyújt az intézmény és az ellátott között kialakult konfliktus megoldásában

- Segít az ellátást igénybe vevőnek, törvényes képviselőjének panasza megfogalmazásában, kezdeményezheti annak kivizsgálását az intézmény vezetőjénél és a fenntartónál, segítséget nyújt a hatóságokhoz benyújtandó kérelmek, beadványok megfogalmazásában.
- A jogviszony keletkezése és megszűnése, továbbá az áthelyezés kivételével eljárhat az intézményi ellátással kapcsolatosan az intézmény vezetőjénél, fenntartójánál, illetve az arra illetékes hatóságnál, és ennek során - írásbeli meghatalmazás alapján képviselheti az ellátást igénybe vevőt, törvényes képviselőjét.
- Az intézmény vezetőjével történt előzetes egyeztetés alapján tájékoztatja a szociális intézményekben foglalkoztatottakat az ellátottak jogairól, továbbá ezen jogok érvényesüléséről és figyelembe vételéről a szakmai munka során
- Intézkedést kezdeményezhet a fenntartónál a jogszabálysértő gyakorlat megszüntetésére,
- Észrevételt tehet az intézményben folytatott gondozási munkára vonatkozóan az intézmény vezetőjénél
- Amennyiben az ellátottak meghatározott körét érintő jogsértés fennállását észleli, intézkedés megtételét kezdeményezheti az illetékes hatóság felé
- A korlátozó intézkedésekre, eljárásokra vonatkozó dokumentációkat megvizsgálhatja

(3) Az ellátottjogi képviselő e célra létrehozott szervezet keretében működik

(4) A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmény vezetője az ellátottakat tájékoztatja az ellátottjogi képviselő elérhetőségéről

(5) A szociális szolgáltató, intézmény vezetője, fenntartója, valamint az ellátottjogi képviselő által megkeresett hatóság a külön jogszabályban meghatározott határidőn belül megvizsgálja az ellátottjogi képviselő észrevételét, kezdeményezését, megkeresését, és az ezzel kapcsolatos érdemi állásfoglalásról, intézkedésről őt tájékoztatja.

(8) Az ellátottjogi képviselő jogosult

- a. A szociális szolgáltató vagy intézmény működési területére belépni
- b. A vonatkozó iratokba betekinteni, azokról másolatot készíteni, az intézmény működésére vonatkozó dokumentumokat megismerni
- c. A szolgáltatást nyújtó személyekhez és az ellátottakhoz kérdést intézni, velük megbeszélést, egyeztetést kezdeményezni és folytatni

(9) Az ellátottjogi képviselő köteles az ellátást igénybe vevőre vonatkozó és tudomására jutott orvosi titkokat megtartani, és az ellátást igénylő személyes adatait a vonatkozó jogszabályok szerint kezelni.

7.3. Az egyes ellátotti csoportok speciális jogai

A Szt. 94/F §

(1) Az egyes szociális intézmények ellátását igénybe vevő személynek, törvényes képviselőjének joga van az ellátott állapotának megismerésére. Az intézmény vezetője a felülvizsgálatot megelőzően, valamint a felülvizsgálatot követően írásban tájékoztatja az ellátást igénybe vevőt – annak állapotát figyelembe véve - ,illetve

törvényes képviselőjét a felülvizsgálat céljáról, folyamatáról, valamint annak eredményéről.

(2) A fogyatékos személyek jogainak érvényesülése érdekében figyelemmel kell lenni különösen

- a. Az akadálymentes környezet biztosítására
- b. A képességek, készségek fejlesztésére, illetve az állapotfenntartás vagy –javítás lehetőségeinek megteremtésére
- c. Az információkhoz, az ellátottat érintő legfontosabb adatokhoz való hozzáférés biztosítására
- d. Az önrendelkezés elvére, a fogyatékos személy életvitelével kapcsolatos döntéseinek tiszteletben tartására,
- e. Társadalmi integrációjukhoz való jogra, más személyekkel történő kapcsolat létesítésére, kapcsolattartásra, valamint intézmények, szolgáltatások igénybe vételére, elérésére.

7.4.. A szociális szolgáltatást végzők jogai

A Szt. 94/L. §

(1) A szociális ágazatban foglalkoztatottak, vagy munkaviszonyban álló személyek esetében biztosítani kell, hogy a munkavégzéshez kapcsolódó megbecsülést megkapják, tiszteletben tartásuk emberi méltóságukat és személyiségi jogukat, munkájukat elismerjék, valamint a munkáltató megfelelő munkavégzési körülményeket biztosítson számukra.

7.5. Tájékoztatási kötelezettség

A Szt. 96.§

(1) Az intézménybe való felvételkor az intézmény tájékoztatást ad a jogosult és hozzátartozója számára

- a. Az intézményben biztosított ellátás tartalmáról és feltételeiről
- b. Az intézmény által vezetett nyilvántartásokról
- c. Panaszjoguk gyakorlásáról
- d. Az intézményi jogviszony megszűnésének eseteiről, a megállapodás megszűnésének eseteiről
- e. Az intézmény házirendjéről
- f. A fizetendő térítési díjakról, teljesítési feltételeiről, továbbá a mulasztás következményeiről
- g. A jogosult jogait és érdekeit képviselő társadalmi szervezetekről

(3) A jogosult és hozzátartozója az intézménybe való felvételekor köteles nyilatkozni

- a. Nyilatkozni az (1) bekezdésben meghatározott tájékoztatásban foglalt tudomásulvételéről, tiszteletben tartásáról
- b. Adatokat szolgáltatni az intézményben e törvény alapján vezetett nyilvántartásokhoz
- c. Nyilatkozni arról, hogy a szociális ellátásra való jogosultság feltételei és a jogosult, továbbá közeli hozzátartozója személyazonosító adataiban beállott változásokat haladéktalanul közlik az intézmény vezetőjével.

**Vác Város Önkormányzat Bölcsődék
és Fogyatékosok Intézménye**
2600 Vác Kölcsey Ferenc u. 4.
Tel./Fax.: (27)504-105
E-mail: bfi@bfi.vac.hu

**Vác Város Önkormányzat Bölcsődék és
Fogyatékosok Intézménye**

Fogyatékosok Napközi Otthona

Szakmai Programja

TARTALOM

I. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK.....	129 oldal
1.1. Az Intézmény bemutatása, jogszabályi háttere	129 oldal
1.2. A szolgáltatás célja, feladata	129 oldal
1.3. Feladatainknak tekintjük	129 oldal
II. A SZAKMAI PROGRAM KONKRÉT BEMUTATÁSA, LÉTREJÖVŐ	
KAPACITÁSOK, NYÚJTOTT SZOLGÁLTATÁSI ELEMELK	130 oldal
2.1. A Fogyatékosok Napközi Otthona.....	130 oldal
2.2. A napközi otthon a fogyatékkal élő személyeknek.....	130 oldal
2.3. A napköziben való tartózkodás alatt nyújtott szolgáltatások.....	130 oldal
2.4. A feladatellátás módjai	130 oldal
2.4.1. Fizikai ellátás	131 oldal
2.4.2. Mentális gondozás.....	131 oldal
2.4.3. Egészségügyi ellátás	131 oldal
2.4.4. Foglalkoztatás.....	131 oldal
2.5. A feladatellátás formája	132 oldal
2.6. Funkcionális egységek.....	133 oldal
III. AZ ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA	133 oldal
3.1. Az ellátottak és a személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelme, speciális jogok, tájékoztatási kötelezettség	134 oldal
3.2. Az ellátottjogi képviselő.....	135 oldal
3.3. Az egyes ellátotti csoportok speciális jogai.....	136 oldal
3.4. A szociális szolgáltatást végzők jogai.....	136 oldal
3.5. Tájékoztatási kötelezettség	136 oldal
IV. SZEMÉLYI ÉS TÁRGYI FELTÉTELEK	137 oldal
4.1. A gondozást végző személyek létszáma és szakképzettsége	137 oldal
4.2. Tárgyi feltételek.....	137 oldal
V. MÁS INTÉZMÉNYEKKEK VALÓ KAPCSOLATTARTÁS.....	138 oldal

I. **ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK**

1.1. Az Intézmény bemutatása, jogszabályi háttere

Intézmény neve: Vác Város Önkormányzat Bölcsődék és Fogyatékosok Intézménye

Telephely neve: Fogyatékosok Napközi Otthona

Telephely címe: 2600 Vác, Tabán utca 28.

Intézmény típusa: Fogyatékosok nappali szociális ellátása

Az Intézmény fenntartója: Vác Város Önkormányzat Képviselő-testülete

A telephely vezetője: Fogyatékosok Napközi Otthona részlegvezető

Férőhely szám: 20 fő

Nyitva tartás: hétfő – péntek 6³⁰ – 15³⁰

Vác Város Önkormányzat Képviselő-testülete a Bölcsődék és Fogyatékosok Intézménye keretein belül a A Szt. 65/F. § (1) c, valamint az 1/2000. (I.7.) SZCSM rendelet 74 – 82.§ alapján működteti a **Fogyatékosok Napközi Otthonát**.

Az otthon a gondozottak részére szociális, egészségi, mentális állapotuknak megfelelő napi életritmust biztosító szolgáltatást nyújt. Helyet ad a közösségi szervezésű programoknak, csoportoknak, biztosítja, hogy a szolgáltatás nyitott formában működjön. Az intézmény gondozást a váci ellátási területen belül nyújt a rászorultak részére.

1.2. A szolgáltatás célja, feladata

Fogyatékosok nappali ellátása

Az ellátás 1993 óta áll nyitva a tizennyolcadik évüket betöltött, önkiszolgálásra képes, részben felügyeletre szoruló értelmi fogyatékos illetve halmozottan sérült fiatalok részére, akik a közoktatásból kikerültek, de önálló munkába állás lehetőségével reálisan nem számolhatnak. A tapasztalat azt mutatja, hogy a családok számára a legnagyobb problémát azon fogyatékos személyek nappali felügyelete, ellátása, gondozása, foglalkoztatása jelenti, akik fogyatékoságukból adódóan nem részesülnek iskolai oktatásban, illetve a munkaerő piacon nem tudnak megjelenni. Célunk a társadalomban való eligazodásuk jobb szintre emelése, biztonságosabbá tétele.

A nappali ellátás lehetőséget nyújt a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatok kiépítésére valamint az alapvető higiéniai igények kielégítésére. Igény szerint megszervezi a gondozottak napközbeni étkeztetését. Szakmai tevékenységünket a mindenkorai lehetőségekkel összhangban azon cél érdekében foglalkoztunk meg, hogy a nappali ellátás keretein belül gondozott, fogyatékkal élő személy a fogyatékoságából, fizikai, szellemi és mentális állapotából származó társadalmi hátránya csökkenjen, életminősége javuljon, így minél hasznosabb tagja legyen a társadalomnak.

1.3. Feladatainknak tekintjük a felügyeletünkre bízott gondozottak:

- állapotromlásának megakadályozását,
- saját aktivitásukra támaszkodva önbecsülésüknek és emberi méltóságuknak kifejeződését,

- társadalmi integrációjuk elősegítését,
- munkavégzés lehetőségeinek megszervezését,
- mentális gondozást,
- egészséges életmódhoz tanácsadást,
- egészségügyi ellátás megszervezése, szakellátáshoz való hozzájutás segítségét,
- életvitelre vonatkozó tanácsadást,
- életvezetésben segítség nyújtást,
- felvilágosító előadások szervezését,
- szabadidős programok szervezését.

II.

A SZAKMAI PROGRAM KONKRÉT BEMUTATÁSA, LÉTREJÖVŐ KAPACITÁSOK, NYÚJTOTT SZOLGÁLTATÁSI ELEMEL

2.1. A Fogytékosok Napközi Otthona

A város központjában elhelyezkedő, akadálymentesített, összkomfortos épületben helyezkedik el. Megközelíthetősége mind egyéni, mind pedig tömegközlekedéssel kiváló. A házhoz egy kedves, barátságos kis kert is tartozik, amit gondozottaink tartanak rendben. Ebben a barátságos, kedves milióban tölthetik mindennapjaikat a ránk bízott emberek.

2.2. A napközi otthonban a fogyatékkal élő személyeknek

- lehetőségük van társas kapcsolatok kiépítésére,
- fejlesztő foglalkozásokon sajátíthatnak el képességeket, készségeket,
- hozzáértő, képzett szakemberek gondoskodnak szinten-tartásukról, lehetőség szerinti fejlesztésükről.

2.3. A napköziben való tartózkodás alatt nyújtott szolgáltatások

- igény szerinti meleg ételbiztosítása, segítségnyújtás az étkezésben,
- megfelelő, jól kialakított napirend, ami igazodik a gondozottak igényeihez,
- tevékenységek rendszeres ismétlése a tájékozódás elősegítéséért,
- az önellátási, önkiszolgálási szint növelése, együttműködési és kommunikációs készség fejlesztése, az én tudat megerősítése,
- az egyéni szükségletek figyelembe vétele,
- hivatalos ügyek intézésében segítség,
- egyéni fejlesztő programokra épülő foglalkoztatás megszervezése,
- szükség esetén egészségügyi ellátáshoz való hozzájutás,
- életvitelre vonatkozó tanácsadás, életvezetési segítség,
- szabadidős és kulturális programokban való részvétel biztosítása.

2.4. A feladatellátás módjai

Az Intézmény terápiás munkatársa egyéni fejlesztő programra épülő gyógypedagógiai tervet állít össze, a foglalkozásokat a heti foglalkozási terv tartalmazza.

2.4.1.Fizikai ellátás

- étkeztetésben nyújtott segítség: az otthonról hozott étel tálalásában, melegítésében való besegítés, illetve igény szerint meleg étel fogyasztásának biztosítása,
- személyi higiéné fontosságának megismertetése, ez irányú igényesség kialakítása, megerősítése,
- szükség esetén tiszta ruhát, a ruha tisztítását biztosítani tudjuk.

2.4.2.Mentális gondozás

- terápiás munkatárs tart igény szerint tanácsadást ellátottainknak illetve családtagjaiknak, ezen konzultációk alapján készítjük el a egyéni fejlesztési terveket,
- heti rendünk rendszeres egyéni és csoportos tréningeket, beszélgetéseket tartalmaz,
- lehetőséget biztosítunk gondozottainknak kulturális és szabadidőprogramokra,
- könyvek, újságok, tömegkommunikációs eszközök használatát tesszük lehetővé számukra,
- társas- és fejlesztőjátékokkal segítjük gondolkodásukat, helyzetfelismerésüket.

2.4.3. Egészségügyi ellátás

- biztosítjuk az igény szerinti orvosi ellátáshoz való hozzájutást, az ellátottak egészségügyi állapotát figyelemmel kísérjük, szükség esetén felvesszük a kapcsolatot a kezelőorvossal illetve a szülővel/gondnokkal,
- egészségügyi változásaikat nyomon követjük, személyi anyagukban nyilvántartjuk, azokat megszervezzük és lebonyolítjuk az alkalmankénti szűrővizsgálatokat.

2.4.4. Foglalkoztatás

- foglalkoztatásainkat gondozási csoportonként szervezzük meg, Egy - egy csoportban azonos vagy hasonló fejlettségi szinten lévő gondozottak vannak,
- komplex fejlesztési programot alkalmazunk,
- rendszeres foglalkozásaink: szinten tartjuk a már megszerzett ismereteket, kézműves foglalkozások, háztartási ismeretek, személyi higiénével kapcsolatos ismeretek, bevásárlással kapcsolatos dolgok elsajátítása,
- elsajátítatjuk, megerősítjük a városon belüli tájékozódást, múzeumokban, könyvtárban, színházban való viselkedést,
- ünnepekre való közös felkészülés: családi, vallási, állami ünnepekhez kapcsolódó versek, énekek közös tanulása, beszélgetés hagyományokról, népszokásokról,
- közös kirándulások szervezése a családtagokkal,
- rendszeresen megszervezzük gondozottaink nyaralását,
- városunk adottságaiból adódóan évente több alkalommal múzeum- és színházlátogatáson veszünk részt,
- az évente megrendezésre kerülő Autómentes napon megjelenünk,
- havonta járunk könyvtárba,
- ellátottaink aktívan részt vesznek külső környezetük rendben tartásában,

- örökbe fogadtunk egy játszóteret, amit negyedévente takarítunk, gondozunk,
- háztartási ismereteiket közös piac- és boltlátogatással mélyítjük el.

2.5. A feladatellátás formája

Egyéni fejlesztés: A terápiás munkatárs, illetve az ő irányításával a gondozónők végzik.

Formái:

- értelmi épességek szinten tartása, lehetőségekhez képest fejlesztése,
- iskolában elsajátított képességek – írás, olvasás, számolás - megőrzése, szinten tartása, esetleges fejlesztése,
- társadalom- és természetismereti tudás megőrzése, esetleges fejlesztése,
- praktikus – életvezetés szempontjából fontos – ismeretek elsajátítása, megerősítése,

Csoportos foglalkozások: Az előzetesen elkészített tervek szerint zajlanak a terápiás munkatársak és a gondozónők közreműködésével. A programokat az év elején közösen tervezzük meg. Az alkalmazott technikák és módszerek maximálisan alkalmazkodnak a gondozottak igényeihez, intellektuális képességeihez és aktuális állapotához.

Fajtai:

- kulturális foglalkozás
célja:
 - feszültségoldás,
 - szocializáció fejlesztése,
 - kommunikáció kiszélesítése,
 - figyelem és emlékezet erősítése,
 - zenei készségek, hallás, éneklés fejlesztése.
- mozgásfejlesztő foglalkozás
célja:
 - egészséges életmódra nevelés (rendszeres mozgás fontossága),
 - egyensúlyérzék,
 - mozgáskoordináció,
 - testséma,
 - szabálykövetés és tartás fejlesztése,
 - érzékszervi fejlesztés.
- kézügyességet fejlesztő foglalkozások
célja:
 - finommozgás,
 - kommunikáció,
 - szépérzék,
 - szocializáció fejlesztése,
 - feszültségoldás,
- zeneterápia, relaxáció
célja:
 - feszültségoldás,
 - ellazulás képességének erősítése,
 - ritmusérzék fejlesztése,

2.6. Funkcionális egységek

Gondozottain egészségi állapotára a visszavonhatatlan károsodás, valamint a lassú állapotromlás jellemző. Ennek lassítására, valamint gondozásukra három csoportot alakítottunk ki. A csoportokat egy – egy gondozónő felügyeli. A gondozónő aktívan részt vesznek a terápiás munkatárs által meghatározott szinten tartási feladatokban. A szabadidős- és manuális foglalkozásokat önállóan vezetik.

Napközinkben ellátunk enyhe fokú értelmi sérülteket, középsúlyos értelmi fogyatékosokat, halmozottan sérülteket, mozgáskorlátozottakat, valamint baleseti agyi károsultakat is.

A gondozottak az intézménybe való bejutást vagy egyénileg, vagy támogató szolgálatokon keresztül oldják meg. Napközink nyitva tartását a helyi igényekhez igazodva alakítottuk ki.

Az ellátás igénybe vehető: munkanapokon 6³⁰ – 15³⁰ között.

Az intézmény hétfőn és ünnepnapokon zárva tart.

III. **AZ ELLÁTÁST IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA**

A Fogyatékosok Napközi Otthonába a felvételt kezdeményezheti:

- szülő, testvér,
- gyám, gondnok,
- családsegítő szolgálat
- orvos,
- az ellátási terület szerinti önkormányzat.

A jelentkező minden esetben jelentkezési lapot/felvételi kérelmet tölt ki, melyet az intézmény igazgatója hagyhat jóvá. Vidéki jelentkezőt abban az esetben tudunk fogadni, ha nincs helyi jelentkező és van szabad férőhely. Ebben az esetben az önkormányzatok közötti megállapodás után realizálódhat a felvétel. A leendő gondozottat minden esetben előgondozásban részesítjük.

A felvétel feltételei:

- a felvételre váró személy önellátó,
- közösségben jól kezelhető,
- szabálykövető és tisztelő,
- nem agresszív.

A végleges felvételt három hónapos próbaidő előzi meg.

A kapcsolattartás módja

- személyes megbeszélés,
- telefonos megkeresés,
- szülői értekezlet évente két alkalommal, illetve szükség szerint,
- családlátogatás,
- elektronikus úton (e-mail).

3.1. Az ellátottak és a személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelme, speciális jogok, tájékoztatási kötelezettség

Az Szt.94/E §

(1) bekezdése szerint a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmény ellátást igénybe vevő ellátottnak joga van szociális helyzetére, egészségi és mentális állapotára tekintettel a szociális intézmény által biztosított teljes körű ellátásra, valamint egyéni szükségletei, speciális helyzete vagy állapota alapján az egyéni ellátás, szolgáltatás igénybe vételére. Az alapszolgáltatásban részesülő számára az igénybe vett ellátáshoz kapcsolódó, az e törvényben meghatározott általános vagy speciális jogokat is biztosítani kell.

(2) A szociális szolgáltatások biztosítása során az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. Az ellátást igénybe vevő jövedelmi helyzetét csak a törvényben, illetve törvény felhatalmazása alapján készült kormányrendeletben meghatározott esetekben és feltételek mellett lehet vizsgálni.

(3) Az ellátást igénybe vevőnek joga van az intézmény működésével, gazdálkodásával kapcsolatos legfontosabb adatok megismeréséhez. Ennek teljesítése érdekében az intézmény vezetője évente tájékoztatót készít az intézmény gazdálkodásáról és azt az intézményben jól látható helyen kifüggeszti, illetve szükség esetén szóban ad tájékoztatást az ellátást igénybe vevő részére.

A tájékoztató tartalmazza:

- Az intézmény működési költségének összesítését
- Az intézményi térítési díj havi összegét
- Az egy ellátottra jutó havi önköltség összegét.

(4) A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmény az általa biztosított szolgáltatást oly módon végzi, hogy figyelemmel legyen az ellátást igénybe vevőket megillető alkotmányos jogok maradéktalan és teljes körű tiszteletben tartására, különös figyelemmel

- Az élethez, emberi méltósághoz
- A testi épséghez
- A testi – lelki egészséghez

való jogra.

(5) Az ellátást igénybe vevőt megilleti személyes adatainak védelme, valamint a magánéletével kapcsolatos titokvédelem. Az igénybevételi eljárás során különös figyelmet kell fordítani arra, hogy az ellátást igénylő adataihoz csak az arra jogosult személyek férjenek hozzá. Az intézményvezető köteles biztosítani továbbá, hogy az intézményi elhelyezés során az ellátott egészségi állapotával, személyes körülményeivel, jövedelmi viszonyaival kapcsolatos információkról más, ellátást igénybe vevő, valamint az arra illetéktelen személy ne szerezhesen tudomást, különös figyelemmel az ellátást igénybe vevő szociális rászorultságának tényére.

Az intézményvezető segítséget nyújt amennyiben az ellátott egészségi állapota miatt nem képes jogainak gyakorlására.

Az intézményvezető köteles a panaszokra 15 napon belül írásban válaszolni. Amennyiben az intézményvezető határidőn belül nem intézkedik, vagy a panasztevő nem ért egyet az intézkedéssel, az intézkedés kézhezvételétől számított 8 napon belül a fenntartóhoz fordulhat jogorvoslatért.

3.2. Az ellátottjogi képviselő

A Szt. 94/K. §

(1) Az ellátottjogi képviselő a személyes gondoskodást nyújtó alap- és szakosított ellátást biztosító intézményi elhelyezést igénybe vevő, illetve a szolgáltatásban részesülő részére nyújt segítséget jogai gyakorlásában. Működése során tekintettel van a személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló 1997. évi XLVII. Törvény rendelkezéseire.

(2) Az ellátottjogi képviselő feladatai:

- Megkeresésre, illetve saját kezdeményezésre tájékoztatást nyújthat az ellátottakat érintő legfontosabb alapjogok tekintetében, az intézmény kötelezettségeiről és az ellátást igénybe vevőket érintő jogokról
- Segíti az ellátást igénybe vevőt, törvényes képviselőjét az ellátással kapcsolatos kérdések, problémák megoldásában, szükség esetén segítséget nyújt az intézmény és az ellátott között kialakult konfliktus megoldásában
- Segít az ellátást igénybe vevőnek, törvényes képviselőjének panasz megfogalmazásában, kezdeményezheti annak kivizsgálását az intézmény vezetőjénél és a fenntartónál, segítséget nyújt a hatóságokhoz benyújtandó kérelmek, beadványok megfogalmazásában.
- A jogviszony keletkezése és megszűnése, továbbá az áthelyezés kivételével eljárhat az intézményi ellátással kapcsolatosan az intézmény vezetőjénél, fenntartójánál, illetve az arra illetékes hatóságnál, és ennek során - írásbeli meghatalmazás alapján képviselheti az ellátást igénybe vevőt, törvényes képviselőjét.
- Az intézmény vezetőjével történt előzetes egyeztetés alapján tájékoztatja a szociális intézményekben foglalkoztatottakat az ellátottak jogairól, továbbá ezen jogok érvényesüléséről és figyelembe vételéről a szakmai munka során
- Intézkedést kezdeményezhet a fenntartónál a jogszabálysértő gyakorlat megszüntetésére,
- Észrevétel tehet az intézményben folytatott gondozási munkára vonatkozóan az intézmény vezetőjénél
- Amennyiben az ellátottak meghatározott körét érintő jogsértés fennállását észleli, intézkedés megtételét kezdeményezheti az illetékes hatóság felé
- A korlátozó intézkedésekre, eljárásokra vonatkozó dokumentációkat megvizsgálhatja

(3) Az ellátottjogi képviselő e célra létrehozott szervezet keretében működik

(4) A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmény vezetője az ellátottakat tájékoztatja az ellátottjogi képviselő elérhetőségéről

(5) A szociális szolgáltató, intézmény vezetője, fenntartója, valamint az ellátottjogi képviselő által megkeresett hatóság a külön jogszabályban meghatározott határidőn belül megvizsgálja az ellátottjogi képviselő észrevételét, kezdeményezését, megkeresését, és az ezzel kapcsolatos érdemi állásfoglalásról, intézkedésről őt tájékoztatja.

(8) Az ellátottjogi képviselő jogosult

- d. A szociális szolgáltató vagy intézmény működési területére belépni

- e. A vonatkozó iratokba betekinteni, azokról másolatot készíteni, az intézmény működésére vonatkozó dokumentumokat megismerni
- f. A szolgáltatást nyújtó személyekhez és az ellátottakhoz kérdést intézni, velük megbeszélést, egyeztetést kezdeményezni és folytatni

(9) Az ellátottjogi képviselő köteles az ellátást igénybe vevőre vonatkozó és tudomására jutott orvosi titkokat megtartani, és az ellátást igénylő személyes adatait a vonatkozó jogszabályok szerint kezelni.

3.3. Az egyes ellátotti csoportok speciális jogai

A Szt. 94/F §

(1) Az egyes szociális intézmények ellátását igénybe vevő személynek, törvényes képviselőjének joga van az ellátott állapotának megismerésére. Az intézmény vezetője a felülvizsgálatot megelőzően, valamint a felülvizsgálatot követően írásban tájékoztatja az ellátást igénybe vevőt – annak állapotát figyelembe véve - ,illetve törvényes képviselőjét a felülvizsgálat céljáról, folyamatáról, valamint annak eredményéről.

(2) A fogyatékos személyek jogainak érvényesülése érdekében figyelemmel kell lenni különösen

- f. Az akadálymentes környezet biztosítására
- g. A képességek, készségek fejlesztésére, illetve az állapotfenntartás vagy – javítás lehetőségeinek megteremtésére
- h. Az információkhoz, az ellátottat érintő legfontosabb adatokhoz való hozzáférés biztosítására
- i. Az önrendelkezés elvére, a fogyatékos személy életvitelével kapcsolatos döntéseinek tiszteletben tartására,
- j. Társadalmi integrációjukhoz való jogra, más személyekkel történő kapcsolat létesítésére, kapcsolattartásra, valamint intézmények, szolgáltatások igénybe vételére, elérésére.

3.4. A szociális szolgáltatást végzők jogai

A Szt. 94/L. §

(1) A szociális ágazatban foglalkoztatottak, vagy munkaviszonyban álló személyek esetében biztosítani kell, hogy a munkavégzéshez kapcsolódó megbecsülést megkapják, tiszteletben tartsák emberi méltóságukat és személyiségi jogukat, munkájukat elismerjék, valamint a munkáltató megfelelő munkavégzési körülményeket biztosítson számukra.

3.5. Tájékoztatási kötelezettség

A Szt. 96.§

(1) Az intézménybe való felvételkor az intézmény tájékoztatást ad a jogosult és hozzátartozója számára

- h. Az intézményben biztosított ellátás tartalmáról és feltételeiről
- i. Az intézmény által vezetett nyilvántartásokról
- j. Panaszjoguk gyakorlásáról
- k. Az intézményi jogviszony megszűnésének eseteiről, a megállapodás megszűnésének eseteiről
- l. Az intézmény házirendjéről

- m. A fizetendő térítési díjakról, teljesítési feltételeiről, továbbá a mulasztás következményeiről
- n. A jogosult jogait és érdekeit képviselő társadalmi szervezetekről

- (3) A jogosult és hozzátartozója az intézménybe való felvételekor köteles nyilatkozni
- d. Nyilatkozni az (1) bekezdésben meghatározott tájékoztatásban foglaltak tudomásulvételéről, tiszteletben tartásáról
 - e. Adatokat szolgáltatni az intézményben e törvény alapján vezetett nyilvántartásokhoz
 - f. Nyilatkozni arról, hogy a szociális ellátásra való jogosultság feltételei és a jogosult, továbbá közeli hozzátartozója személyazonosító adataiban beállott változásokat haladéktalanul közlik az intézmény vezetőjével.

IV. SZEMÉLYI ÉS TÁRGYI FELTÉTELEK

4.1. A gondozást végző személyek létszáma és szakképzettsége

Szociális nappali ellátó neve	csoportok száma	munkakör megnevezése	szakmai létszám	jogszabály szerinti min. létszám
Fogyatékosok Napközi Otthona 2600 Vác, Tabán u. 28.	2	Vezető	1	1
Fogyatékosok Napközi Otthona 2600 Vác, Tabán u. 28.		Terápiás munkatárs	1	1
Fogyatékosok Napközi Otthona 2600 Vác, Tabán u. 28.		Gondozónő	2	2
Fogyatékosok Napközi Otthona 2600 Vác, Tabán u. 28.		Technikai munkatárs, konyhalány	1	-

1 fő részlegvezető		szociálpedagógus
1 fő terápiás munkatárs		gyógypedagógiai asszisztens
2 fő gondozónő	1fő	szociális ápoló – gondozó
	1fő	általános ápoló, asszisztens, gyermekápoló
1 fő technikai munkatárs		

4.2. Tárgyi feltételek

- az intézmény tömegközlekedési eszközökkel jól megközelíthető,
- az épület akadálymentes, összkomfortos,
- a bútortat, a berendezési és felszerelési tárgyak, az életvitelhez szükséges körülmények megfelelnek az ellátottak egészségi és mozgásállapotának,

- a szinten tartó és egyéb foglalkozásokhoz a szükséges eszközök, segédeszközök, sporteszközök, játékok és szemléltető eszközök rendelkezésre állnak.

V.

MÁS INTÉZMÉNYEKEL VALÓ KAPCSOLATTARTÁS

- Mozgáskorlátozottak Pest megyei Egyesülete, Vác Esélyegyenlőségi nap szervezésén keresztül valósul meg a kapcsolattartás,
- Családsegítő Központ Jelzőrendszeren keresztül valósul meg a kapcsolattartás,
- LBT,
- Vác Város Önkormányzat Bölcsődék és Fogyatékosok Intézménye Intézményeivel.